

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
ECONOMICO-SOCIALĂ
A COMUNEI ATID
2014-2020**

Mesajul primarului

În viața unei comunități viabile poartă o importanță majoră viziunea asupra viitorului. Prin planificarea acestuia se înțelege gândirea strategică privind perspectiva comunității. Orice comunitate începând de la nivel familial prin sat, comună, județ și până la nivel național încearcă să-și croiască un drum pe care ar intenționa să se orienteze spre viitor.

Evident și comuna noastră are scopul de a forma o viziune pe baza căreia să planifice dezvoltarea comunei Atid în perioada 2014-2020.

Planificarea strategică are o importanță multiplă pentru comuna noastră. Din multe puncte de vedere, localitatea Atid pornește din situații dezavantajate datorită izolării, situației infrastructurii, structura socială și de vârstă a populației, însă unele dintre lacunele pe care le avem se pot transforma în avantaje folositoare.

În perioada următoare, prioritatea maximă trebuie acordată dezvoltării infrastructurii de toate categoriile și pe toate domeniile. Trebuie să realizăm că cetățenii comunei trebuie să circule pe drumuri corespunzătoare să nu se simtă dezavantajați de faptul că locuiesc la distanțe mari de localitățile urbane.

Este necesară adoptarea unei strategii de cuprindere cât mai largă astfel încât tineretul din comună și generațiile viitoare să se dezvolte acasă și să nu fie nevoiți să-și găsească motivarea pe alte meleaguri, să asigurăm servicii sociale de calitate cetățenilor de vârstă a treia - care la ora actuală reprezintă marea majoritate a populației- și să putem dezvolta ecoturismul și agroturismul.

Este de importanță majoră pentru noi implementarea unei dezvoltări care creează condiții de trai pentru cerințele secolului 21, dar în același timp să se păstreze mediul, tradițiile și stilul de trai tipic satului ardelenesc.

Măsurile care se vor lua în cadrul strategiei de dezvoltare locală trebuie să fie foarte prudente astfel încât să nu fie încălcate interesele păstrării agriculturii tradiționale coroborate cu aplicarea tehnologiilor moderne din domeniul agricol.

Cu stimă,

Szöcs László,

Primar al comunei Atid

Cuprins

I. Introducere	3
II. Metodologie.....	6
III. Context.....	10
III. 1 Contextul european.....	10
III. 2 Contextul national.....	14
III. 3 Contextul regional.....	16
III. 4 Contextul județean.....	23
IV. Analiza socio-economică a comunei	29
IV.1 Teritoriu	29
IV.2 Demografie	39
IV.3 Educație	56
IV.4 Social	62
IV.5 Agricultură	66
IV.6 Economie	72
IV.7 Infrastructură	79
IV.8 Organizare instituțională	84
IV.9 Sănătate	90
IV.10 Mediu	96
IV.11 Cultură	107
IV.12 Turism	113
V. Analiza SWOT	117
V.1 Teritoriu.....	117
V.2 Demografie	118
V.3 Educație.....	120
V.4 Social.....	121
V.5 Agricultură.....	122
V.6 Economie.....	124
V.7 Infrastructură.....	125

V.8 Organizare instituțională.....	126
V.9 Sănătate.....	127
V.10 Cultură.....	128
V.11 Mediu.....	129
V.12 Turism.....	130
VI. Viziune	132
VII. Obiective strategice.....	132
VIII. Obiective specifice.....	133
IX. Portofoliu de proiecte.....	141
X. Proiecte prioritare.....	148
XI. Concluzii.....	153
XII. Surse de informare.....	150

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare durabilă a localității este documentul prin care sunt analizate resursele locale în vederea gestionării acestora în cel mai eficient mod posibil pe termen scurt, mediu și lung. Planificarea strategică are ca punct de pornire inventarierea resurselor și potențialului economic, social și demografic. Inventarierea acestora se face atât pentru prezent, cât și pentru trecut, în vederea învățării din experiențele anterioare, precum și pentru a putea obține prognoze în funcție de diferiți indicatori. A planifica strategic înseamnă a lua în calcul astfel de factori ce pot influența localitatea în mod pozitiv sau negativ, pentru a adopta politici de valorificare a celor pozitivi și de preîntâmpinare sau de minimizare a celor negativi.

Planificarea strategică este un proces în mai multe etape, prin care comunitatea poate să-și creeze imaginea viitorului pornind de la condițiile prezente de potențial și resurse, trasând căi de realizare a acelui viitor. Planificarea strategică reprezintă unul din instrumentele pe care comunitățile locale îl pot utiliza pentru a avea certitudinea că politicile și programele prognozate corespund așteptărilor cetățenilor și necesităților de dezvoltare durabilă.

Astfel, planificarea strategică trebuie echilibrată în funcție de resursele existente sau viitoare ale localității. Utilizarea acestora în mod coerent și eficient dă posibilitatea administrației publice locale să reziste economic și demografic pe toată durata planificată, să își maximizeze rezultatele prin folosirea inteligentă a tuturor resurselor de care dispune și să ofere un prag mai înalt de plecare pentru următorul orizont de timp.

Odată cu aderarea României la Uniunea Europeană se întrevăd numeroase posibilități de finanțare a unor proiecte de dezvoltare locală. Din acest motiv, prin implementarea strategiilor de dezvoltare, România urmărește să ajungă la un nivel de trai similar cu celelalte state membre ale Uniunii Europene. Termenul de realizare a strategiei trebuie să corespundă celui de-al doilea exercițiu financiar UE în România, de aceea am ales o planificare pe perioada 2014 – 2020. În esență, acest tip de strategie reprezintă baza coordonării investițiilor multianuale și a pregătirii administrației publice locale pentru absorbția fondurilor europene planificate pentru perioada 2014-2020.

Strategia de dezvoltare asigură în sens larg îndeplinirea obligațiilor asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene, în conformitate cu Tratatul de aderare, precum și implementarea principiilor și a obiectivelor impuse de Strategia Europa 2020.

De ce este necesară o strategie de dezvoltare?

Strategia de dezvoltare locală este un document prin care se stabilesc necesitățile, activitățile și resursele locale specifice pentru dezvoltarea comunităților rurale. Astfel, strategia este parte a gândirii pe termen lung asupra viitorului regiunii sau localității în cauză. Elaborarea strategiilor de dezvoltare locală și micro-regională reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală și micro-regională.

Prin strategia de dezvoltare locală se dorește o eficientizare a modului în care autoritățile publice locale ajung să soluționeze probleme precum:

- gestionarea eficientă a resurselor financiare;
- promovarea localității atât la nivel național, cât și internațional;
- atragerea de fonduri externe (fonduri structurale, investiții), în vederea finanțării proiectelor investiționale ce se doresc a fi implementate.

Un alt aspect foarte important al strategiei de dezvoltare locală este că aceasta are și rolul de a stabili direcțiile de dezvoltare, ritmul și scara acestei dezvoltări. Consiliul local, respectiv Primăria, vor avea astfel un instrument cu ajutorul căruia își vor putea planifica implementarea pachetului de politici, de programe și proiecte pe un termen mediu, dar și un termen lung, astfel ce nu s-a atins urmează a se atinge pe viitor.

Nu în ultimul rând, din faptul că România este Stat Membru al UE, decurge și necesitatea ca politicile naționale să fie coordonate cu cele europene. Strategia de dezvoltare are tocmai acest rol, de a identifica direcțiile la nivel european, național, regional pentru ca acestea să se transpună și la nivel local.

Strategia este documentul care ne focalizează, ne îndreaptă spre o dezvoltare durabilă și care ne ajută să folosim capacitatea comunității noastre, perseverența, profesionalismul, abilitățile, reconcilierea indiferent de convingerile politice sau confesionale, indiferent de vârstă, educație sau poziție socială, odată cu punerea în practică a strategiei ne asigurăm și succesul în realizarea obiectivului „un viitor mai bun”.

Contextul dezvoltării durabile

Conceptul de dezvoltare durabilă reprezintă rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali, în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente. O comunitate, oricare ar fi ea, nu poate concepe o dezvoltare în lipsa unei viziuni asupra direcțiilor spre care această comunitate dorește și poate să se îndrepte. Plecând de la premisele conștientizării situației actuale și trecând prin analiza punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor, am realizat o strategie reală de dezvoltare, strategie care să fundamenteze modul în care comunitatea își utilizează atât resursele existente, cât și cele care urmează a fi generate.

Dezvoltarea durabilă înseamnă în primul rând asigurarea unei calități mai bune a vieții pentru cetățeni, în prezent, dar și pentru generațiile viitoare. Dezvoltarea durabilă înseamnă

recunoașterea faptului că economia, mediul și bunăstarea socială sunt interdependente și anume faptul că un mediu afectat din punct de vedere al calității va influența negativ, mai devreme sau mai târziu, dezvoltarea economică și mai ales calitatea vieții fiecăruia dintre noi.

Dezvoltarea durabilă îmbină aspectele sociale, economice și de ordin natural, fiind împărțită în două mari probleme ale comunităților: capacitatea de a crea și capacitatea de a distruge.

Prin dezvoltare durabilă putem înțelege și realizarea unui echilibru între dezvoltarea economică, cea socială și protecția mediului înconjurător. Conform viziunii dezvoltării durabile, progresul integrează obiective imediate și pe termen lung, acțiuni locale și globale, probleme economice și de mediu, toate fiind inseparabile. Dezvoltarea durabilă urmărește și încearcă să găsească un cadru teoretic stabil pentru luarea deciziilor în orice situație în care se regăsește un raport de tipul om/mediu, fie că e vorba de mediul înconjurător, economic sau social.

Dezvoltarea durabilă înseamnă și asigurarea satisfacerii nevoilor de bază ale oamenilor: locuințe, străzi sigure, oportunitatea de împlinire prin educație, informare, participare, sănătate și loc de muncă. Toate acestea cumulate necesită o economie puternică, sănătoasă, capabilă să creeze mijloacele necesare satisfacerii acestor nevoi, atât în prezent cât și pe viitor.

Dezvoltarea durabilă se derulează pe fondul unor principii majore ce o caracterizează:

- preocuparea pentru echitate și corectitudine între țări și între generații;
- viziunea de lungă durată asupra procesului dezvoltării;
- gândirea sistemică, interconexiunea între economie, societate și mediu.

Metodologia de clădire a strategiei de dezvoltare 2014-2020

Metodologia de elaborare a strategiei ia în considerare schimbările și provocările regionale, naționale și europene. În scopul de a răspunde provocărilor viitoare, strategia încearcă să identifice într-o abordare pragmatic unde suntem în prezent, către ce ne îndreptăm și cum putem ajunge acolo. În acest sens, strategia de dezvoltare a localității are ca bază următoarele **etape - cheie**:

1. Analiza contextului socio-economic și stabilirea profilului localității

În această fază s-au delimitat domeniile de interes ce influențează activitatea economică și socială a localității. Strategia de dezvoltare presupune analizarea acestor domenii de interes și stabilirea de obiective în vederea dezvoltării acestora. Toate domeniile de interes sunt interdependente și se influențează reciproc.

Prin urmare, analiza domeniilor de interes s-a realizat în această primă fază pentru a se determina profilul localității. În acest sens au fost colectate și prelucrate date statistice, lucrări de specialitate, studii științifice, rapoarte, monografii ș.a.

Datele statistice colectate au fost furnizate de către Institutul Național de Statistică- Baze de date statistice - Tempo - Online Serii de timp, <https://statistici.INSSE.ro/shop/>, Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro/>, Oficiul Național al Registrului Comerțului, <http://www.onrc.ro/index.php/ro/>, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, <http://www.madr.ro/ro/agricultura.html>, Primăria localității, P.U.G. comună și rapoarte privind studii de sol furnizate de Primăria comunei.

Rapoartele utilizate au fost furnizate de Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Direcția Județeană de Statistică, toate acestea se regăsesc și la sursele de informare cu precizarea fiecărui site.

Pentru interpretarea tuturor datelor utilizate s-au folosit formule de calcul și grafice complexe, analize pe ani pentru a se putea stabili traiectorii și analize comparative ale indicatorilor la nivel național, regional, județean și local și pentru a se stabili contextul concret și discrepanțele sau asemănările la nivel micro și la nivel macro.

2. Analiza SWOT a domeniilor de interes

Obținându-se profilul localității următoarea fază a strategiei de dezvoltare este realizarea analizei SWOT pentru domeniile de interes.

Analiza SWOT reprezintă o analiză a punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor, analiză creată și utilizată ca instrument de formulare a strategiilor de dezvoltare.

Acronimul SWOT provine din limba engleză de la inițialele *Strengths*- Puncte Tari, *Weaknesses*- Puncte Slabe, *Opportunities*- Oportunități, *Threats*- Amenințări.

Analiza SWOT este de fapt o tehnică prin care se pot identifica punctele tari și punctele slabe și se pot examina oportunitățile și amenințările unui proiect, ale unei acțiuni sau ale unui document.

Punctele forte și punctele slabe țin exclusiv de mediul intern al localității și de resursele acesteia, în timp ce oportunitățile și amenințările vin ca o influență a mediului extern.

În general, analiza SWOT ajută la proiectarea unei viziuni de ansamblu asupra situației curente. Ea funcționează ca și “schelet” al localității și evaluează în același timp factorii de influență interni și externi, precum și poziționarea în raport cu situația de la nivel județean, regional sau național, cu scopul de a pune în lumină punctele tari și punctele slabe ale localității, în relație cu oportunitățile și amenințările existente la un moment dat.

Cel mai important mesaj pe care îl transmite analiza SWOT, este acela că procesul decizional include următoarele elemente prioritare:

- construiește pe Punctele Tari
- elimină Punctele Slabe
- exploatează Oportunitățile
- îndepărtează Amenințările

Punctele Tari - cuprind aspectele pozitive interioare ale proiectului respectiv, sunt factori care fac ca domeniul să aibe un avantaj competitiv, sunt resurse, capacități și competențe de baza pe care localitatea le are în posesie și pe care le poate utiliza în mod eficient pentru a-și atinge obiectivele.

Punctele Slabe - cuprind aspectele negative interioare ale proiectului respectiv care odată identificate se caută a fi corectate, un punct slab reprezintă o limitare, un defect la nivelul localității care o va împiedica în realizarea obiectivelor sale: capacități inferioare, resurse insuficiente în comparație cu concurența.

Oportunitățile - cuprind conjuncturile exterioare pozitive pentru proiectul respectiv, includ orice perspectivă favorabilă la nivel de localitate cu atragere de proiecte și de fonduri, include o tendință, o piață, o schimbare sau o nevoie trecută, care susține cererea pentru un produs sau serviciu și permite autorităților să-și consolideze poziția concurențială.

Amenințările - cuprind conjuncturile externe negative pentru proiectul respectiv, o amenințare include orice situație nefavorabilă, tendință sau modificare iminentă la nivelul localității, care este dăunătoare sau pune în pericol capacitatea autorităților de a concura. Amenințarea poate lua forma unei bariere, a unei constrângeri, sau orice altceva care ar putea cauza probleme, daune, prejudicii localității.

Etapa preliminară a analizei SWOT reprezintă un element fundamental, fiind necesară prezentarea unei descrieri a cadrului general al situației existente pentru ca în cadrul pașilor ce urmează a fi discutați toți participanții să aibă o “bază comună”.

Avantajele analizei SWOT:

- Este simplu de realizat
- Necesită puțin timp
- Conduce la apariția de idei noi
- E o bună sursă de informare

- Reprezintă baza planificării strategice
- Ajută la depășirea problemelor și reajustarea obiectivelor
- E un bun instrument de prognoză

Trebuie avut în vedere că analiza SWOT este o analiză orientativă și își poate dovedi eficiența doar dacă sunt luate măsuri în funcție de rezultatele și concluziile la care s-a ajuns.

Deosebită importanță a matricii SWOT este redată de faptul că numai pe baza acesteia se pot identifica probleme și nevoi, precum și resurse de care localitatea dispune în vederea trasării unor obiective.

3. Trasarea obiectivelor și stabilirea strategiei de dezvoltare

Operațiunea de stabilire a obiectivelor este un proces complex ce implică analiza tuturor datelor prezentate până în această fază precum și consultarea contextului în care se va situa strategia de dezvoltare a localității. Contextul, privit de sus în jos, este stabilit de către documentele strategice elaborate de la nivelul cel mai înalt până la cel mai scăzut și specific nivel. Astfel, vorbim de contextul european, contextul național, contextul regional și contextul județean. Este deosebit de important pentru căpătarea unei imagini de ansamblu și stabilirea unei viziuni, cunoașterea politicilor avute în vedere la niveluri superioare.

Având în spate toate aceste informații se poate trece la formularea unei viziuni, a unui punct terminus stabilit pentru sfârșitul perioadei programate pentru strategia de dezvoltare locală. Aceasta este ținta finală înspre care se vor direcționa resursele și eforturile comunității.

Odată identificată viziunea strategiei de dezvoltare locală, următorul pas este de a găsi mijloacele prin care se poate ajunge în acel punct viitor și realist întocmit. Astfel, pe baza analizelor realizate asupra domeniilor de interes și în funcție de contextul politicii mediului extern al localității se vor stabili obiectivele.

Obiectivele sunt grupate pe 12 domenii de interes, domenii interdependente, domenii ce trebuie controlate și dezvoltate:

Domeniul de interes 1: Teritoriu

Domeniul de interes 2: Demografie

Domeniul de interes 3: Educație

Domeniul de interes 4: Social

Domeniul de interes 5: Agricultură

Domeniul de interes 6: Economie

Domeniul de interes 7: Infrastructură

Domeniul de interes 8: Organizare instituțională

Domeniul de interes 9: Sănătate

Domeniul de interes 10: Mediu

Domeniul de interes 11: Cultură

Domeniul de interes 12: Turism

Obiectivele aferente acestor domenii de interes se împart în două categorii:

- Obiective strategice
- Obiective specifice

Obiectivele strategice reprezintă prioritățile de dezvoltare în vederea îndeplinirii viziunii.

Obiectivele specifice reprezintă măsuri ce pot fi luate în vederea atingerii unui obiectiv specific.

Obiectivele sunt formulate astfel încât să răspundă la problemele identificate în timpul realizării diagnozei socio-economice, a analizei SWOT, a problemelor ridicate de către unitatea administrativ teritorială și nu în ultimul rând pe baza informațiilor deținute de către autoritățile administrației publice locale.

Odată identificate și structurate, obiectivele vor reda în final un plan de acțiune al localității.

4. Portofoliul de proiecte

În această etapă, sunt prioritizate proiectele ce urmează a fi implementate în perioada 2014-2020. Planificarea proiectelor este limitată de cadrul temporal precum și de cadrul financiar. Cadrul temporal este reprezentat de perioada pe care este planificată strategia de dezvoltare locală. Cadrul financiar este reprezentat de resursele financiare ce pot fi atrase în vederea realizării proiectelor descrise în portofoliu.

Portofoliul de proiecte se face sub formă tabelară incluzând denumirea proiectului, obiectivul căruia îi este asociat proiectul, indicatori țintă urmăriți de implementarea proiectului, instituțiile implicate în implementarea proiectului, termenul de implementare al proiectului și bugetul estimativ al implementării proiectului și sursa posibilă de finanțare.

Indicatorii țintă reprezintă finalitatea proiectului și constituie un obiectiv de performanță în baza căruia se poate determina în ce procent implementarea proiectului s-a realizat.

CONTEXT

1. Contextul European

Contextul strategic la nivel european este reprezentat de tratatele Uniunii Europene și recomandările sau directivele trasate de aceasta statelor sale membre.

Documentul strategic adoptat de către Uniunea Europeană ce stabilește o viziune și ținte specifice pentru țările membre este intitulat **“Strategia Europa 2020”**. Prioritatea acesteia pe termen scurt este ieșirea din criza economică ce a influențat întreg mapamondul în ultimii ani. Obiectivul strategiei Europa 2020 este să faciliteze crearea mai multor locuri de muncă și să asigure condiții de viață mai bune. Astfel, Comisia propune Uniunii Europene cinci obiective măsurabile ce vor fi transpuse în obiective naționale:

- Ocuparea forței de muncă
- Cercetarea și inovarea
- Schimbările climatice și energia
- Educația
- Combaterea sărăciei

De asemenea Europa 2020 propune trei priorități:

- Creștere inteligentă: dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare
- Creștere durabilă: promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive
- Creștere favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială

Asociate acestor priorități, Comisia prezintă șapte inițiative emblematică, fiecare având recomandări ce vor fi implementate la nivelul fiecărei țări.

Prioritatea 1 – Creșterea inteligentă – o economie bazată pe cunoaștere și inovare

Scopul acestei priorități este de a se îmbunătăți calitatea sistemelor de învățământ, de a se întări performanța în cercetare, de a se promova inovarea și transferul de cunoștințe, de a se utiliza pe deplin tehnologiile informației și comunicațiilor, de a se asigura că ideile inovatoare pot fi transpuse în noi produse și servicii care generează creștere, locuri de muncă de calitate.

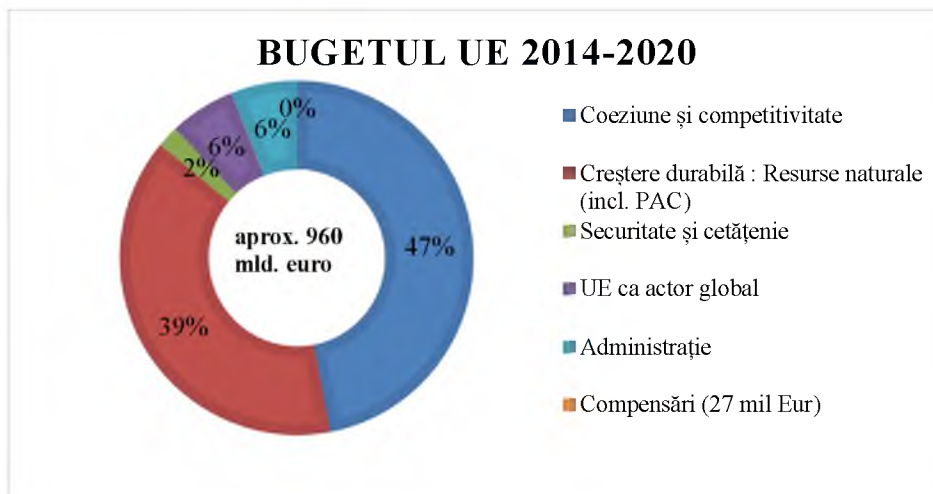
Inițiativa emblematică “O Uniune a inovării”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să reformeze sistemele de cercetare-dezvoltare și inovare de la nivel național (și regional) pentru a promova excelența și specializarea inteligentă, să consolideze cooperarea între universități, mediul de cercetare și întreprinderi, să pună în aplicare programe comune și să întărească cooperarea transfrontalieră în domeniile în care UE aduce valoare adăugată pentru și să adapteze procedurile naționale de finanțare în consecință, să asigure difuzarea tehnologiei pe teritoriul UE;
- să garanteze existența unui număr suficient de absolvenți de universități de științe, matematică și inginerie și să axeze programele școlare pe creativitate, inovare și spirit antreprenorial;

- să acorde prioritate cheltuielilor destinate cunoașterii, inclusiv prin folosirea stimulentei fiscale și a altor instrumente financiare pentru a promova investiții private mai semnificative în cercetare-dezvoltare.

Inițiativa emblematică „Tineretul în mișcare”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să efectueze investiții eficiente în sistemele de învățământ și de formare la toate nivelurile (de la nivel preșcolar la nivel universitar);
- să amelioreze rezultatele în domeniul educației, tratând fiecare segment (preșcolar, primar, secundar, profesional și universitar) în cadrul unei abordări integrate, care să includă competențele-cheie și care are scopul de a reduce abandonul școlar timpuriu;
- să consolideze deschiderea și relevanța sistemelor de învățământ prin instituirea unor cadre naționale de calificare și printr-o mai bună direcționare a rezultatelor învățării spre nevoile pieței muncii;
- să faciliteze intrarea tinerilor pe piața muncii prin acțiuni integrate care cuprind, *inter alia*, îndrumare, consiliere și ucenicie.

Inițiativa emblematică „O agendă digitală pentru Europa”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să elaboreze strategii operaționale privind internetul de mare viteză și să orienteze fondurile publice, inclusive cele structurale, spre domeniile care nu sunt acoperite integral de investițiile private;
- să stabilească un cadru juridic pentru coordonarea lucrărilor publice astfel încât costurile pentru dezvoltarea rețelelor să se reducă;
- să promoveze dezvoltarea și utilizarea unor servicii online moderne și accesibile (de exemplu, e-guvernare, servicii de asistență medicală online, casa inteligentă, competențele informatice, securitatea).

Prioritatea 2 – Creștere durabilă – promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive

Inițiativa emblematică: „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să elimine treptat subvențiile dăunătoare mediului, făcând excepții doar în cazul persoanelor defavorizate;
- să dezvolte instrumente de piață, precum stimulente fiscale și achiziții publice menite să adapteze metodele de producție și de consum;
- să dezvolte infrastructuri energetice și de transport inteligente, modernizate și complet interconectate și să utilizeze pe deplin TIC;
- să asigure implementarea coordonată a proiectelor de infrastructură, în cadrul rețelei centrale a UE, care contribuie în mod decisiv la eficacitatea sistemului de transport al UE, în ansamblul său;
- să se concentreze asupra dimensiunii urbane a transporturilor, responsabile de o mare parte din emisiile generate și din congestiile rețelelor;
- să utilizeze reglementarea, dezvoltând standarde de performanță energetică în construcții și instrumente de piață precum impozitarea, subvențiile și achizițiile publice pentru a reduce consumul de energie și de resurse și să utilizeze fondurile structurale pentru a investi în construcția de clădiri publice eficiente din punct de vedere energetic și într-o reciclare mai eficientă;
- să stimuleze instrumente care permit economisirea de energie și care ar putea crește eficiența în sectoarele mari consumatoare de energie, precum cele bazate pe folosirea TIC.

Inițiativa emblematică „O politică industrială adaptată erei globalizării”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-urile inovatoare, inclusiv prin achiziții publice menite să sprijine inițiativele care încurajează inovarea;
- să amelioreze condițiile de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
- să reducă sarcina administrativă a societăților și să amelioreze calitatea legislației în domeniul afacerilor;
- să colaboreze strâns cu părțile interesate din diverse sectoare (cu întreprinderile, cu sindicatele, cu mediul academic, cu ONG-urile, cu organizațiile de consumatori) pentru a identifica blocajele și a dezvolta o analiză comună cu privire la modalitățile de a menține o bază industrială și de cunoaștere solidă și de a plasa UE într-o poziție de lider în ceea ce privește dezvoltarea durabilă la nivel mondial.

Prioritatea 3 – Creștere favorabilă incluziunii – o economie cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, asigurând coeziunea economică, socială și teritorială

Inițiativa emblematică „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să pună în aplicare măsurile naționale de flexicuritate, astfel cum s-a convenit în cadrul Consiliului European, să reducă segmentarea pieței muncii și să faciliteze tranzițiile și reconcilierea vieții profesionale cu viața privată;
- să analizeze și să monitorizeze în mod regulat eficiența sistemelor fiscale și de asigurări sociale pentru a asigura rentabilitatea muncii, acordând o atenție specială persoanelor cu un nivel scăzut de calificare și eliminând în același timp măsurile care descurajează desfășurarea de activități independente;
- să promoveze noi forme de reconciliere a vieții profesionale cu cea privată și politici de îmbătrânire activă și să sporească egalitatea de șanse între femei și bărbați;
- să promoveze și să monitorizeze concretizarea eficace a rezultatelor dialogului social;
- să impulsioneze punerea în aplicare a Cadrului european al calificărilor, prin instituirea unor cadre naționale ale calificărilor;
- să asigure dobândirea competențelor necesare în vederea continuării studiilor și a integrării pe piața muncii, precum și recunoașterea acestora pe tot parcursul educației generale, profesionale, superioare și din viața adultă, inclusiv în cadrul învățării non-formale și informale;
- să dezvolte parteneriate între mediul educației/formării și cel al muncii, în special prin implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertelor de educație și formare.

Inițiativa emblematică „O platformă europeană de combatere a sărăciei”

La nivel național, statele membre vor trebui:

- să promoveze responsabilitatea colectivă și individuală pe care o împart în domeniul combaterii sărăciei și excluziunii sociale;
- să definească și să pună în aplicare măsuri care vizează situația specifică a grupurilor cu un grad de risc ridicat (precum familiile monoparentale, femeile în vârstă, minoritățile, romii, persoanele cu handicap și personale fără adăpost);
- să își dezvolte pe deplin sistemele de securitate socială și de pensii pentru a asigura un nivel adecvat al ajutorului pentru venit și al accesului la asistență medicală.

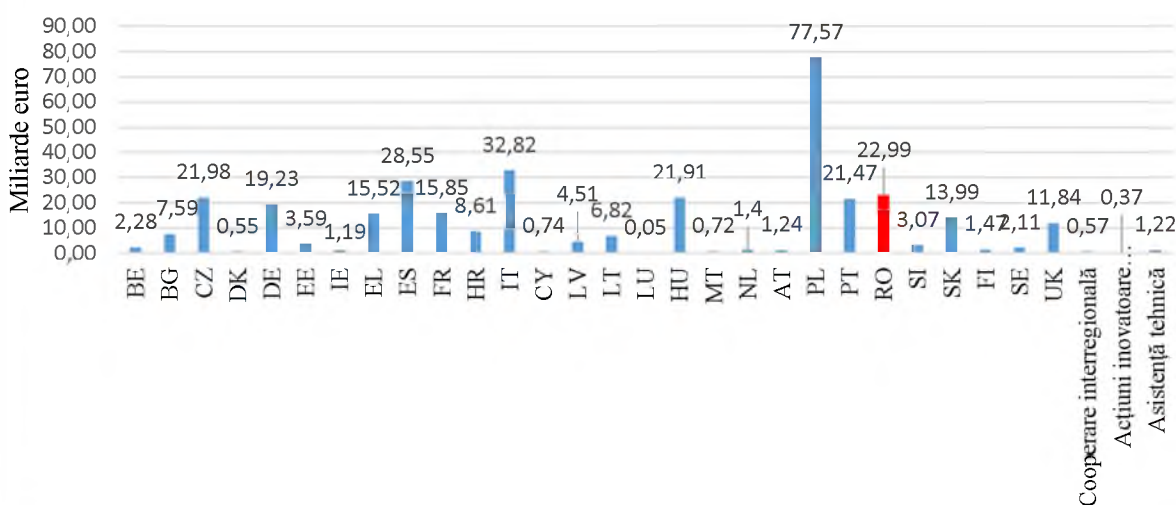

Ținte la nivel național

Strategia Europa 2020 vine cu ținte adaptate pe fiecare stat membru. Astfel, România va trebui ca până la finalul anului 2020 să atingă următorii indicatori:

- 70% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă
- 2% din PIB ar trebui investit în cercetare-dezvoltare
- Reducerea emisiilor poluante cu 19% față de anul de referință 2005
- 24% din consumul de energie total să fie asigurat din surse regenerabile
- Scăderea abandonului școlar sub 11.3% din totalul de copii
- Cel puțin 26.7% din populația cu vârsta cuprinsă între 30-34 ani ar trebui să aibă studii superioare

Alocarea financiară 2014-2020 (Politica de coeziune)

2. Context național

Strategia Națională de Dezvoltare Regională (SNDR) reprezintă viziunea Guvernului României privind dezvoltarea regională, prin care se stabilesc prioritățile de dezvoltare ale regiunilor, precum și relațiile instituționale care să faciliteze corelarea cu strategiile sectoriale.

Acest document strategic își propune să continue și să actualizeze direcțiile de dezvoltare formulate în Planul Național de Dezvoltare (PND) 2007-2013 și Cadrul Național Strategic de Referință (CNSR), care conțin elemente de strategie implementate prin Programul Operațional Regional 2007-2013, precum și alte programe naționale.

În ceea ce privește dezvoltarea regională, Comisia Europeană a accentuat în mod constant necesitatea existenței și continuității unei viziuni strategice de dezvoltare regională la nivel național pe termen lung (20 ani) și de asemenea necesitatea utilizării experienței și structurilor existente în perioada 2007-2013 acolo unde este posibil acest lucru, în locul schimbărilor radicale, care implică costuri financiare și operaționale mari.

Pentru perioada 2014-2020, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Regională este un document integrator, care își propune armonizarea politicilor și strategiilor existente în diferitele domenii ale vieții economice și sociale cu impact la nivel regional.

Pentru implementarea SNDR și prin intermediul fondurilor europene este necesară asigurarea corelării acestora cu politica de coeziune a UE. În acest sens, pentru identificarea unor obiective naționale de dezvoltare regională care să fie corelate cu obiectivele strategice ale UE, în procesul de elaborare a SNDR au fost luate în considerare obiectivele europene promovate prin Strategia Europa 2020 și s-a asigurat corelarea cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții, promovate prin propunerile de regulamente pentru perioada 2014-2020.

Elaborarea strategiei propriu-zise se fundamentează pe analizele socio-economice fiind coerentă cu acestea în vederea formulării unui răspuns articulat și eficient problemelor și punctelor slabe identificate.

Analiza socio-economică fundamentează necesitatea sprijinirii prin intermediul SNDR a următoarelor priorități de dezvoltare :

- Dezvoltare urbană durabilă integrată
- Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public și rezidențial
- Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală
- Promovarea incluziunii sociale și reducerea gradului de sărăcie
- Îmbunătățirea mediului economic de importanță regională și locală
- Dezvoltarea durabilă a turismului
- Îmbunătățirea condițiilor de mediu la nivel regional și local

În tabelul de mai jos sunt enumerate obiectivele și domeniul de intervenție aferente priorităților de dezvoltare:

Prioritate de dezvoltare - Dezvoltarea urbană durabilă integrată	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
1. Creșterea rolului și funcțiilor orașelor și municipiilor în dezvoltarea regiunilor prin investiții care să sprijine creșterea economică, protejarea mediului, îmbunătățirea infrastructurii edilitare urbane și coeziunea socială	1.1 Sprijinirea dezvoltării economice a orașelor
	1.2 Îmbunătățirea calității mediului în zonele urbane
	1.3 Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de bază pentru orașele României
	1.4 Promovarea incluziunii sociale în orașele României
Prioritate de dezvoltare – Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul clădirilor publice și rezidențiale	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
2. Creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor publice și rezidențiale pentru a contribui la reducerea cu 20% a emisiilor de CO ₂ în conformitate cu Strategia Europa 2020	2.1 Creșterea eficienței energetice a clădirilor din sectorul rezidențial
	2.2 Creșterea eficienței energetice a clădirilor din sectorul public

Prioritate de dezvoltare – Dezvoltarea infrastructurii de importanță regională și locală	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
3. Creșterea gradului de accesibilitate a regiunilor prin îmbunătățirea mobilității regionale și asigurarea serviciilor esențiale pentru o dezvoltare economică sustenabilă și inclusivă	3.1 Reabilitarea infrastructurii regionale de transport rutier
	3.2 Reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii educaționale și creșterea calității actului educațional
	3.3 Reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de sănătate și creșterea calității serviciilor medicale
Prioritate de dezvoltare – Promovarea incluziunii sociale și reducerea gradului de sărăcie	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
4. Regenerarea zonelor deprivat și stimularea incluziunii sociale a comunităților marginalizate, prin crearea premiselor necesare pentru asigurarea acestor comunități cu servicii esențiale și condiții decente de trai	4.1 Sprijin pentru regenerarea economică a zonelor urbane și rurale aflate în declin și pentru incluziunea socială a comunităților defavorizate, inclusiv a comunității rromă.
Prioritate de dezvoltare – Îmbunătățirea mediului economic de importanță regională și locală	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
5. Creșterea economiilor regionale prin dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării și prin stimularea competitivității economice	5.1 Dezvoltarea infrastructurii specifice inovării și cercetării
	5.2 Creșterea competitivității IMM-urilor
Prioritate de dezvoltare – Dezvoltarea durabilă a turismului	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
6. Obiectivul acestei priorități îl reprezintă stimularea dezvoltării competitive și durabile a turismului la nivel regional și local prin valorificarea durabilă a patrimoniului cultural cu potențial turistic și crearea/modernizarea infrastructurii specifice de turism.	6.1 Valorificarea durabilă a patrimoniului cultural cu potențial turistic
	6.2 Crearea/modernizarea infrastructurii specifice de turism în vederea creșterii atractivității și competitivității regiunilor
Prioritate de dezvoltare – Îmbunătățirea condițiilor de mediu la nivel regional și local	
Obiectiv	Domeniu de intervenție
7. Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea calității serviciilor de apă oferite, reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate și măsuri de prevenirea riscurilor și creșterea capacității de intervenție în situații de urgență	7.1 Reabilitarea siturilor industriale poluate și abandonate
	7.2 Reabilitarea/extinderea rețelelor de apă și canalizare la nivel local
	7.3 Creșterea capacității de intervenție în situații de urgență

3. Context regional

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020**, principalul document de planificare și programare la nivel regional. Fiind fundamentată pe o diagnoză detaliată, concretizată prin **Analiza socioeconomică regională** și prin **Analiza SWOT** a Regiunii Centru, Strategia de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea potențialului său real de dezvoltare. Strategia Regională urmărește pe tot parcursul său firul roșu reprezentat de cele trei priorități stabilite prin **Strategia Europa**

2020: creștere inteligentă, creștere durabilă, creștere favorabilă incluziunii și obiectivele propuse în cadrul celor cinci domenii de interes: ocupare, inovare, schimbări climatice, educație, reducerea sărăciei.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru și-a definit ca **obiectiv global** „dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale
2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării
3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie
4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii
5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative
6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale	
Prioritate	Măsuri
1. Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane	1.1 Stimularea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale prin promovarea și dezvoltarea parteneriatelor
	1.2 Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente prin extinderea și dezvoltarea infrastructurii
	1.3 Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială
2. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru	2.1 Creșterea mobilității regionale prin extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare, construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor precum și construirea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea de aeroporturi
	2.2 Dezvoltarea transportului intermodal în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor
	2.3 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare în

	perspectiva dezvoltării durabile și administrării cât mai eficiente a teritoriului
	2.4 Dezvoltarea infrastructurii diferitelor tipuri de comunicații în special al accesului populației, administrației publice și mediului privat la conexiuni în bandă largă și asigurarea interoperabilității sistemelor de comunicații
3. Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru	3.1 Creșterea calității sistemului de învățământ prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de educație
	3.2 Diversificarea și creșterea calității și accesului populației la servicii de sănătate la standarde europene prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de sănătate
	3.3 Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în rândul populației prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii sociale
	3.4 Creșterea siguranței publice și eficientizarea intervențiilor în situații de urgență prin extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii specifice
Domeniul strategic 2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării	
Priorități	Măsur
4. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare al IMM-urilor	4.1 Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor
	4.2 Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică
	4.3 Sprijinirea IMM-urilor în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană
	4.4 Sprijin pentru regenerarea economică a orașelor mici (sub 20 mii locuitori)
5. Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică	5.1 Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor și diversificarea gamei de servicii oferite
	5.2 Extinderea și susținerea activităților clusterelor economice și a altor structuri și rețele de cooperare precum și a activităților de promovare economică
6. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare	6.1 Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private

	6.2 Dezvoltarea de platforme de cooperare prin facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare și prin sprijinirea parteneriatelor între instituțiile de cercetare, pe de o parte și companii și autorități publice, pe de altă parte
	6.3 Extinderea participării active a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele europene create în cadrul ERA (European Research Area), Horizon 2020 și a altor programe similare și dezvoltarea de parteneriate cu instituții de cercetare din străinătate
7. Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de transfer tehnologic, a centrelor de inovare și a spin-off-urilor și start-up-urilor inovative	7.1 Dezvoltarea centrelor de transfer tehnologic și a centrelor de inovare
	7.2 Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare (spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării)
Domeniul Strategic 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie	
Priorități	Măsuri
8. Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice	8.1 Protecția mediului înconjurător, la nivelul componentelor majore (aer, apă, sol) prin sprijinirea acțiunilor ce vizează diminuarea poluării generate de activitățile economice
	8.2 Susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor la nivel județean și regional
	8.3 Construcția, amenajarea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (de pildă: stații de epurare, stații de preepurare, rezervoare de apă, surse de apă potabilă, rigole pentru regularizarea albiilor râurilor, etc.)
9. Conservarea biodiversității	9.1 Protecția, conservarea sau refacerea diversității biologice pentru situri Natura 2000 sau diferite arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție
	9.2 Conservarea și protecția biodiversității din habitatele naturale, în special a celor forestiere
10 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale	10.1 Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora

	10.2 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice
11. Creșterea utilizării resurselor alternative de energie	11.1 Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de energie
	11.2 Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice
12. Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic	12.1 Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie
	12.2 Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice
	12.3 Creșterea eficienței energetice prin reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice
	12.4 Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural
	12.5 Eficientizarea transportului urban durabil
Domeniul strategic 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii	
Priorități	Măsuri
13 Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole	13.1 Modernizarea exploatațiilor agricole prin susținerea investițiilor în domeniu
	13.2 Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații
	13.3 Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură
	13.4 Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură
	13.5 Crearea și modernizarea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole situate în mediul rural
	13.6 Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli
14 Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional	14.1 Modernizarea exploatațiilor silvice prin susținerea achiziționării de mașini și echipamente specifice
	14.2 Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier
	14.3 Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole
	14.4 Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor

15. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru	15.1 Susținerea afacerilor în domenii economice neagricole
	15.2 Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural
	15.3 Promovarea utilizării instrumentelor geomatice pentru creșterea atractivității zonelor rurale
16. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru	16.1 Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă
	16.2 Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare
	16.3 Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere
	16.4 Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale
17. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare	17.1 Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din mediul rural
	17.2 Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural
	17.3 Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială
Domeniul strategic 5. Creșterea atractivității turistice regionale, sprijinirea activităților culturale și recreative	
Priorități	Măsuri
18. Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic	18.1 Amenajarea de trasee, căi de acces și locuri de vizitare și dezvoltarea managementului destinațiilor turistice
	18.2 Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii din stațiunile balneare și montane
	18.3 Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică
19. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite	19.1 Modernizarea / reabilitarea structurilor de primire turistică și de agrement
	19.2 Dezvoltarea structurilor de primire turistică și de agrement
20. Promovarea destinațiilor turistice din Regiunea Centru	20.1 Crearea și modernizarea centrelor și punctelor de informare turistică
	20.2 Dezvoltarea activităților de publicitate turistică
	20.3 Sprijinirea organizării și participării la evenimente destinate promovării turistice

21. Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea activităților culturale	21.1 Reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii culturale și recreative
	21.2 Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial, susținerea evenimentelor culturale
Domeniul Strategic 6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale	
Priorități	Măsur
22. Îmbunătățirea accesului la formare profesională și educație pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat	22.1 Facilitatea accesului la educație, perfecționare profesională și calificare a persoanelor care activează în special în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat
	22.2 Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții
	22.3 Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernante
23 Sprijinirea dezvoltării capitalului uman în vederea creșterii ocupării forței de muncă la nivel regional	23.1 Sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă
	23.2 Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă
	23.3 Facilitarea accesului la oferta de locuri de muncă
24. Dezvoltarea serviciilor sociale în vederea creșterii incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate	24.1 Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate
	24.2 Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii în rândul persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
	24.3 Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă
	24.4 Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale
25 Contracurarea efectelor declinului demografic	25.1 Sprijinirea familiilor tinere cu copii prin acces la servicii suport
	25.2 Sprijinirea accesului tinerilor pe piața muncii

	25.3 Sprijinirea inițiativelor ce vizează diminuarea efectelor schimbărilor demografice pe piața muncii (creșterea numărului de lucrători vârstnici)
--	--

4. Context județean

Scopul principal al Planului Strategic de Dezvoltare al județului Harghita este de a examina situația actuală care - în mod natural- este rezultatul unei dezvoltări îndelungate și complexe. După examinarea situației actuale se definesc principalele căi și direcții de dezvoltare, respectiv se evaluează principalele trepte necesare pentru realizarea acestui plan.

Punctul de plecare al elaborării planului a fost ideea că proiectul trebuie să contribuie la ridicarea calității de viață a oamenilor și comunităților din județ, mărinnd astfel șansele de perpetuare a populației pe plaiurile natale. Este necesar să se găsească acele soluții care servesc interesele comunei ale locuitorilor din zonă și se bazează pe valori ce pot fundamenta formarea unui consens.

Planul formulează măsuri strategice și pune în fața celor interesați alternative de dezvoltare. Consiliul Județean reprezintă numai unul dintre factorii interesați. Autoritățile descentralizate ale guvernului, consiliile locale orășenești și comunale, diferite instituții județene, ONG-uri au posibilitatea să armonizeze obiectivele lor în concordanță cu direcțiile majore din strategia județului. Proiectul oferă posibilitatea cooperării pentru fiecare dintre agenții interesați.

Metoda scenariilor este un proces calitativ de prognosticare, unde accentul se pune pe caracterizarea relației de interdependență între fenomenele izolate și totalitatea sectorului. Scenariile trebuie să fie realiste, bazate pe analiza posibilităților și impedimentelor oferite de situația actuală. Grupul de lucru a formulat un scenariu tip “trend” și trei scenarii “țintă”, prognoza tendințelor presupune ca trendurile observate în trecut vor persista și în viitor. Scenariile țintă descriu situația în care obiectivele (țintele) ar trebui parțial sau integral atinse.

Scenariul “A” constă în Dezvoltarea inițiată și executată de investitori externi, orientați pe profit, care se concentrează la unele orașe și localități evidențiate.

Scenariul “B” : Dezvoltare axată pe stabilitatea regiunilor rurale, inițiată de către investitori interni, care pune accentual pe valorile tradiționale.

Scenariul “C” : Dezvoltare integrată, bazată pe cooperarea actorilor sociali și economici (autorități locale, întreprinzători, societatea civilă), în care pe lângă avantajele economice se urmărește dezvoltarea durabilă, îmbunătățirea calității vieții, protecția valorilor naturale și culturale. Scenariul prevede realizarea unui program strategic integrat pe termen mediu de sprijinire a dezvoltării durabile.

În urma formurilor organizate în Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc și Gheorgheni cu participarea factorilor decizionali locali și județeni, reprezentanți ONG, sferei civile, politice, culturale și economice ale județului, cu specialiștii Uniunii Europene județene și ai Regiunii Centru, dintre posibilele scenarii pregătite pentru Planul de Dezvoltare pe Termen Mediu al județului, a fost ales de către majoritatea participanților scenariul “C”.

Astfel că, experții, pregătitorii Planului Județean, au elaborat strategiile de dezvoltare ale sectoarelor cu importanță cheie. În aceste programe strategice au definit obiectivele majore ale dezvoltării și au stabilit prioritățile. Bazându-se pe aceste priorități s-au elaborat subprogramele (strategii

sectoriale) care au fost descompuse în pachete de măsuri. În cazul domeniilor de măsuri s-au formulat indicatorii acelor rezultate și efecte care se leagă de dezvoltările marcate în regiune.

Obiectivele Strategiei județului Harghita sunt enumerate mai jos:

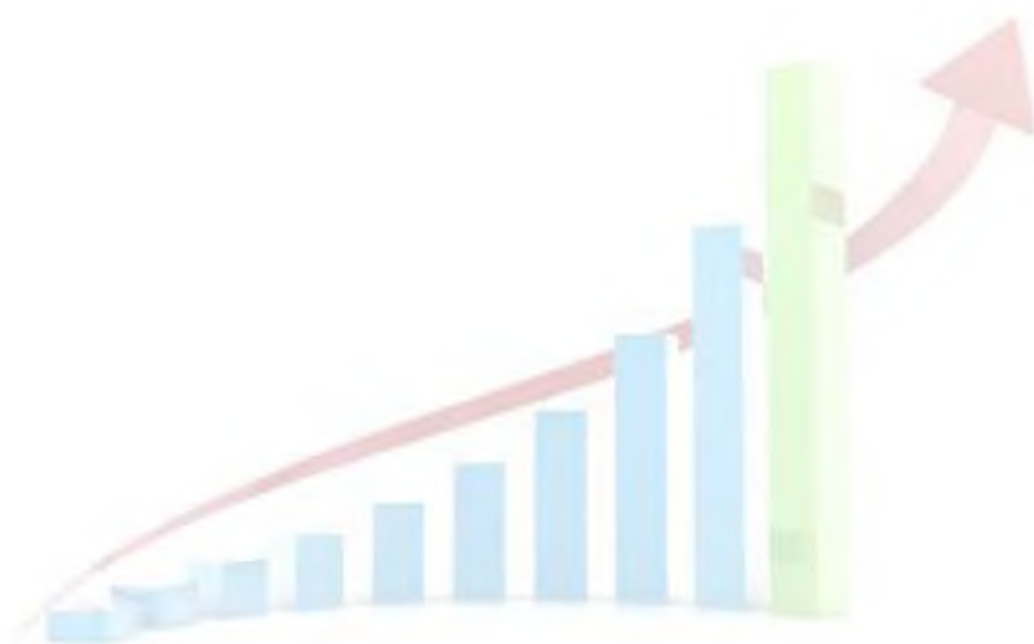
Strategia sectorială 1 : Dezvoltarea resurselor umane		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
1. Asigurarea fondului de resurse umane ale obiectivelor de dezvoltare, dezvoltarea identității regionale și a cooperării regionale	1.1 Întărirea rolului instituțiilor județene de dezvoltare a resurselor umane	1. Întărirea rolului instituțiilor județene de dezvoltare a resurselor umane
	1.2 Sprijinirea învățământului pe viață, ca bază a capacității de adaptare	2. Sprijinirea învățământului pe viață, ca bază a capacității de adaptare
	1.3 Întărirea integrării minorității rome	3. Întărirea integrării minorității rome
	1.4 Întărirea sistemului de relații internaționale ale județului și ale localităților din județ	4. Consolidarea sistemului de relații internaționale ale județului și ale localităților din județ
Strategia sectorială 2: Infrastructura		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
2. Dezvoltarea investițiilor și serviciilor în domeniul infrastructurii de bază, umane și instituționale, contribuind astfel la realizarea altor strategii sectoriale	2.1 Începerea, respectiv continuarea în domeniul infrastructurii de bază (drum, gaz, apă potabilă, reciclarea și depozitarea deșeurilor)	1. Infrastructura de bază
	2.2 Dezvoltarea capacității de atragere a resurselor (fondurilor) a instituțiilor de învățământ, sociale și de sănătate	2. Dezvoltarea infrastructurii umane
	2.3 Dezvoltarea în continuare a structurii instituționale	3. Dezvoltarea infrastructurii instituționale
Strategia sectorială 3: Agricultura		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
3. Realizarea unei agriculturi durabile și ecologice care să se adapteze diferitelor posibilități ale regiunilor județului	3.1 Realizarea unei agriculturi specifice zonei (fitotehnie, zootehnie), care să se adapteze condițiilor locale	1 Realizarea unei agriculturi (fitotehnie, zootehnie) care să se adapteze condițiilor locale
	3.2 Analizarea posibilităților de utilizare a biotehnologiei	2. Trecerea la aplicarea biotehnologiilor

	3.3 Creșterea capacităților de prelucrare	3. Creșterea gradului de prelucrare a produselor agricole
	3.4 Realizarea unor asociații de achiziție și de valorificare	4. Asociații, cooperative
	3.5 Intensificarea activităților de marketing	5. Intensificarea activităților de marketing
Strategia sectorială 4: Dezvoltarea gospodăririi pădurilor, a fondului cinegetic și a produselor forestiere altele decât cele lemnoase		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
4. Introducerea modului de planificare pe termen lung în domeniul forestier. Îmbunătățirea gospodăririi pădurilor din județ : stabilizarea situației pădurilor private, crearea bazei gospodăririi profesionale în cadrul proprietarilor particulari care necesită acest lucru	4.1 Realizarea împăduririlor specifice locului	1. Realizarea concepțiilor de împădurire (fondul realizat și capitole)
	4.2 Creșterea nivelului de prelucrare a materialelor lemnoase și sprijinirea valorificării cu participarea decisivă a actorilor locali	2. Creșterea nivelului de prelucrare a materialelor lemnoase
	4.3 Realizarea gospodăririi fondului cinegetic în limite raționale	3. Gospodărirea rațională a fondului cinegetic
	4.4 Dezvoltarea exploatării și valorificării produselor forestiere secundare, lărgirea piețelor	4. Dezvoltarea exploatării secundare a pădurilor
	4.5 Pregătire și consultanță	5. Pregătire și consultanță
Strategia sectorială 5: Meșteșugurile și ocrotirea patrimoniului cultural		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
5. Întărirea situației materiale și de ocupare a forței de muncă în gospodăriile familiale. Ocrotirea patrimoniului cultural deosebit de bogat al regiunii	5.1 Formarea rolului economic și cultural autonom al meșteșugurilor din județ	1. Formarea rolului meșteșugarilor
	5.2 Integrarea activității meșteșugărești în sursele de venituri ale familiilor	2. Transformarea structurală a gospodăriilor familiale
	5.3 Ocrotirea patrimoniului cultural și dezvoltarea acestuia în concordanță cu noile funcții economice	3. Ocrotirea patrimoniului cultural
Strategia sectorială 6: Turism		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
6. Realizarea acelor dezvoltări turistice care să contribuie la	6.1 Dezvoltarea infrastructurii turistice elementare, a drumurilor	1. Dezvoltarea infrastructurii turistice elementare, a drumurilor tematice, a

creșterea ocupației și a calității vieții comunităților locale, fără ca starea atracțiilor turistice și a mediului să fie afectată	tematice, a pachetelor de programe și a atracțiilor capabile de concurență	pachetelor de programe și al atracțiilor capabile de concurență
	6.2 Pregătirea localităților și a comunităților locale pentru activitatea de turism, analiza efectelor turismului	2. Pregătirea localităților și a comunităților locale pentru activitatea de turism, analiza efectelor turismului
Strategia sectorială 7: Strategie marketing		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
7. Îmbunătățirea situației de piață a produselor și a serviciilor din județ și prezentarea microregiunilor ca entități unice	7.1 Promovarea produselor și serviciilor cu eficiență economică	1. Promovarea produselor și serviciilor cu eficiență economică produse în județ
	7.2 Îmbunătățirea situației de piață a produselor și serviciilor	2. Îmbunătățirea situației de piață a produselor și serviciilor
	7.3 Folosirea de game vaste de sisteme de valorificare	3. Folosirea unei vaste game de pârgii de valorificare
	7.4 Folosirea unor mijloace de marketing	4. Folosirea unor mijloace de marketing
	7.5 Lansarea unui marketing regional	5. Lansarea unui marketing regional
Strategia sectorială 8: Planul strategic al accesării fondurilor		
Obiectiv strategic	Priorități	Subprograme
8. Îmbunătățirea condițiilor întreprinderilor, administrațiilor publice, organizațiilor civile din regiune, necesare pentru accesarea resurselor financiare, granturi și împrumuturi	8.1 Îmbunătățirea condițiilor de accesare a împrumuturilor și granturilor la nivelul instituțiilor	1. Îmbunătățirea condițiilor de accesare a împrumuturilor și granturilor la nivelul instituțiilor
	8.2 Formarea colaborării dintre actorii județului (administrații publice, organizații civile) în vederea elaborării unor proiecte în scopul îmbunătățirii condițiilor de accesare a unor fonduri (împrumuturi și granturi)	2. Alcătuirea colaborării dintre actorii județului (administrații publice, organizații civile) în vederea elaborării unor proiecte în scopul îmbunătățirii condițiilor de accesare a unor fonduri (împrumuturi și granturi)

ANALIZA SOCIO -ECONOMICĂ

TERITORIU

TERITORIU

1. Noțiuni Generale

România este situată în emisfera nordică la intersecția paralelei 45° latitudine nordică și meridianul de 25° longitudine estică. În Europa, este situată în partea central sud-estică la distanțe aproximativ egale față de extremitățile continentului european. Suprafața țării este de 238 391 km², la care se adaugă 23 700 km² din platforma Mării Negre.

Teritoriul actual al României poartă și denumirea de spațiu carpato-danubiano-pontic, deoarece aceasta se suprapune unui sistem teritorial european, care s-a conturat după forma cercului Carpaților Românești și a regiunilor limitrofe impuse și subordonate complementar Carpaților, fiind mărginită în partea de sud de fluviul Dunărea, iar în partea de est de Marea Neagră.

Relieful este axat pe arcul Carpaților și se caracterizează prin varietate, proporționalitate, complementaritate și dispunere simetrică. Repartiția este aproximativ egală la principalele unități de relief (28% munți, 42% dealuri și podișuri și 30% câmpii). În centrul teritoriului se află Podișul Transilvaniei, înconjurat de lanțurile muntoase ale Carpaților Orientali, Meridionali și Occidentali, la exteriorul cărora se întind, ca o treaptă mai joasă, podișuri și câmpii, către care trecerea se face prin intermediul dealurilor subcarpatice.

Teritoriul României este organizat în unități administrativ-teritoriale: județe, municipii orașe, comune și sate. Capitala României este municipiul București, aceasta fiind organizată pe sectoare. Județul este unitatea administrativ-teritorială alcătuită din municipii, orașe și comune - unități de bază - administrativ teritoriale. Organizarea județelor se face în funcție de condițiile geografice, economice și social-politice. Județul asigură dezvoltarea social - culturală și edilitar - gospodărească a municipiilor, orașelor și comunelor.

Municipiul este localitatea urbană care are un număr mai mare de locuitori, o industrie dezvoltată, o însemnătate deosebită în viața economică, social - politică și cultural - științifică a țării, un important fond de locuințe și dotări edilitar - gospodărești, o rețea complexă de unități de învățământ, sănătate și cultură. Municipiile în care își au sediul prefecturile sunt municipii - reședință de județ.

Pe de altă parte, orașul este centrul de populație mai dezvoltată din punct de vedere economic, social - cultural și edilitar - gospodăresc.

Nu în ultimul rând, comuna este unitatea administrativ - teritorială alcătuită din unul sau mai multe sate care cuprind populația rurală, fiind organizată în funcție de condițiile economice, social-culturale și geografice. Satele în care își au reședința primăriile (organele de conducere ale comunei) sunt reședință de comună. Satul este unitatea administrativ - teritorială elementară.

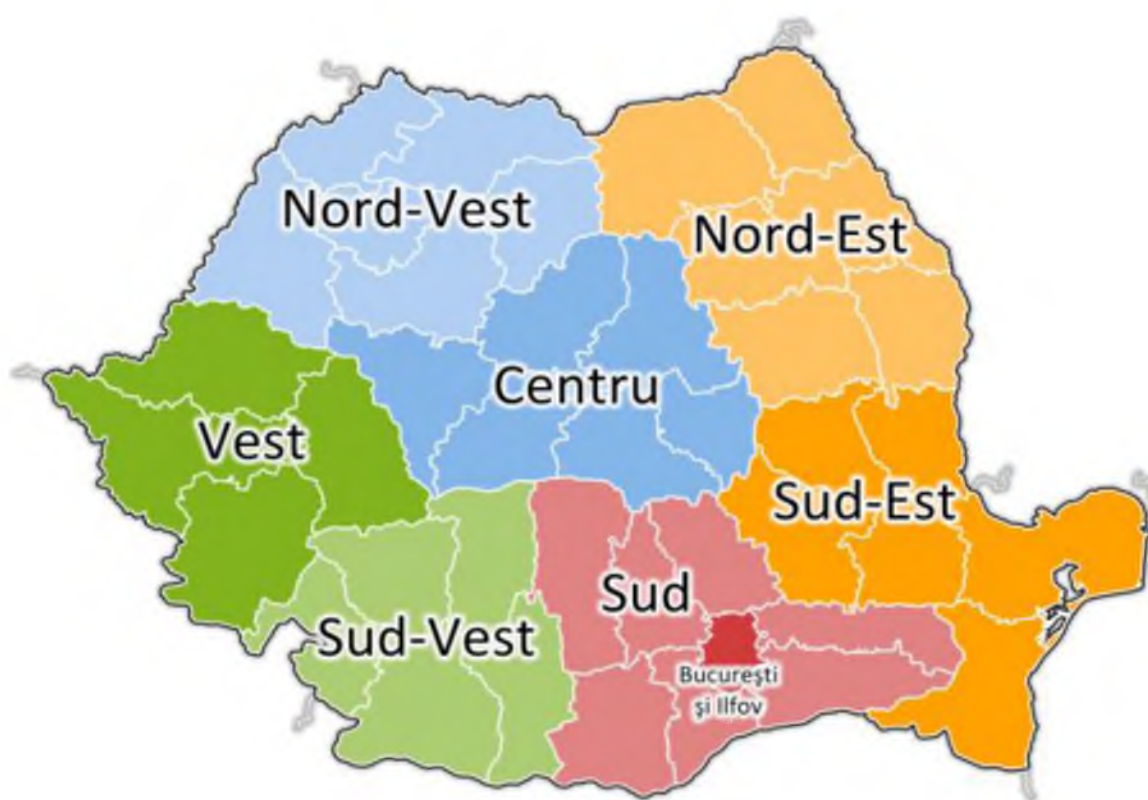
În prezent, în România sunt 320 de localități urbane, 103 municipii și 217 orașe. Acestea sunt repartizate într-un mod echilibrat în teritoriu, inclusiv marile centre urbane, fiecare regiune de dezvoltare dispunând de câte un oraș de aproximativ 250.000 locuitori, excepție făcând regiunea de Sud-Est cu peste 250.000 locuitori. Există, însă și localități izolate, respectiv sate și cătune, amplasate la

distanțe considerabile de centrele comunale, care un număr mic de locuitori și foarte puțin dezvoltate din punct de vedere economic.

Din 1998, România este împărțită în 8 regiuni de dezvoltare corespunzătoare nivelului NUTS (Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice) II de diviziuni al Uniunii Europene, dar fără a avea capacități administrative, fiind folosite în special pentru coordonarea proiectelor de dezvoltare regională.

Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene și cele locale. Regiunile de dezvoltare a României sunt: Nord - Vest, Nord - Est, Sud - Vest, Sud - Est, Sud, Vest, Centru și București - Ilfov

2. Localizarea geografică

Regiunea Centru este localizată în partea centrală a țării, pe cursurile superioare și mijlocii ale Mureșului și Oltului, fiind străbătută de meridianul de 25⁰ longitudine estică și paralela de 46⁰ latitudine nordică. La nivel continental, Regiunea Centru este situată în partea de sud-est a Europei și a Uniunii Europene.

Regiunea Centru este formată din 6 județe (Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș și Sibiu), care însumează o suprafață de 34100 km², reprezentând 14,3% din teritoriul țării. Relieful Regiunii Centru este predominant muntos cu potențial turistic și de dezvoltare a zootehniei, dar și cu suprafețe de platou și lunca propice culturilor agricole.

Relieful județului Harghita este predominant muntos, cuprinzând mai multe grupe montane din Carpații Orientali: la vest Munții Gurghiului și Munții Harghita, iar la est Munții Giurgeului și Ciucului. Între aceste două lanțuri muntoase paralele, pe cursurile superioare ale Mureșului și Oltului se află depresiunile intramontane ale Giurgeului și Ciucului. Înălțimea munților scade de la nord spre sud, unde, în munții Căliman se ating valori de peste 2000 de metri, iar în celelalte masive altitudinile nu depășesc 1800 de metri. În partea de sud-vest a județului relieful devine predominant deluros.

Județul Harghita se învecinează cu județele:

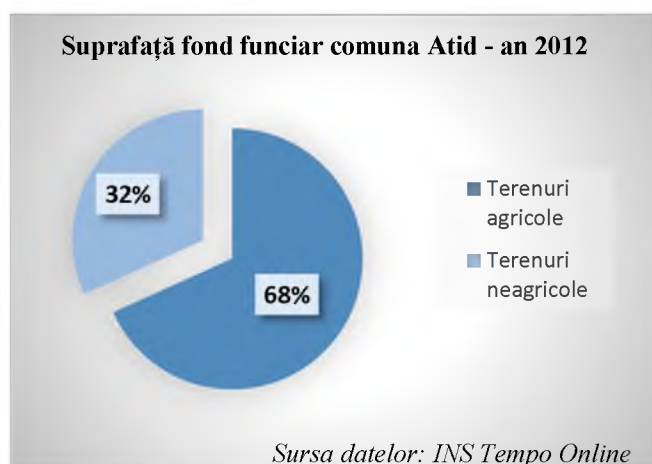
- Suceava (la nord);
- Neamț și Bacău (la est);
- Covasna și Brașov (la sud);
- județul Mureș (la vest).

Situată în partea de centru a României, comuna Atid intră în componența județului Harghita, care face parte din Regiunea de Dezvoltare Centru. Comuna Atid se află situată pe Drumul Județean 13A, la 50 km de Odorheiu Secuiesc și la 110 km de Municipiul Miercurea Ciuc.

Comuna Atid are următorii vecini:

- spre est și sud-est: comuna Praid, comuna Corund și comuna Lupeni;
- spre sud și sud-est: comunele Avramești, Săcel și Județul Mureș;
- spre vest și nord localitățile din județul Mureș.

Suprafața totală a comunei, potrivit datelor statistice din 2012 deținute de către Primăria comunei Atid este de 13682,45 ha. Aceasta este compusă din 9401 ha terenuri agricole și 4377 ha terenuri neagricole.

3. Organizarea administrativ teritorială a județului și structura așezărilor rurale în regiune

La nivelul județului Harghita, organizarea administrativă a teritoriului are loc astfel: 4 Municipii, 5 Orașe, 58 Comune și 235 Sate.

Din punctul de vedere al numărului de sate componente/comună, situația a fost relativ constantă în ultimii 6 ani atât la nivel național cât și la nivel regional sau județean., după cum se poate observa în tabelul de mai jos:

	România			Regiunea Centru			Harghita		
	Comune	Sate	Medie sate/comună	Comune	Sate	Medie sate/comună	Comune	Sate	Medie sate/comună
2007	2856	12955	4,536	357	1788	5,008403	58	235	4,051724

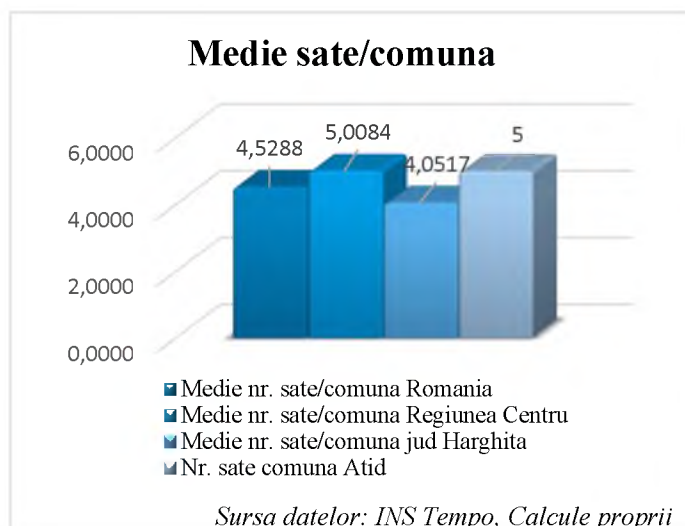
2008	2860	12956	4,530	357	1788	5,008403	58	235	4,051724
2009	2860	12956	4,530	357	1788	5,008403	58	235	4,051724
2010	2861	12956	4,528	357	1788	5,008403	58	235	4,051724
2011	2861	12957	4,528	357	1788	5,008403	58	235	4,051724
2012	2861	12957	4,528	357	1788	5,008403	58	235	4,051724

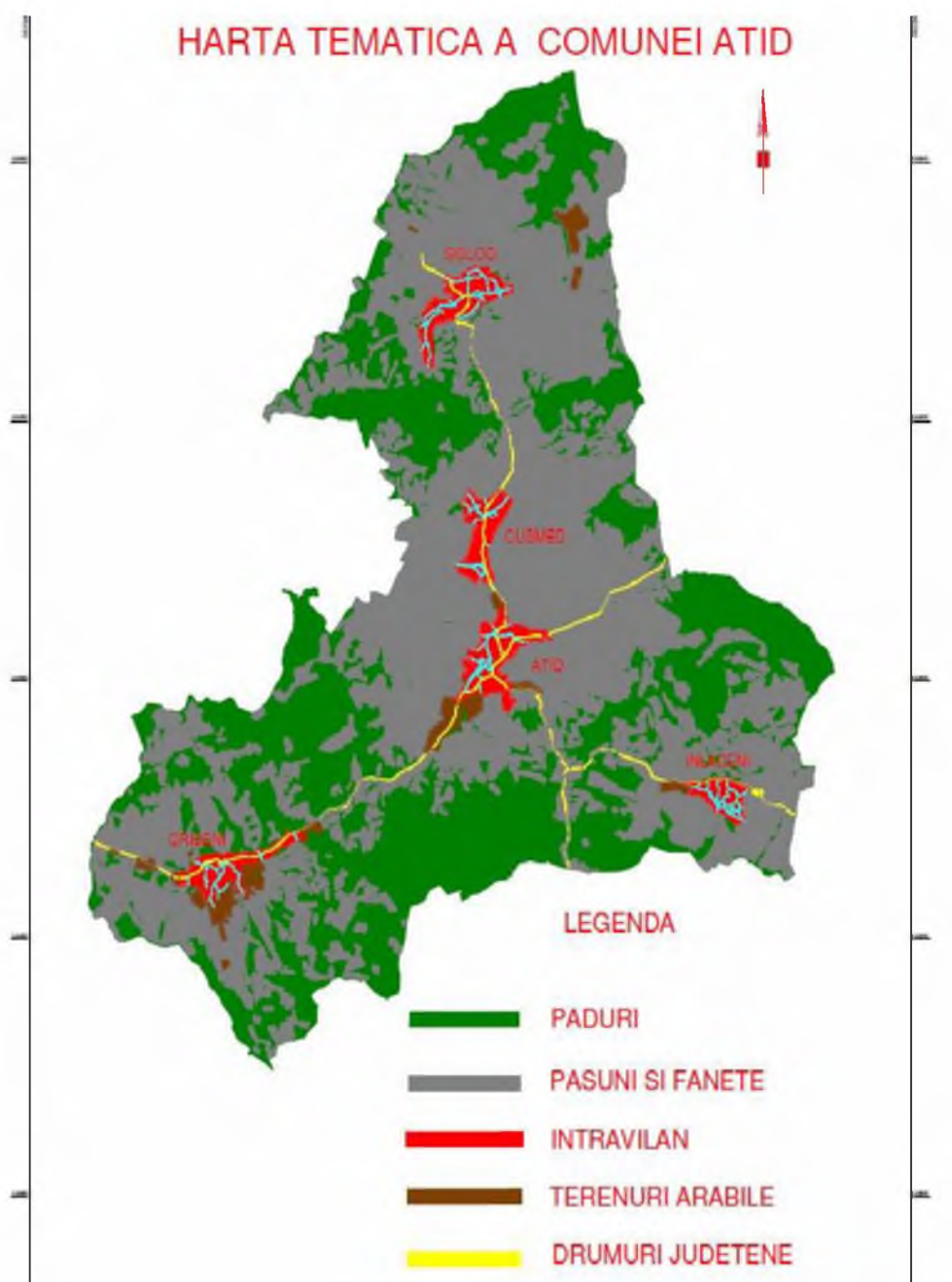
Sursa datelor: INS Tempo Online

În structura comunei Atid intră 5 sate componente:

- Atid – reședința comunei;
- Crișeni;
- Siclod;
- Cușmed;
- Inlăcenii.

Astfel, în anul 2012 reveneau în medie 4,52 sate la o comună la nivel național, 5,1 sate la o comună la nivel de Regiune Centru și 4,05 sate la o comună la nivelul județului Harghita. Prin urmare, se observă o diferență comparativ cu situația comunei Atid care are în structura sa 5 sate, cu aproape un sat mai mult față de media pe județ. În general, o comună cu mai multe sate atrage aspecte pozitive, dar și aspecte negative. În timp ce un număr mai mare de sate înseamnă o sumă mai mare ce se adună la bugetul local din taxe și impozite, administrarea acestora poate ridica probleme datorită volumului de muncă implicat pentru monitorizarea și dezvoltarea lor.

4. Cadrul natural

4.1 Relieful

Comuna Atid face parte din județul Harghita, situat în partea Centrală a Carpaților Orientali, unde lanțul vulcanic al munților Căliman-Harghita este despărțit de semețele culmi împădurite ale munților Giurgeului, Hășmaș și Ciuc, prin depresiunile intramontane străbătute de apele Mureșului și Oltului. Județul Harghita este al treisprezecelea ca mărime din România, reprezentând 2,8 din teritoriul țării.

Relieful județului cuprinde o bună parte din grupa centrală a Carpaților Orientali, un mic sector din latura întinsă a Carpaților de Curbură, precum și extremitatea sud-estică a Subcarpaților Transilvăneni. În partea de sud-vest se întind dealurile subcarpatice, intens fragmentate de rețeaua de ape a celor două Târnave.

- Zonele montane se recunosc prin existența pădurilor și pajiștilor naturale întinse, prin varietatea de resurse ale subsolului, prin așezările umane permanente și căile de comunicație relativ rare.
- Zonele depresionare și culoarele de văi, sunt caracteristice luncilor largi și mlăștinoase ale râurilor, teraselor joase, conurilor întinse de dejecție și fâșiilor de câmpii piemontane, acestea creează condiții favorabile pentru dezvoltarea așezărilor omenești și a vieții economice.
- Zonele deluroase formează o unitate de relief alcătuită din depresiuni (Odorhei, Praid) și dealuri, constituită din depozite sedimentare, în care râurile și-au format văi adânci cu albie largi, însoțite uneori de terase. Relieful în această zonă este modelat de procesele de versant, alunecări de teren și spălări în suprafață.

Unitățile de relief care mărginesc teritoriul comunei Atid sunt Piatra Siclodului 1025 m și Muntele Firtuș 1063 m.

4.2 Clima

4.2.1 Context Climatic

Clima regiunii este specifică zonei muntoase și depresiunilor intramontane, cu ierni geroase și veri răcoroase. Datorită poziției în teritoriul României și a Europei, climatul temperat continental al Regiunii Centru este nuanțat de influențe climatice exterioare. Principalul factor care influențează distribuția parametrilor climatici îl constituie relieful. Prin urmare, în partea vestică, se individualizează ținutul cu climă continental moderată de deal, caracterizată prin veri calde, precipitații relativ bogate și prin iernile reci.

În zona cu climă de munte, verile sunt răcoroase, precipitațiile abundente și iernile reci. În depresiunile intramontane se evidențiază un topoclimat specific, caracterizat prin frecvența mare a inversiunilor termice de iarnă și nocturne, făcând parte printre regiunile cele mai reci ale țării.

4.2.2 Regimul termic

Temperatura medie anuală este de 6⁰C, iar temperatura maximă absolută a fost de 36,5⁰C înregistrată la Odorheiul Secuiesc în anul 1952.

Temperaturile medii lunare din anul 2012 la stațiile meteo din județul Harghita sunt prezentate în tabelul următor:

Anul 2012	M-Ciuc	Joseni	Toplița
Luna	T medie lunar (°C)	T medie lunară (°C)	T medie lunară (°C)
Ianuarie	-5,1	-4,8	-4,9

Februarie	-10,2	-9,6	-9,0
Martie	-1,9	-0,8	-0,7
Aprilie	8,1	7,7	7,7
Mai	13,4	13,0	13,4
Iunie	18,0	17,4	17,8
Iulie	20,8	20,1	20,5
August	17,9	17,7	18,0
Septembrie	14,2	14,5	14,7
Octombrie	7,8	8,1	8,1
Noiembrie	1,0	1,8	2,0
Decembrie	-7,4	-7,7	-6,4
Anuală	6,4	6,5	6,8
<i>Sursa datelor: Agenția pentru Protecția mediului Harghita, Raport de mediu 2012</i>			

Pe teritoriul județului, înghețul se produce în depresiunile intramontane pe timp de peste 160 zile anual, apare foarte frecvent iarna, dar se produce și primăvara și toamna. Soarele are o durată de strălucire între 1400 și 1500 de ore anual.

Cantitatea medie anuală a precipitațiilor este puternic influențată de poziția teritoriului față de calea maselor de aer. Astfel se poate explica și cantitatea mai mare de precipitații din vestul județului, față de cele din depresiunile intramontane.

De asemenea, vântul este puternic influențat de relief, cu o frecvență anuală foarte mare a vânturilor din vest, nort-vest și nord-est. În depresiunile intracarpătice predomină calmul atmosferic, în mare parte în perioadele de producere a fenomenului de inversiune termică. Vânturile de nord-vest au în general viteze mai mari, pe culmile munților ajungând până la 7-8 m/s, uneori producând intensificări până la 25-30 m/s.

Zona dealurilor vestice și cea montană se bucură de efectul de curățire a curenților de aer, oferind condiții prielnice dezvoltării unor stațiuni climaterice (Izvorul Mureșului, Lacul Roșu).

5 Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a județului Harghita este compusă din râurile Olt, Mureș, Târnava Mică, Târnava Mare, Trotuș și Bistricioara. Cele mai semnificative bazine sunt bazinul Oltului, bazinul Mureșului și bazinul Siretului.

Oltul izvorăște din masivul Hășmașul Mare la o altitudine de 1280 m și străbate Depresiunea Ciucului pe o distanță de 80 km. Drumul parcurs este alimentat de pârauri ca Homorodul Mic, Homorodul Mare, Vărghiș, Casin, Fișag, Mădăraș și Madicia.

Mureșul izvorăște din apropierea localității Izvoru Mureșului și Uzul. Cele mai importante și semnificative lacuri ale județului sunt Sfânta Ana, Lacul Roșu, Lacul Rac și Lacul Iezer.

În ce privește rețeaua hidrografică, a comunei Atid, aceasta este compusă din Pârâul Cușmed și Pârâul Siclod. Siclod izvorăște în apropierea satului înconjurat de peste 100 de izvoare de apă dulce.

6 Resursele solului

Formele și treptele de relief variază, precum și complexitatea climatului Regiunii Centru, care sunt principalii factori ce contribuie la formarea și etajarea solurilor. În conținutul de humus se pot identifica clase de soluri în funcție de fertilitate. Cele mai fertile soluri pretabile în special pentru cereale sunt cele din clasa molisoluri, specifice zonelor de câmpie cu altitudini sub 300 de metri.

Cele mai răspândite soluri sunt cernoziomurile levigate bogate în humus și cu fertilitate ridicată (în Câmpia Transilvaniei), solurile argiloiluviale (cu acumulări de argilă), solurile brune și brune-acide (cambisoluri). În zona montană, calitatea solurilor este inferioară celorlalte zone și impune restricții cultivării plantelor, predominând spodosolurile (podzoluri și brune acide montane). Din acest motiv, în zona montană, agricultura se bazează pe creșterea animalelor, utilizându-se suprafețele de pășuni și fânețe naturale. Creșterea ovinelor este tradițională în anumite zone din Regiunea Centru (de exemplu Mărginimea Sibiului).

În județul Harghita, principalele resurse naturale sunt rocile de construcție (andezit, bazalt, marmură, nisipuri, pietrișuri), lemn, sare, minereuri feroase și neferoase (cupru, fier, mercur), ape minerale carbogazoase, mofete, nămoluri. Fiind o zonă originar vulcanică, aceasta este bogată în emanații sulfuroase și de bioxid de carbon folosite în copuri medicale, precum și izvoare termale și cele de apă minerală care se regăsesc pe tot teritoriul județului.

7 Flora și fauna

La nivelul județului Harghita sunt întâlnite toate tipurile de habitate naturale majore, cu excepția habitatele costiere și marine. Din punct de vedere biologic, vegetația este bogată și variată, răspândită de la nivelul alpin până la luncile joase ale râurilor. O suprafață de 237,610 ha este acoperită cu păduri și altă vegetație (reprezentând aproape 40% din suprafața județului). Cele mai cunoscute păduri sunt cele de rășinoase, cele de fag și cele de stejar. Pădurile reprezintă pentru protecția mediului 35% din fondul forestier și ajută la fixarea solului, protecția apelor, păduri pentru recreație și arii protejate.

În vârful masivelor calcaroase, pe crestele lor cât și în apropierea lacurilor de munte și în cheile muntoase sunt întâlnite anumite specii floristice foarte rare cum sunt: cetina neagră, tisa și vestita floare de colț.

O suprafață mare forestieră a fost inclusă în situl Natura 2000, astfel suprafețele de fond forestier pe lângă funcția de producție au primit și funcția de protecție a păsărilor și a habitatelor. Starea de sănătate a pădurilor este în general bună. Dăunătorii din păduri sunt monitorizați permanent, astfel atacurile și vătămările produse de unii dintre ei sunt ne semnificative cantitativ.

Gospodărirea pădurilor se efectuează pe bază de amenajamente silvice respectând principiul continuității, principiul eficacității funcționale, principiul conservării și ameliorării biodiversității.

Bogația faunei este dată de întinsele păduri de rășinoase și foioase, sunt întâlnite specii de mamifere care fac parte din ținutul carpatin, cum ar fi ursul brun carpatin, lupul, cerbul carpatin, jderul, râsul. Ca și păsări sunt întâlnite acvila de munte, ciocănitoarea, șorecarul cocoșul de munte, huhurezul, buha, alunarul, pițigoiul de munte, forfecuța. În apele râurilor, păstrăvul, boianul și știuca sunt peștii care populează ținutul.

DEMOGRAFIE

DEMOGRAFIE

1. Noțiuni Generale

Demografia este studiul științific al populației. Demografii cercetează nivelurile și tendințele privind mărimea populației și componentele acesteia. În același timp, ei caută explicații ale schimbărilor demografice și impactul acestora asupra societății. Se folosesc de recensăminte, de înregistrările nașterilor, deceselor, de registrele vizelor și, uneori, de registrele școlare și chiar de registrele auto. Ei modelează aceste date în forme prelucrabile cum ar fi numere, rate sau rapoarte.

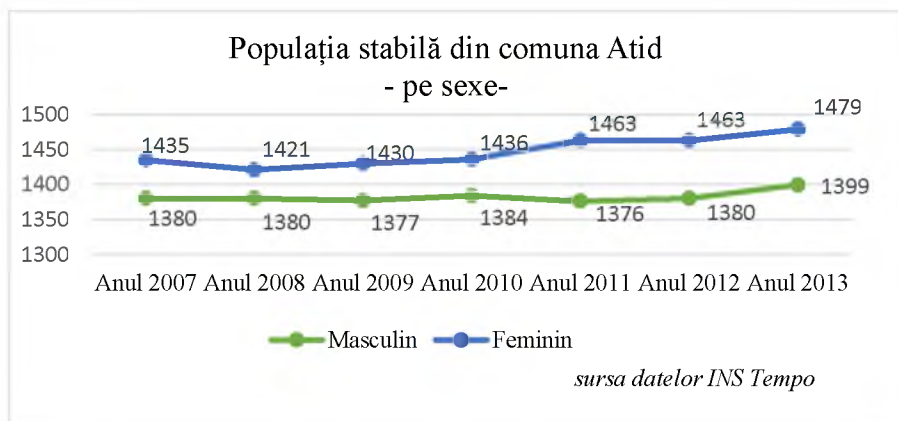
Populațiile sunt colectivități statistice de maximă complexitate și importanță a căror cunoaștere nu poate fi concepută fără existența unor informații statistice veridice, complexe și operative asupra volumului, distribuției teritoriale, structurii și evoluției lor în timp și spațiu. Pentru fiecare aspect, trăsătură sau problemă legată de populație s-au elaborat metode specifice de obținere a unor informații statistice care să reflecte corespunzător realitatea.

Sistemul informațional utilizat în studiile de geografia populației și așezărilor cuprinde o varietate foarte mare de surse: recensămintele populației, statistica stării civile, statistica migrației, anchetele și monografiile demografice, registrele de populație, registrele agricole, cărțile de imobil, listele de alegători, cadastrul funciar, rapoartele statistice privind activitatea economico-socială, recensăminte ale personalului de specialitate pe trepte de pregătire, rapoartele statistice etc.

Recensămintele populației (sau înregistrările similare acestuia) asigură cu precădere informații privind numărul și structura populației oferind o imagine secvențială a acesteia la un moment dat și într-un anumit loc. Este o înregistrare de tip static, cea mai veche în istoria omenirii. Recensămintele furnizează informațiile de bază cercetării științifice asupra principalelor fenomene demografice (fertilitate, natalitate, mortalitate și migrație), pentru descoperirea tendințelor de evoluție a fenomenelor demografice în trecut cât și în viitor.

2. Numărul populației

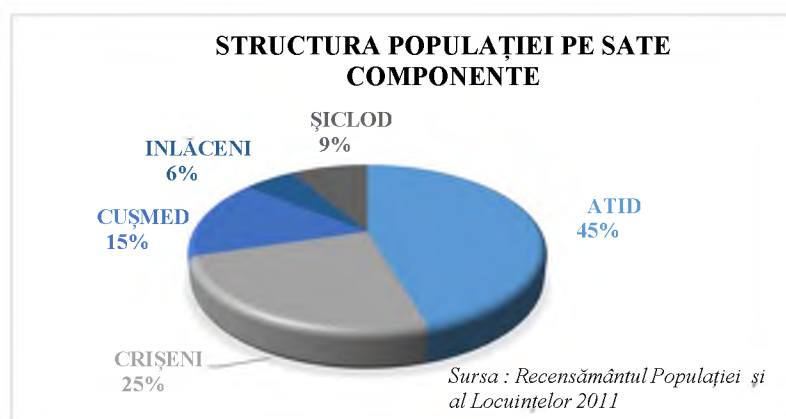
La data de 1 ianuarie 2013, populația stabilă din comuna Atid era de 2.878 locuitori, reprezentând 0,89 % din populația totală a județului Harghita și 1,57 % din populația rurală de la nivel județean.

Conform datelor de la Recensământul Populației 2011, structura populației pe sate componente este următoarea :

- 45 % din populația comunei era stabilită în satul Atid ;
- 25% în satul Crișeni;
- 15% în satul Cușmed;
- 9% în satul Șiclod;
- 6% în satul Inlăceni.

3. Evoluția populației

Numărul populației este un indicator de maximă generalitate, privit întotdeauna în strânsă legătură cu caracteristicile de spațiu și timp. Ca urmare, combinarea celor trei caracteristici (efectiv, spațiu, timp), justifică utilizarea unor noțiuni distincte privind acest indicator. Având în vedere teritoriul pe care îl locuiește, deosebim: numărul populației unei localități, al unei zone (regiuni), al unei țări, al unui continent sau al populației mondiale. Privită prin prisma diverselor caracteristici demografice, socio-economice, culturale, teritoriale etc., care o definesc, populația este o colectivitate eterogenă. În cadrul ei se pot individualiza însă subcolectivități sau subpopulații, care se caracterizează printr-un grad mai ridicat de omogenitate decât ansamblul din care fac parte, având la bază:

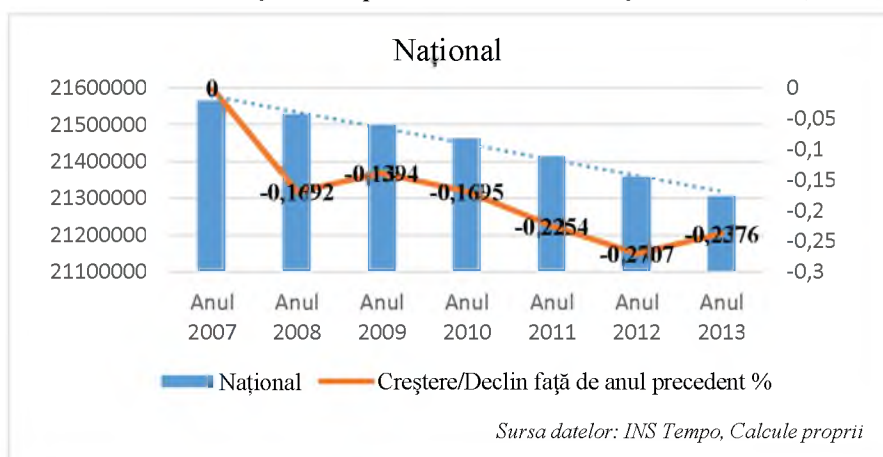
- caracteristici cantitative: dinamică, mobilitate, densitate, structură;
- caracteristici calitative: resurse de muncă, relații sociale, tradiții, obiceiuri.

Numărul înregistrat al populației este numărul determinat nemijlocit cu prilejul recensământului populației sau al altor operații statistice similare, reprezentând populația la momentul critic al înregistrării, ca număr fizic. Acesta este primordial în demografie, pe baza lui efectuându-se diferite calcule demografice, fapt pentru care el este readus – cu procedee relativ simple – la momentul 1 ianuarie al anului respectiv. De asemenea, cu ajutorul numărului populației se determină densitatea acesteia, precum și indicatorii foarte importanți ai ritmului mediu de creștere demografică.

Numărul populației indică numărul de locuitori de pe un anumit teritoriu la un moment dat.

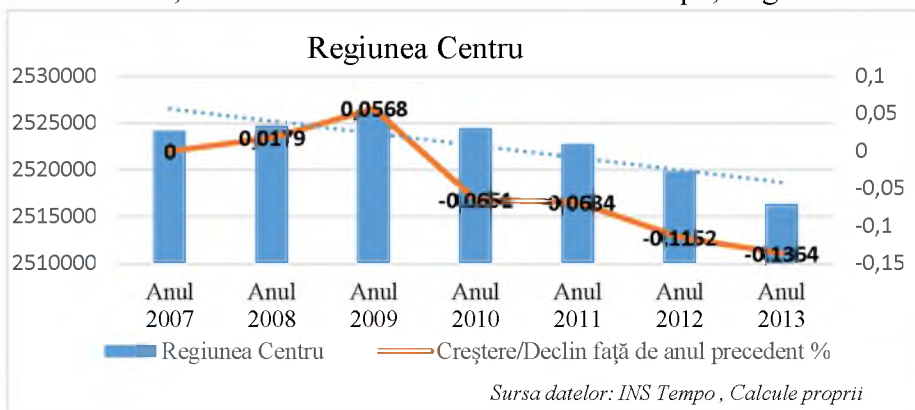
Acesta își etalează valoarea atunci când este însoțit de repartizare teritorială și de structuri, fiind un indicator fundamental pentru determinarea intensității fenomenelor demografice.

Analizând datele statistice existente la data de 1 ianuarie 2013, populația stabilă la nivel național era de 21.305.097 locuitori. Între anii 2007-2013 se observă un declin de -1,20%.

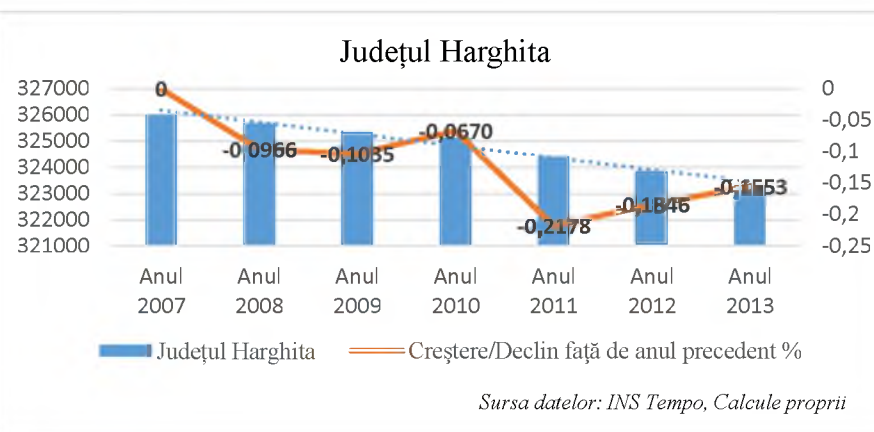

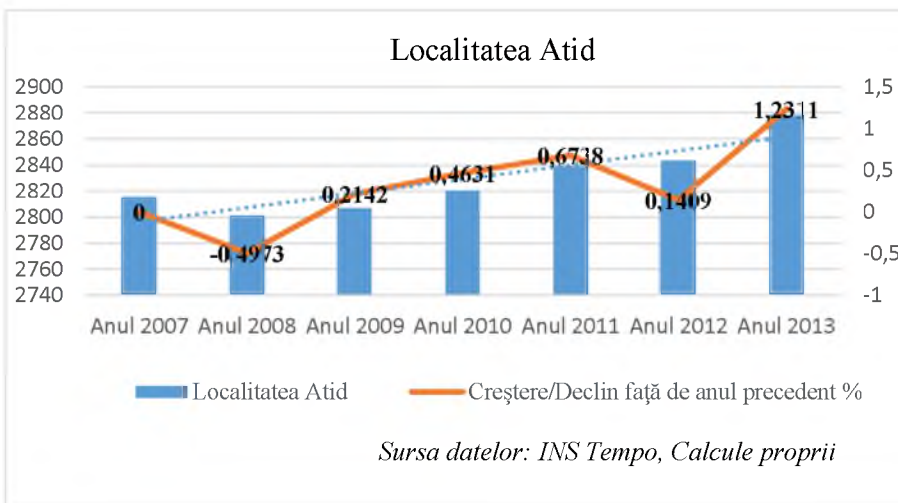
Dintre cele opt regiuni de dezvoltare, în anul 2013 conform datelor INS Tempo, Regiunea Centru avea o populație cu 251.6350 locuitori, evoluția populației înregistrând un trend descendent în perioada 2007-2013. Comparativ cu aceeași perioadă a anului, în 2007, populația Regiunii Centru a înregistrat o scădere de -0,31%.

Județul Harghita avea la 1 ianuarie, o populație stabilă de 323.317 locuitori, iar din graficul alăturat se observă că în perioada anilor 2007-2013 s-a păstrat trendul descendent.

În comuna Atid, în anul 2008, declinul populației era de -0,49%, iar în anii 2009-2013 valorile au fluctuat pozitiv; valoarea cea mai ridicată s-a înregistrat în anul 2013 cu 1,23%. Populația stabilă din localitate a fost de 2.878 persoane la 1 ianuarie 2013.

4. Densitatea populației

Reflectă gradul de intensitate a populării unui anumit teritoriu prin raportarea numărului de locuitori la anumite suprafețe diferite în privința modului de utilizare.

Ca formulă de calcul, densitatea populației reprezintă numărul de persoane pe unitate de suprafață, măsurându-se în general în persoane pe kilometru pătrat, obținându-se prin împărțirea numărului de locuitori la suprafață în kilometri pătrați.

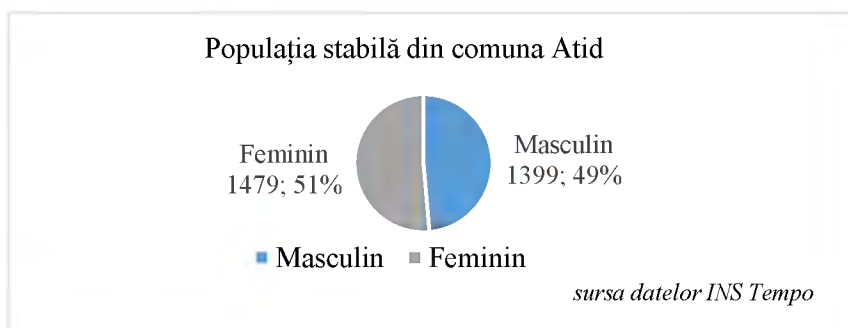
Conform prelucrării datelor INS Tempo, în anul 2013 pe teritoriul comunei Atid densitatea populației era de 20,52 locuitori pe km². Analizând datele din anii anteriori la nivel național, regional și județean, se observă o descreștere a populației pe km², așa cum putem observa în tabelului de mai jos :

Locuitori/ km ²							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Național	90,46	90,31	90,18	90,03	89,83	89,58	89,37
Regiunea Centru	74,02	74,04	74,08	74,03	73,98	73,89	73,79
Județ Harghita	49,10	49,06	49,01	48,97	48,87	48,78	48,70
Comuna Atid	20,07	19,97	20,01	20,10	20,24	20,27	20,52
Sursa datelor : date INS Tempo, calcule proprii							

5. Structura populației

5.1 Structura populației pe sexe

Conform datelor INS Tempo, în anul 2013, structura populației din localitate este relativ echilibrată : populația feminină are un procent de 51%, iar diferența de 49% îl reprezintă populația masculină.

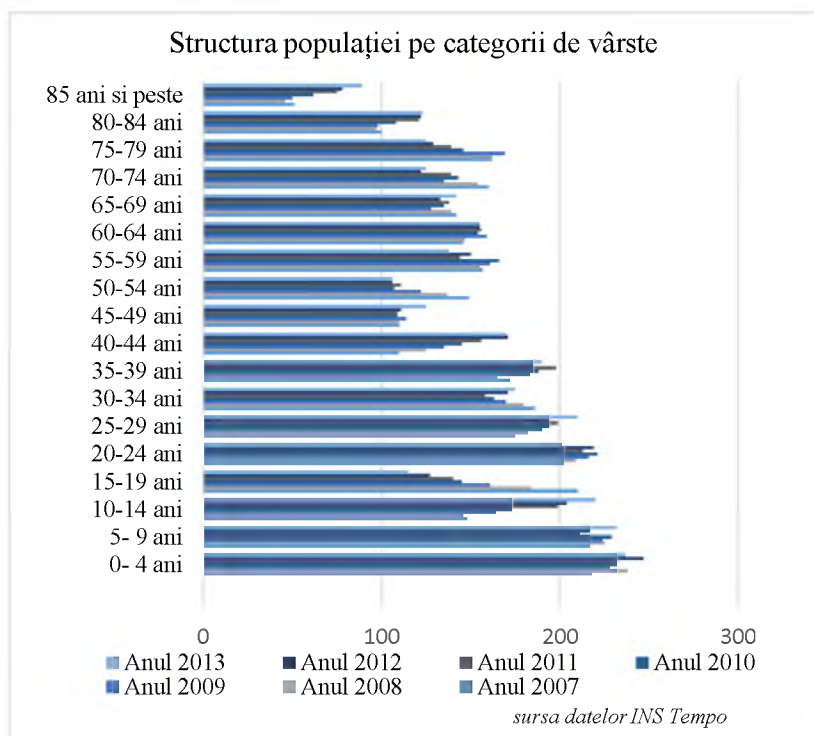

5.2 Structura populației pe categorii de vârstă

Analizând datele INS Tempo, din 1 ianuarie 2013, la nivelul comunei Atid reies următoarele : populația tânără cu vârste cuprinse între 0-19 ani reprezintă un procent de 28% din populația stabilă, 51% este procentul populației adulte cu vârste cuprinse între 20-64 ani și 21% sunt persoanele vârstnice cu vârsta de 65 ani și peste.

Cunoașterea structurii populației pe vârste prezintă nu numai interes demografic, ci și o importanță deosebită pentru cunoașterea și conducerea activității economice și sociale.

Vârsta reprezintă una dintre caracteristicile demografice fundamentale care impune fiecărei persoane un anumit rol în activitatea socială.

Ca urmare, pentru analiza structurii populației pe vârste, în tabelul de mai jos se poate observa repartizarea pe grupe de vârstă cuprinsă între anii 2007-2013 :

Populație localitate Atid	Grupe de vârstă	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
Populația tânără	persoane 0-19 ani	793	793	777	779	783	796	804
Populația adultă	20-64 ani	1407	1410	1450	1447	1444	1463	1470
Populația vârstnică	peste 65 ani	615	598	580	594	612	584	604

Sursa datelor INS Tempo

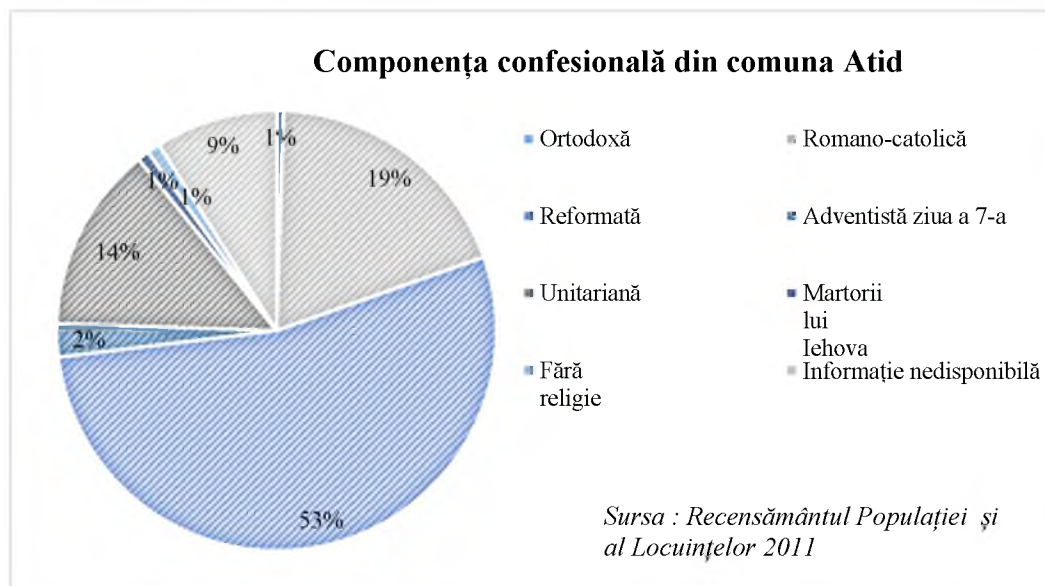

5.3 Componenta etnică a populației

Conform datelor de la Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, comuna Atid este alcătuită din 10 români, 2.283 maghiari și 168 rromi.

5.4 Componenta pe religii

Comuna Atid era constituită în anul 2011 din: 14 persoane ortodoxe, 515 romano-catolici, 1.447 de religie Reformată, 66 adventiști Ziua a 7-a, 370 unitarieni și 23 de persoane ce aparțin religiei Martorii lui Iehova.

6. Starea civilă a populației

Potrivit datelor INS Tempo, în anul 2012 în comună nu s-au oficiat căsătorii și nici nu s-au înregistrat divorțuri. În perioada anilor 2006-2012, numărul cel mai ridicat al căsătoriilor a fost înregistrat în anul 2007 fiind oficiate un număr de 70 de căsătorii, iar în ceea ce privește numărul divorțurilor acesta a rămas același vreme de 5 ani cu un singur divorț pe an.

Comuna Atid							
	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Căsătorii	8	70	10	3	12	8	0
Divorțuri	1	1	1	1	1	0	0

Sursa datelor : INS Tempo

În anul 2011, conform Recensământului Populației și al Locuințelor 2011, starea civilă a locuitorilor din comuna Atid este reprezentată conform tabelului de mai jos :

Localitatea Atid	POPULAȚIA STABILĂ -total persoane-	STAREA CIVILĂ LEGALĂ				
		Necăsătorit(a)	Căsătorit(ă)	Văduv(ă)	Divorțat(ă)	STAREA CIVILĂ DE FAPT Persoane care trăiesc în uniune consensuală
<i>Sursa : Recensământul Populației și al Locuințelor 2011</i>						
Ambele sexe	2705	1420	992	260	32	312
Masculin	1308	758	494	38	18	156
Feminin	1397	662	498	222	14	156

7. Mișcarea naturală a populației

Procesul permanent de înprospătare, de regenerare poartă denumirea de mișcare naturală. Planul de Dezvoltare Regională ne prezintă elementele definitorii ale mișcării naturale a populației precum : nașteri (intrările demografice naturale în sistem) și decese (ieșirile naturale din sistem), căsătorii și divorțuri.

Totodată, mișcarea naturală a populației exprimă procesul de reînnoire al unei populații de tip închis, nesupuse fluxurilor migratorii. Intensitatea intrărilor și ieșirilor pe cale naturală dintr-un sistem demografic este exprimată prin natalitate și mortalitate, iar indicatorul care sintetizează mișcarea naturală a populației este sporul natural.

7.1 Natalitatea caracterizează mulțimea născuților vii în cadrul unei colectivități umane. În localitatea Atid, în anul 2012 s-au înregistrat 32 nou născuți vii, iar Rata Natalității a fost de 11,11‰.

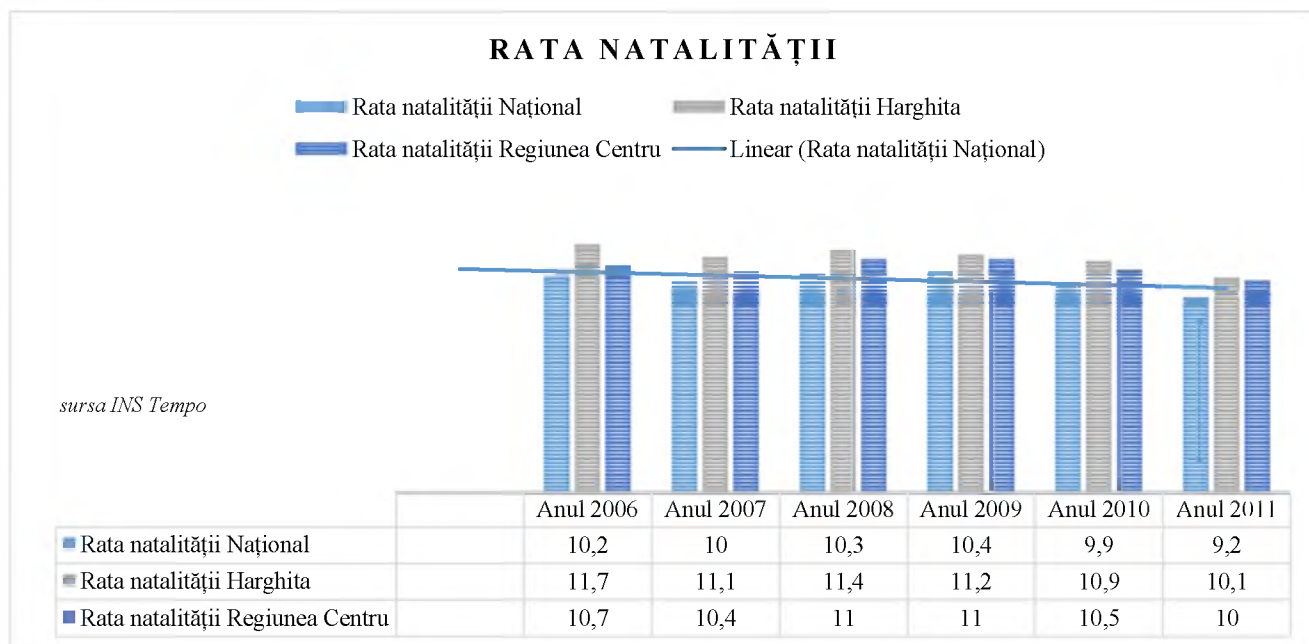
Comuna Atid							
	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Nr născuți vii	46	54	45	56	49	56	32
Rata natalității ‰	16,34‰	19,27	16,03	8,87	19,85	19,69	11,11
Rata fertilității ‰	88,2	101,3	83,9	103,3	89,5	100,9	56,5
<i>Sursa datelor INS Tempo, calcule proprii</i>							

Deoarece valoarea natalității este influențată direct de structura pe grupe de vârstă și sexe a populației, natalitatea brută nu redă întotdeauna situația reală. De aceea s-a recurs și la calcularea altor indicatori, care să ofere o imagine mai apropiată de realitate a acestui fenomen al nașterilor precum rata natalității și rata fertilității.

7.2 Rata natalității reprezintă nașcuții vii dintr-un an calendaristic care revin la 1000 de locuitori cu domiciliul permanent. Analizând datele INS, reies următoarele: la nivel național, rata natalității în anul 2011 a fost de 9,2‰, fiind cea mai mică valoare din anii 2006-2011.

Regiunea Centru e caracterizată de o rată a natalității ușor superioară valorilor naționale, în graficul alăturat se observă o constantă a ratei natalității între anii 2006-2011.

Rata natalității în județul Harghita înregistrează valori peste media regională și cea națională, în anii 2006 și 2011 rata fluctuează între 11,7‰ și 10,1‰ - ceea ce înseamnă că la 1000 persoane revin 10/11 nașcuți vii.

În comuna Atid, rata natalității are oscilații semnificative între anii 2006-2011. Astfel, comuna se situează peste valorile județene și regionale. În anul 2010, rata natalității a înregistrat cel mai ridicat procent de 19,85‰, iar în 2011 cel mai scăzut : cu 8 nașcuți vii la 1000 persoane.

7.3 Rata de fertilitate se referă la numărul nașcuților vii la 1000 de femei de vârstă fertilă (categorie în care sunt încadrate femeile cu vârsta cuprinsă între 15-49 de ani), dintr-un anumit an. În tabelul de mai jos, rata fertilității este calculată pe durata a 7 ani. Astfel în perioada 2006-2012, la nivelul localității, rata de fertilitate a înregistrat următoarele valori :

Rata fertilității						
Grupe de vârstă ale mamei 15-49 ani	Anul 2006	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011
Jud Harghita	45,9	44	45,7	44,9	44	40,9
Com Atid	88,2	101,3	83,9	103,3	100,9	56,5

Sursa datelor INS Tempo, calcule proprii

Comparativ cu datele comunei Atid, la nivelul județului Harghita, rata fertilității păstrează un trend constant până în anul 2010, în anul 2011 valorile înregistrate fiind cele mai scăzute. La nivelul localității, rata fertilității a scăzut cu peste 40 de puncte procentuale în 2011, cele mai ridicate valori fiind înregistrate în perioada anilor 2007-2010.

7.4 Mortalitatea

reprezintă un indice rezultat din raportarea numărului de decese dintr-o populație, într-o anumită perioadă la totalul populației respective, pe un anumit teritoriu. Rata generală de mortalitate sau rata brută de mortalitate, relevă frecvența deceselor în populația totală (națională, pe unități administrativ teritoriale, pe orașe, comune) având o valoare globală, nediferențiată după anumite caracteristici (sex, vârstă).

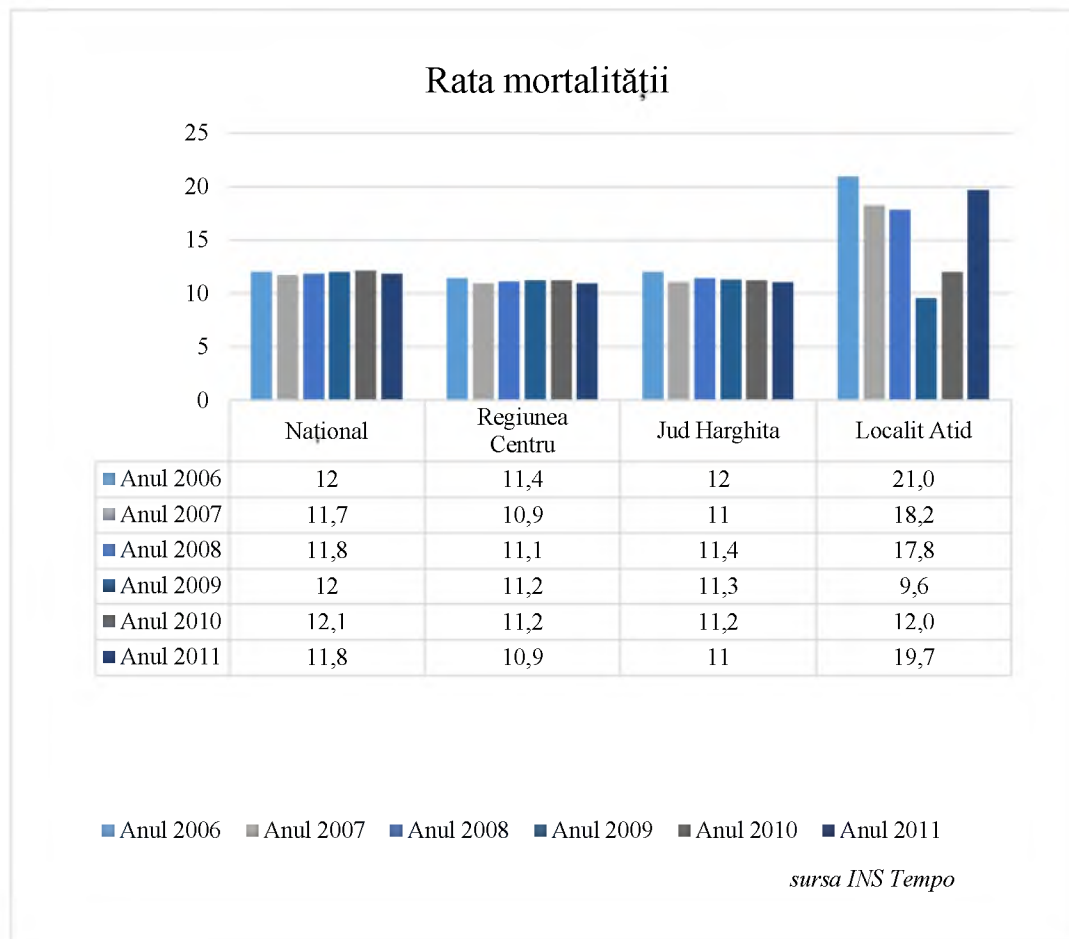

7.5 Rata mortalității reprezintă numărul decedaților dintr-un an calendaristic ce revin la 1000 locuitori. Se calculează la populația legală (cu domiciliul permanent) la 1 iulie anul respectiv - conform datelor INS.

La nivel național, în anul 2010 s-a înregistrat o rată a mortalității de 12,1‰, această valoare fiind cea mai ridicată din intervalul anual 2006-2011.

La nivel regional, rata mortalității în Regiunea Centru a înregistrat valori sub media națională, acestea fiind cuprinse între 10,9‰ și 11,4‰.

În județul Harghita, valoarea maximă înregistrată a fost în anul 2006 cu 12‰.

Pe de altă parte, în comuna Atid, rata mortalității a înregistrat valori mai mari atât decât cele regionale, cât și decât cele județene. Astfel, valorile au oscilat între 21 ‰ în anul 2006 și 12‰ în anul 2010, valoarea cea mai scăzută fiind înregistrată în anul 2009 cu 9,6‰.

7.6 Numărul de născuți morți la nivelul comunei Atid se situează la un nivel minim în perioada 2006-2011, astfel că în anul 2006 au fost înregistrați doar 2 născuți morți, iar în anii 2009 și 2011 a existat 1 singur caz de acest gen.

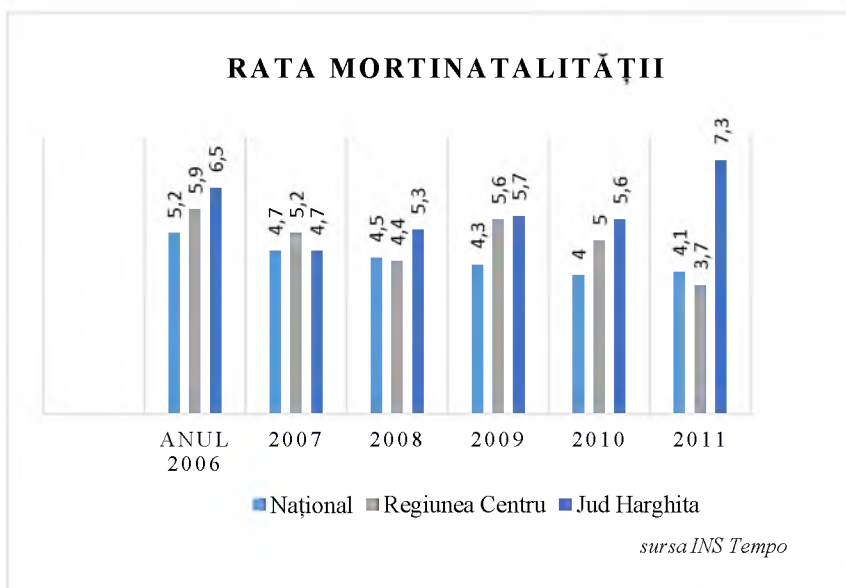
În ceea ce privește decesele sub un an, numărul acestora a cunoscut un trend descendent: în anul 2008 s-au înregistrat 4 cazuri cu deces sub un an, în anul 2010 un număr de 2 și în anul 2011 un singur deces.

7.7 Mortinatalitatea este un indice rezultat din raportul dintre numărul de copii născuți morți și numărul total al copiilor născuți vii, într-o anumită perioadă, pe un anumit teritoriu.

Rata mortalității la nivel național și regional a înregistrat valori fluctuante în perioada anilor 2006-2011. În anul 2010, la nivel național rata mortalității a avut cel mai mic procent de 4 decedați la 1000 locuitori.

La nivel regional, în anul 2011 rata mortalității a avut cel mai mic procent de 3 decedați la 1000 locuitori; iar la nivel județean în anul 2007 au existat 4 cazuri de deces la 1000 locuitori.

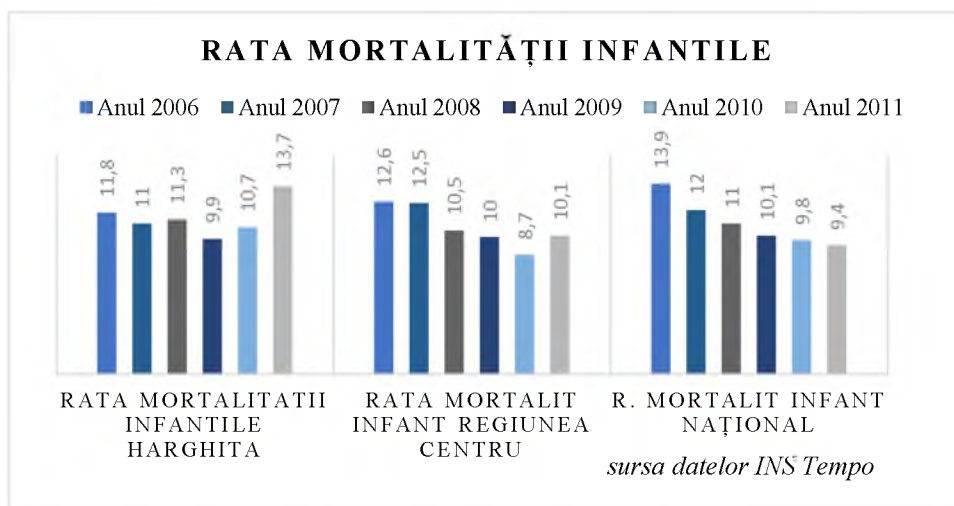
La nivelul localității, valorile înregistrate sunt sub media regională și județeană, astfel pentru anii 2006-2011 valorile sunt cuprinse între 0,04 și 0,01.

7.8 Mortalitatea infantilă reprezintă numărul de decese al nou-născuților cu vârste până la un an și constituie cel mai important indicator de mortalitate specific după vârstă.

Rata de mortalitate infantilă se calculează astfel: numărul copiilor decedați în vârstă sub un an la 1000 de născuți-vii într-un an de referință.

La nivel național, între anii 2006-2011, rata mortalității infantile a înregistrat o scădere evidentă : de la 13,9 decedați sub un an în 2006 până la 9,4 în anul 2011.

Regiunea Centru a înregistrat în 2006 un număr de 12,6 decedați sub un an, iar în 2011 rata mortalității infantile a scăzut până la 8,7 decedați sub un an, însă media Regiunii Centru s-a situat peste nivelul înregistrat la nivel național.

Județul Harghita a înregistrat rate ale mortalității oscilante și mai scăzute decât cele regionale : în anul 2009 rata mortalității infantile avea 9 decedați sub un an – cea mai scăzută valoare înregistrată.

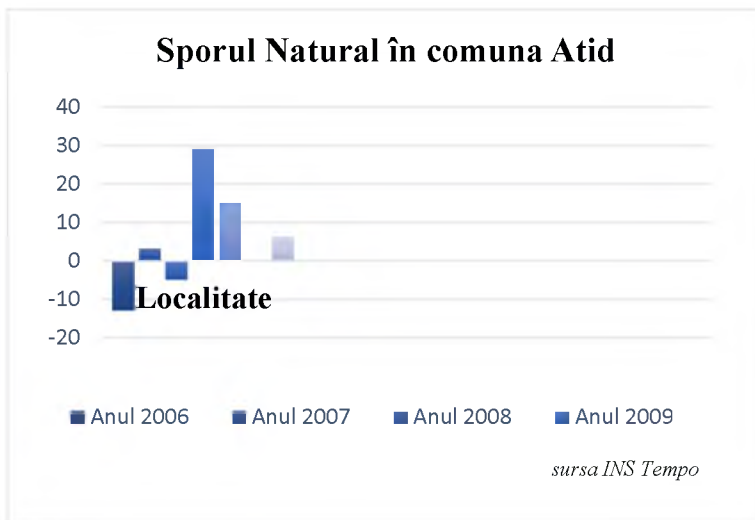

7.9 Sporul Natural al unei populații, raportat la o anumită perioadă, ca valori absolute, reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul decedaților în perioada de referință.

După evoluția numărului populației, sporul natural poate fi: *pozitiv* - când numărul născuților-vii este mai mare decât numărul decedaților; *negativ* - când numărul născuților-vii este mai mic decât numărul decedaților; *zero* - când numărul născuților-vii este egal cu numărul decedaților.

Analizând datele statistice, conform INS, sporul natural la nivel național și regional este negativ.

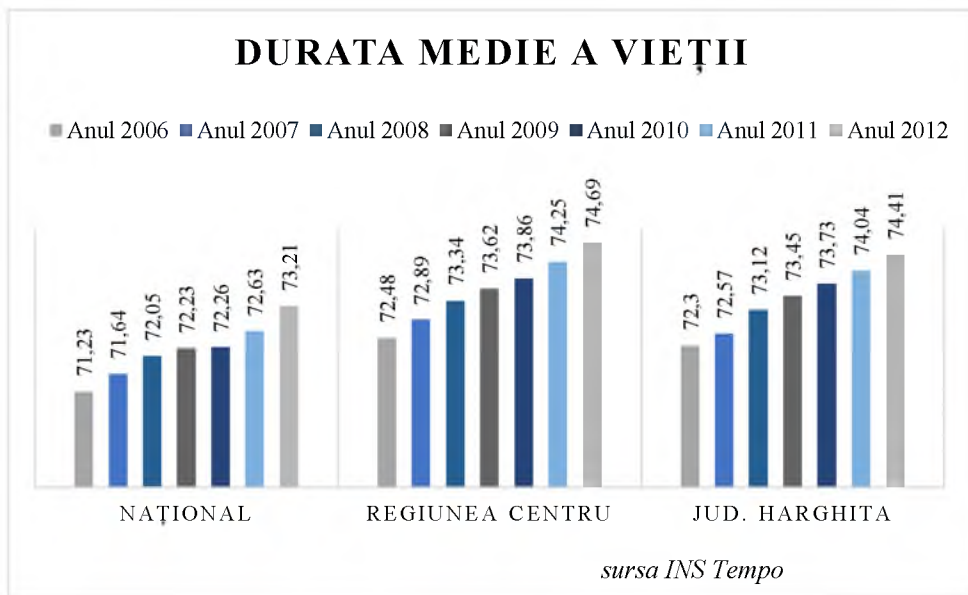
De asemenea, în comuna Atid, în anul 2012 s-au înregistrat 32 născuți vii și 26 decese, astfel rezultând un spor natural negativ de 6 persoane.

7.10 Durata medie a vieții reprezintă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou născut, dacă ar trăi tot restul vieții în condițiile mortalității pe vârste din perioada de referință conform INS.

Analizând datele statistice, la nivel național durata medie a vieții a înregistrat o creștere semnificativă în perioada anilor 2006-2012, astfel atingând valoarea de 73 ani în anul 2012.

La nivel regional, durata medie a vieții înregistrată în anul 2012 este superioară celei naționale cu o valoare de 74 ani.

Județul Harghita indică un trend ascendent al duratei anilor de viață, aceasta crescând de la 72 ani în 2006 până la 74 ani în 2012.

7.11 Gradul de îmbătrânire

Îmbătrânirea este definită ca un proces de degradare progresivă și diferențială, respectiv este un ansamblu de fenomene care apar ca urmare a încheierii fazei de dezvoltare și care implică schimbări din punct de vedere biologic și psihologic.

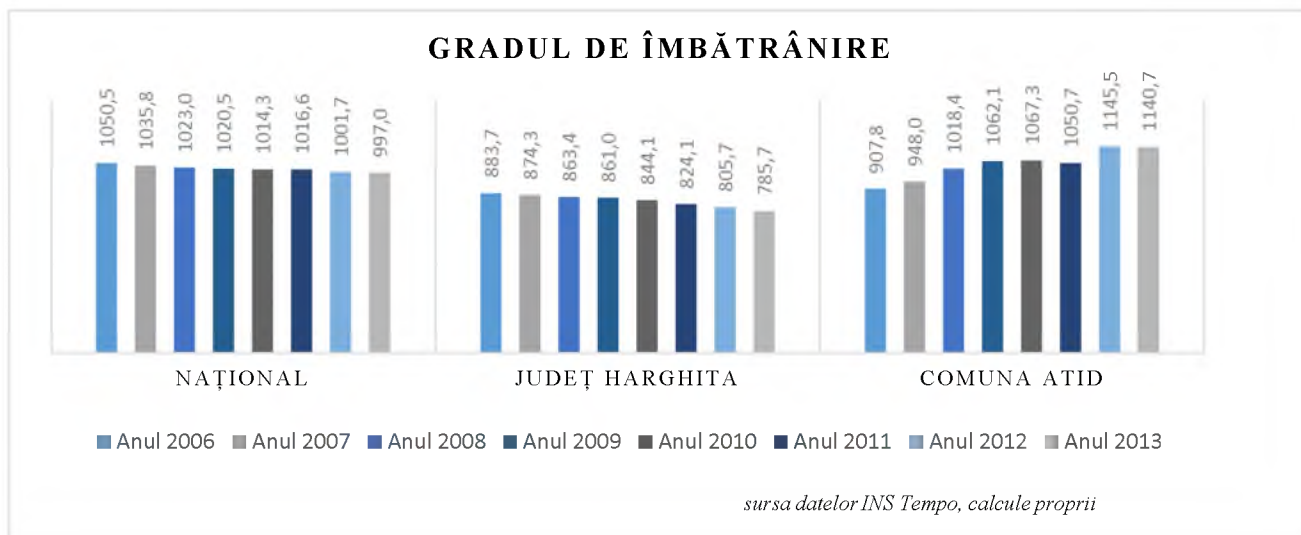
Forma cea mai uzuală de clasificare a bătrâneții este :

- ❖ 65-75 de ani, trecerea spre bătrânețe.
- ❖ 75 – 85 de ani, bătrânețea medie;
- ❖ Peste 85 de ani, stadiul mării bătrâneți.

La nivel național, în anul 2013 gradul de îmbătrânire al populației era de 997,0‰, o valoare mult mai scăzută decât anul 2006 când procentul era de 1050,5‰. Acest lucru însemnând că la 1000 de persoane tinere cu vârsta până la 14 ani revin aproximativ 997 persoane vârstnice cu vârstă de 65 ani sau peste.

Gradul de îmbătrânire din județul Harghita a oscilat astfel: cel mai mic procent îl regăsim în anul 2013 cu 785,7‰, iar cel mai ridicat în anul 2011 cu 883,7‰.

Comparativ cu datele la nivel județean, în localitatea Atid gradul de îmbătrânire al populației înregistrează un nivel mai ridicat. În 2006 se înregistrează un grad de îmbătrânire mai scăzut : 907,8‰, ceea ce denotă un grad ridicat al populației tinere (0-14 ani) în raport cu populația vârstnică.

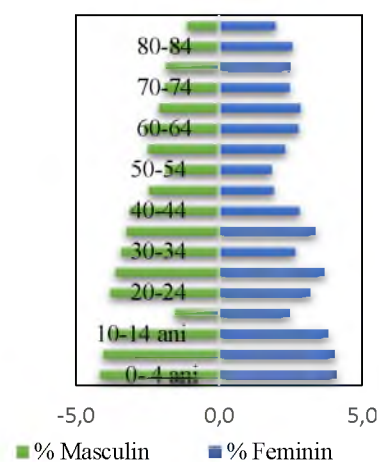

Fenomenul de îmbătrânire demografică de la nivelul populației comunei Atid se poate observa și cu ajutorul piramidei vârstelor.

Piramida vârstelor reprezintă grafic structura populației pe grupe de vârstă și sexe; în cazul localității Atid piramida având forma de „urnă”.

Acest lucru caracterizează o populație cu semne avansate de îmbătrânire demografică, în care grupele de vârstă au proporții relativ egale, reducându-se gradual spre vârful piramidei.

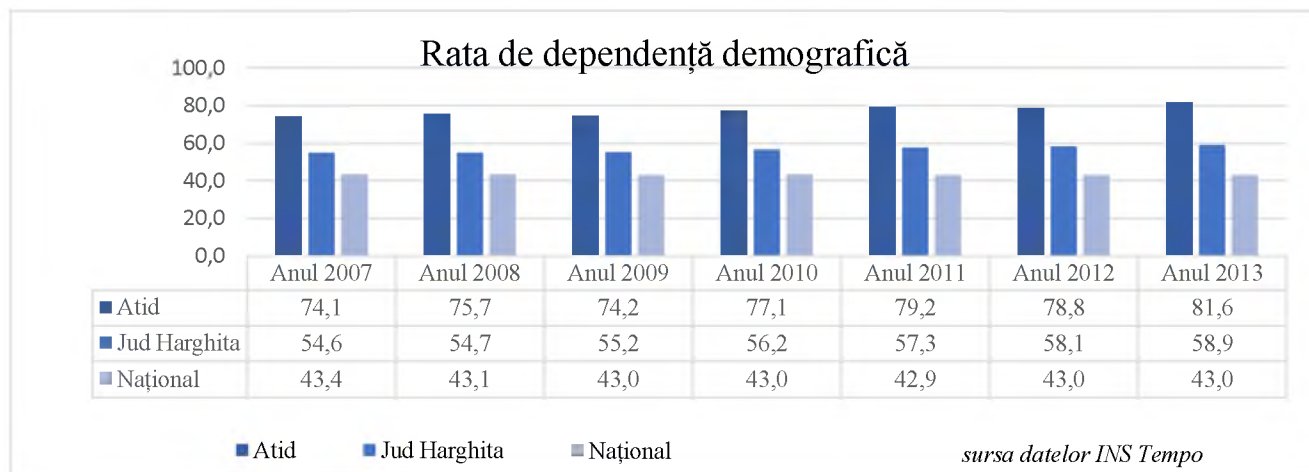
Piramida vârstelor - comuna Atid

sursa INS Tempo, calcule proprii

7.12 Rata de dependență demografică caracterizează potențialul de activitate al populației.

La nivel național, în 2013 rata dependenței demografice înregistra valoarea de 43 persoane inactive la 100 persoane active. Acest indicator și-a păstrat stabilitatea în perioada 2007-2013.

Rata dependenței demografice în regiunea Centru indică faptul că în anul 2011, la 100 de persoane potențial active reveneau 46 de persoane inactive (0-14 ani și peste 65 de ani).

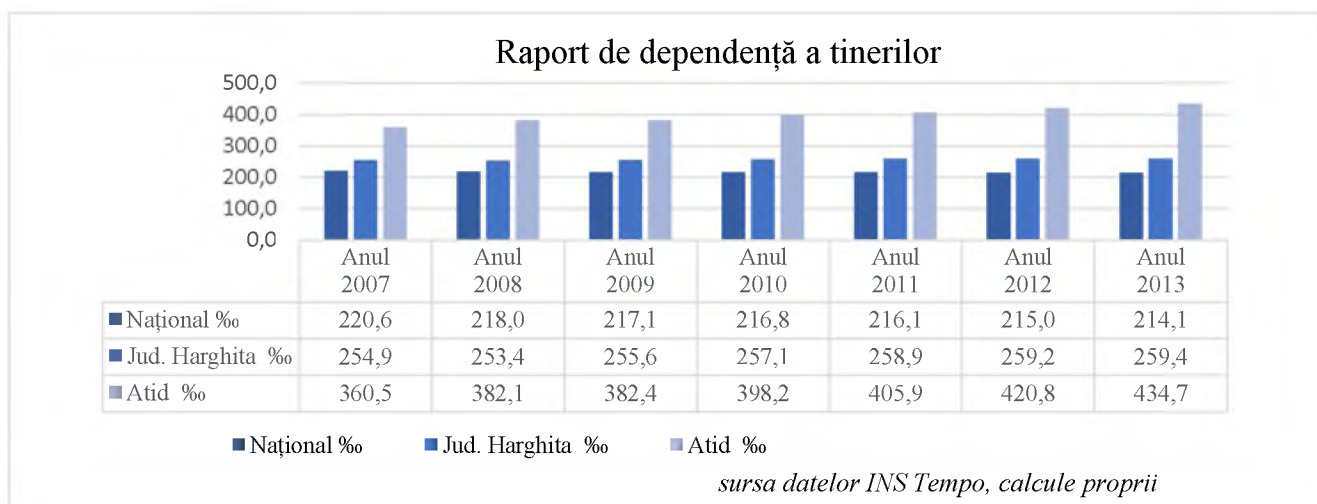
Analizând datele INS la nivelul județului Harghita, observăm o diferență considerabilă între anii 2007 și 2013. Astfel că în anul 2007 rata dependenței era de 54 persoane inactive la 100 persoane active, iar în anul 2013 numărul crește la 58 persoane inactive.

Comparativ cu media județeană prezentată mai sus, cea mai ridicată rată din localitate a fost înregistrată în anul 2013 cu 81 persoane inactive.

7.13 Raportul de dependență a tinerilor reprezintă raportul dintre persoanele de vârstă 0-14 ani și persoanele adulte de vârstă cuprinsă între 15 și 64 ani.

Conform datelor INS prezentate în graficul alăturat, extragem următoarele concluzii: la nivel național raportul de dependență a scăzut în anul 2013 la 214,1‰ comparativ cu anul 2007 ce avea valoarea 220,6‰. Acest lucru însemnând că pentru anul 2013 la 1.000 de persoane adulte revin 214,1 persoane tinere.

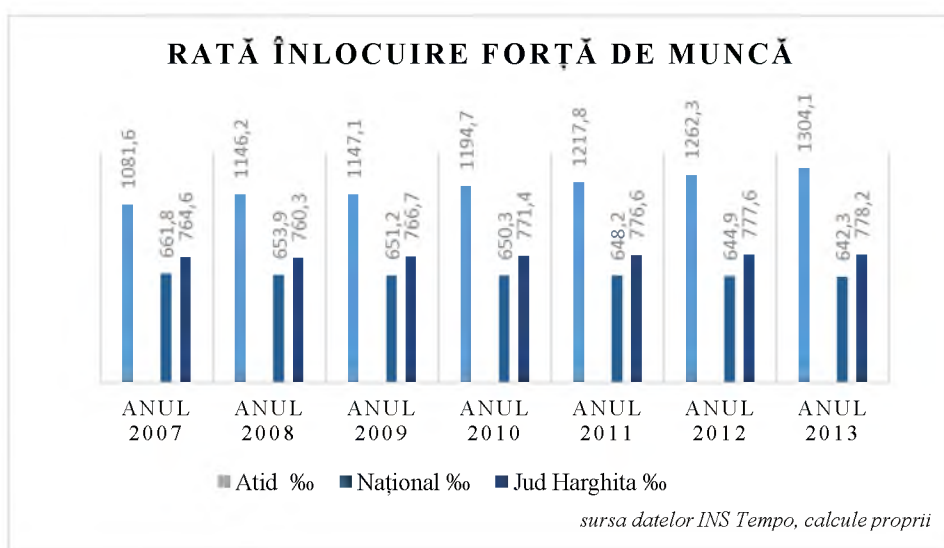

La nivelul județului Harghita, raportul de dependență a înregistrat un trend ascendent pe toată perioada anilor 2008-2013. Cea mai ridicată valoare a fost înregistrată în anul 2013 cu 259 persoane tinere la 1000 persoane adulte, iar cea mai scăzută în anul 2008 cu un raport de dependență de 253,4‰.

Valorile raportului de dependență din comuna Atid sunt mai ridicate decât cele județene : în anul 2013 acesta fiind de 434,7‰. Conform analizei datelor : la 1.000 de persoane adulte revin 434 persoane tinere.

7.14 Rata de înlocuire a forței de muncă reprezintă raportarea efectivului populației tinere la o treime din persoanele în vârstă de 15-59 ani, raportată la 1.000 de locuitori.

Astfel, în anul 2013 rata de înlocuire a forței de muncă la nivel național este de 642,3 ‰, la nivelul județului Harghita de 778,2‰, iar în comuna Atid valoarea înregistrată este de 1304,1‰.

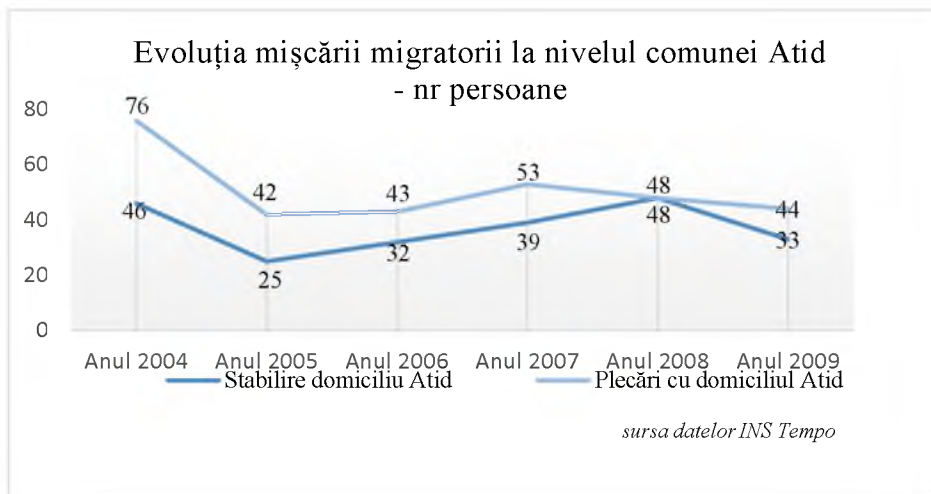
Ceea ce înseamnă că peste aproximativ 10-15 ani în localitate fiecare 1.000 locuitori stabili ce nu vor mai lucra vor fi înlocuite de 1.304 persoane.

8. Mișcarea migratorie a populației

Aceasta contribuie la creșterea sau descreșterea unei populații, migrația fiind determinată de factori economici, sociali și politici. De asemenea, ea poate fi de tip intern (migrările) și de tip extern (emigrările).

În anul 2009, conform datelor INS Tempo, în comuna Atid și-au stabilit domiciliul 33 persoane, în timp ce 44 persoane au plecat cu domiciliul. Graficul alăturat prezintă

situația stabilirii domiciliului precum și plecările din comuna Atid din anii 2004-2009.

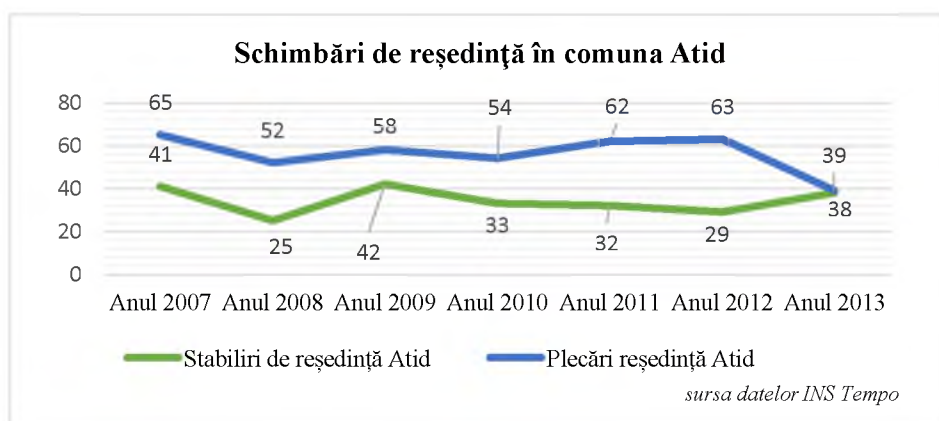
Rata stabilirii de domiciliu la nivelul comunei Atid a fost de 11,8 % în 2009.

În perioada anilor 2004-2009, în urma diferenței dintre stabilirile și plecările din domiciliu, comuna Atid a înregistrat un spor migrator negativ de la 30 la 11 persoane, datele se pot observa în tabelul de mai jos:

Sporul migrator la nivelul comunei Atid						
Ani	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Valori	-30	-17	-11	-14	0	-11

Sursa datelor INS Tempo, calcule proprii

Privitor la numărul de stabiliri cu reședință din 2013, acesta a fost de 38 locuitori, iar numărul plecărilor cu reședință de 39 locuitori. Astfel, numărul persoanelor care și-au stabilit reședința în comuna Atid a fluctuat în perioada anilor 2007-2013. Numărul cel mai ridicat al stabiliri cu reședință îl regăsim în anii 2007 cu 65 de persoane și 2012 cu 63 persoane, ceilalți ani având în medie între 39 și 58 persoane.

EDUCAȚIE

EDUCAȚIE

1. Noțiuni Generale

Structura sistemului de învățământ din România cuprinde: învățământul preșcolar, învățământul primar, învățământul secundar inferior, învățământul general obligatoriu, învățământul secundar superior, școlile de arte și meserii, școlile de ucenici, învățământul post-liceal și învățământul superior.

Principalii piloni ai proiectului legii educației în domeniul învățământului preuniversitar se referă la organizarea ciclurilor de învățământ, modernizarea curriculum-ului și a procedurilor de evaluare, accelerarea descentralizării, reorganizarea politicilor de resurse umane, educația timpurie, ca prioritate și educația permanentă, ca necesitate.

România și-a asumat, la nivel național, valorile de referință ale obiectivelor Strategiei Europa 2020 Memorandumul cu tema : *Aprobarea valorilor finale ale obiectivelor României pentru Strategia Europa 2020*, stabilește în domeniul educației, două ținte strategice. Ținta referitoare la învățământul preuniversitar prevede reducere ratei părăsirii timpurii a școlii până la 14,8% în 2013 și până la 11,3% în 2020.

Stabilirea valorilor de referință pentru 2013 a avut în vedere descrierea programelor naționale și finanțărilor acestora (aprobate pentru 2010 și estimate 2011, 2012, 2013), în conformitate cu proiectul Strategiei sectoriale fiscal bugetare, ținându-se cont de estimările macroeconomice ale Comisiei Naționale de Prognoză. Obiectivele specifice privesc asigurarea participării egale și universale la educație și formare profesională la nivelul învățământului obligatoriu și post-obligatoriu și crearea premiselor pentru asigurarea accesului egal la educație pe tot parcursul vieții, rezultatele estimate fiind reducerea eșecului școlar, creșterea numărului absolvenților și îmbunătățirea integrării socio-profesionale a elevilor/absolvenților.

Pentru atingerea obiectivelor menționate se vor implementa în continuare programele sociale, programele pentru grupurile dezavantajate și vor fi extinse programele de educație compensatorie sau *A doua șansă* pentru cei care au părăsit temporar sistemul formal al educației de bază, inclusiv programe finanțate prin Fondul Social European.

De la bugetul de stat vor fi, în continuare, finanțate :

- *Acordarea de rechizite școlare* pentru elevii înscriși în învățământul de stat, primar și gimnazial, la cursuri de zi, care sunt în întreținerea familiilor al căror venit mediu net lunar pe membru de familie este de maximum 50% din salariul de bază minim brut pe economie
- *Bani de liceu* – acordarea unui sprijin financiar elevilor proveniți din familii cu venituri reduse;
- Programul *Cornul și laptele* pentru elevii din învățământul de stat primar și gimnazial, precum și pentru copiii preșcolari din grădinițele de stat cu program normal;
- „Euro 200” – acordarea de ajutor financiar în vederea stimulării achiziționării de calculatoare pentru elevii proveniți din medii defavorizate socio-economic etc.

Măsurile prevăzute în proiectul Legii Educaționale Naționale, precum schimbarea modalităților de acces în diferite cicluri ale învățământului și trecerea clasei a IX-a la gimnaziu, vor avea ca efect scăderea abandonului școlar și finalizarea de către mai mulți elevi ai învățământului obligatoriu. Se va

continua monitorizarea absenteismului și abandonului școlar, în special în rândul elevilor romi și vor fi dezvoltate și implementate structuri și mecanisme de informare, formare, monitorizare și comunicare la nivel local, regional și național în domenii-cheie : desegregarea/discriminarea, prevenirea și combaterea fenomenelor de violență în școală, incluziunea ș.a .

2. Infrastructura de învățământ

În mediul rural, infrastructura educațională nu are capacitatea de a susține un nivel decent de trai. În acest context, educația antepreșcolară (creșe) și preșcolară (grădinițe) se confruntă cu un deficit major în ceea ce privește infrastructura. Astfel, la nivelul creșelor, din 295 unități în anul 2011, doar 1% se aflau în mediul rural, în contextul în care, din totalul copiilor cu vârste cuprinse între 0 și 4 ani, 45,5% erau înregistrați în mediul rural. În ceea ce privește procentul de acoperire grădinițe în mediul rural acesta era doar de 7,44 % din numărul înregistrat la nivel național în anul școlar 2012-2013. În comună există grădinițe, școli elementare și școli gimnaziale, astfel:

- Grădinița cu program normal Atid
- Grădinița cu program normal Crișeni
- Grădinița cu program normal Cușmed
- Grădinița cu program normal Șiclod
- Școala cu cls I-IV Cușmed
- Școala cu cls I-IV Șiclod
- Școala cu cls I-VIII Crișeni
- Școala gimnazială Jósika Miklós Atid

Școlile din Cușmed și Șiclod au fost reabilitate, iar celelalte sunt în curs de reabilitare.

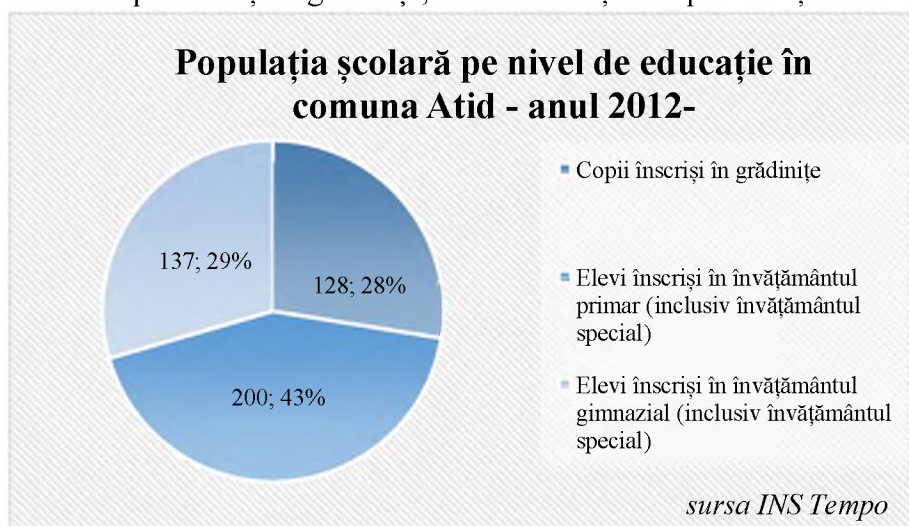
3. Populația școlară

Datele culese de la INS relevă că în anul 2012 populația școlară a comunei Atid cuprindea un număr de 465 elevi, dintre care : 128 copii înscriși la grădiniță, 200 elevi în școala primară și 137 elevi înscriși în învățământul gimnazial.

Între anii 2009-2010, doar 23% dintre copii mergeau la grădiniță, iar în perioada anilor 2011- 2012 procentul acestora a crescut la 27%.

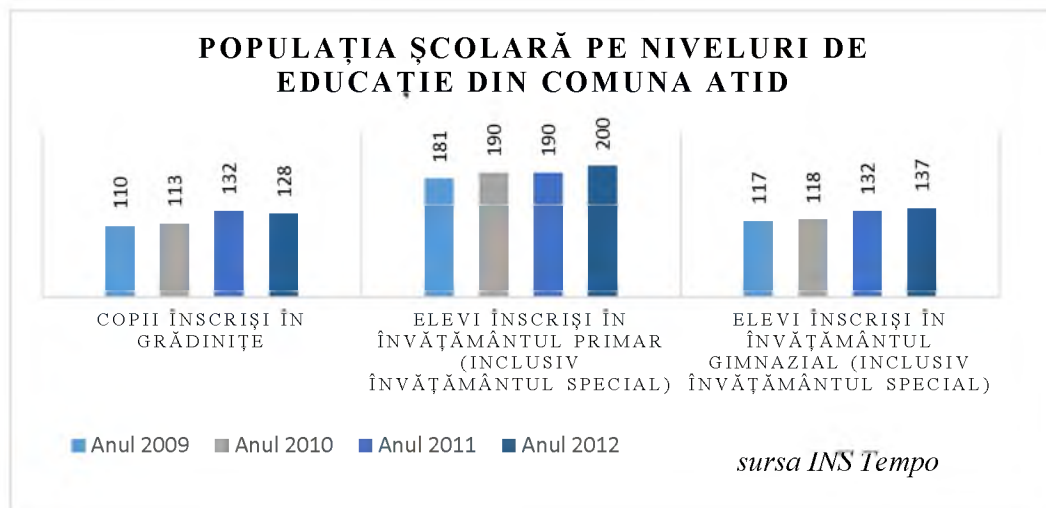
În învățământul primar, procentele elevilor înscriși a avut un trend ascendent în perioada 2009-

2012, crescând de la 24% la 26% în 2012. Comparativ cu anii precedenți, în anul 2012 populația școlară a înregistrat o creștere cu 2 procente față de 2009.

Numărul elevilor înscriși în învățământul gimnazial a înregistrat valori ridicate pentru perioada dintre anii 2009 și 2012. În acest sens, precizăm faptul că populația școlară a crescut de la 23% în anul 2009 la 27% în 2012.

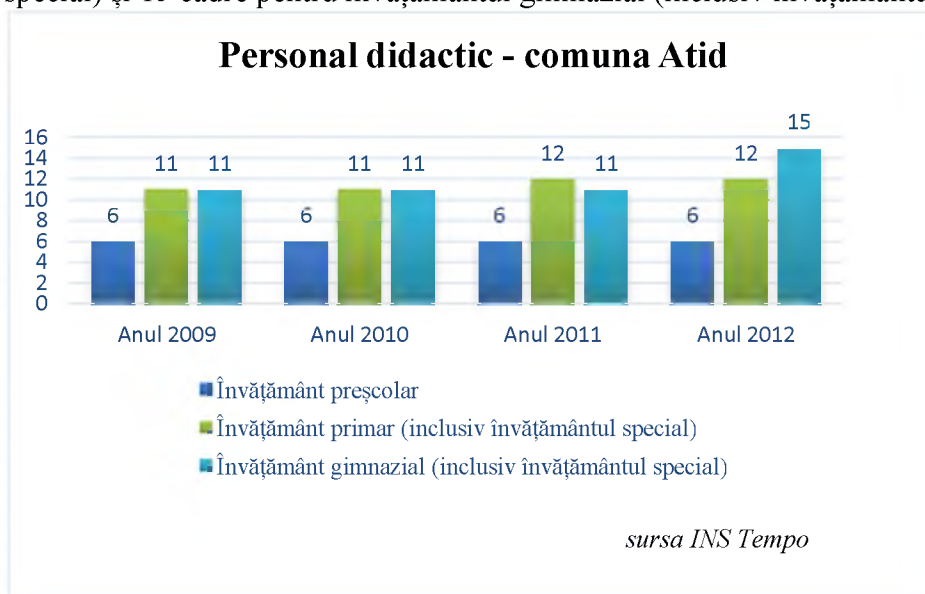

În comuna Atid, elevii beneficiază de un autobuz pentru transportul școlar, asigurat de către școală și finanțat din fondurile defalcate din TVA.

4. Personalul didactic

Cadrele didactice din instituțiile de învățământ ale comunei Atid în anul 2012 numărau 33 de persoane, împărțite astfel : 6 cadre didactice pentru învățământul preșcolar, 12 cadre pentru învățământul primar (inclusiv învățământul special) și 15 cadre pentru învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special).

Numărul cadrelor didactice pentru învățământul școlar nu a suferit modificări majore în perioada anilor 2009-2012, mai puțin în anul 2012 când s-a înregistrat o creștere a numărului de cadre didactice pentru învățământul gimnazial. Astfel, comparativ cu anii 2009-2011 în anul 2012 numărul cadrelor era de 15 persoane.

5. Rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidență la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar.

Conform datelor INS, în anul 2011 rata de abandon școlar pentru învățământul primar la nivel național este de 1,6% la fel ca cele din anul 2010. La nivelul Regiunii Centru, procentele ratei abandonului școlar au fost de 2% în 2010 și 2,3% în anul 2011.

La nivelul județului Harghita remarcăm o ușoară creștere pentru anul 2011 la 1,3% față de anul 2010, când aceasta avea o valoare de 1,2%.

În ceea ce privește învățământul gimnazial, procentele pentru rata abandonului sunt de 2% în anul 2010 1,9 % în anul 2011 la nivel național.

Regiunea Centru avea în 2010 un procent al abandonului școlar de 2,3% și 2,6% în anul 2011; iar la nivel județean procentele din anii 2010 și 2011 au fost de 1,1% respectiv 1,9%.

Nivel de instruire	Zona	Anul 2010 procente	Anul 2011 procente
Învățământul primar	Național	1,6	1,6
	Regiunea CENTRU	2	2,3
	Harghita	1,2	1,3
Învățământul gimnazial	Național	2	1,9
	Regiunea CENTRU	2,3	2,6
	Harghita	1,1	1,9

Sursa INS Tempo

6. Nivelul de instruire al populației

Conform datelor Recensământului populației și al locuințelor din 2011, în tabelele de mai jos sunt trecute datele privind nivelul de instruire al populației din comună:

Nivelul de instruire al populației	POPULATIA STABILĂ DE 10 ANI ȘI PESTE	NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE				Post- liceal și de maiștri
		Superior				
		Total	din care:			
			Universitar de licență			
sursa : RPL 2011	TOTAL					
Localitatea Atid						
Ambele sexe	2259	70	68			22
Masculin	1092	34	34			10
Feminin	1167	36	34			12

Astfel, putem observa faptul că la nivelul comunei 0,3% dintre locuitori au absolvit studii superioare, inclusiv masterat și doctorat.

Nivelul de instruire al populației sursa : RPL 2011	POPULATIA STABILĂ DE 10 ANI ȘI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITĂ			
		Secundar			
		Total	Superior		Inferior (gimnazial)
			Liceal	Profesional și de ucenici	
Localitatea Atid					
Ambele sexe	2259	1490	533	449	1825
Masculin	1092	727	288	347	872
Feminin	1167	763	245	102	953

Cu privire la studiile secundare, 65,95% din populația comunei a absolvit studii gimnaziale, profesionale și liceale. În același timp, 20,67% dintre locuitori au absolvit studiile primare.

Se remarcă faptul că 9,29% din populație nu a absolvit nicio formă de învățământ, iar 6,33% sunt persoane care nu știu să scrie și să citească sau știu doar să citească.

Nivelul de instruire al populației sursa : RPL 2011	POPULATIA STABILĂ DE 10 ANI ȘI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUȚIEI DE ÎNVĂȚĂMÂNT ABSOLVITE		
		Primar	Fără școală absolvită	
			Total	din care:
				Persoane analfabete
Localitatea Atid				
Ambele sexe	2259	467	210	143
Masculin	1092	221	100	64
Feminin	1167	246	110	79

SOCIAL

SOCIAL

1. Serviciile sociale

Serviciile sociale reprezintă ansamblul de măsuri și activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

Pornind de la nevoile fiecărei persoane, serviciile sociale pot avea o adresabilitate mai largă, la nivel de grup sau comunitate.

Pentru realizarea unor acțiuni sociale coerente, unitare și eficiente în beneficiul persoanei, serviciile sociale se pot organiza și acorda în sistem integrat cu serviciile de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general, după caz.

Sistemul de asistență socială din România este reglementat prin legea asistenței sociale nr. 292/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 905 din 20 decembrie 2011. Conform prevederilor acestei legi, sistemul național de asistență socială reprezintă „ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.”

În ultimii ani, impactul politicilor și reglementărilor Uniunii Europene asupra furnizării serviciilor sociale și de sănătate a crescut în mod constant. Deși Uniunea Europeană nu poate emite reglementări cu caracter obligatoriu în domeniul social (datorită acțiunii principiului de subsidiaritate în acest domeniu), serviciile sociale de interes general se află sub incidența unei categorii de reglementări specifice serviciilor și anume cele legate de competiție și achiziții publice. Acest fapt se datorează și modului în care statele membre au decis să își organizeze sistemul de servicii sociale – de exemplu descentralizând organizarea serviciilor sociale, externalizând furnizarea lor directă etc. Deseori, aplicarea rigidă a acestor reguli de contractare și achiziții publice are efecte negative asupra furnizării serviciilor sociale.

Clasificarea serviciilor sociale are la bază următoarele criterii:

- a)** scopul serviciului;
- b)** categoriile de beneficiari cărora li se adresează;
- c)** regimul de asistare, respectiv regimul rezidențial sau nerezidențial;
- d)** locul de acordare;
- e)** regimul juridic al furnizorului de servicii sociale;
- f)** regimul de acordare.

După scopul lor, serviciile sociale pot fi clasificate în: servicii de asistență și suport pentru asigurarea nevoilor de bază ale persoanei, servicii de îngrijire personală, de recuperare/reabilitare, de inserție/reinserție socială etc.

După categoriile de beneficiari, serviciile sociale pot fi clasificate în servicii sociale destinate copilului și/sau familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, victimelor violenței în familie, persoanelor fără adăpost, persoanelor cu diferite adicții, respectiv consum de alcool, droguri, alte substanțe toxice, internet, jocuri de noroc etc., victimelor traficului de persoane, persoanelor private de libertate, persoanelor sancționate cu măsură educativă sau pedeapsă neprivativă de libertate aflate în supravegherea serviciilor de probațiune, persoanelor cu afecțiuni psihice, persoanelor din comunități izolate, șomerilor de lungă durată, precum și servicii sociale de suport pentru aparținătorii beneficiarilor.

După regimul de asistare, serviciile sociale se clasifică în:

a) servicii cu cazare, pe perioadă determinată sau nedeterminată: centre rezidențiale, locuințe protejate, adăposturi de noapte etc.;

b) servicii fără cazare: centre de zi, centre și/sau unități de îngrijire la domiciliu, cantine sociale, servicii mobile de acordare a hranei, ambulanța socială etc.

După locul de acordare, serviciile sociale se asigură:

a) la domiciliul beneficiarului;

b) în centre de zi;

c) în centre rezidențiale;

d) la domiciliul persoanei care acordă serviciul;

e) în comunitate.

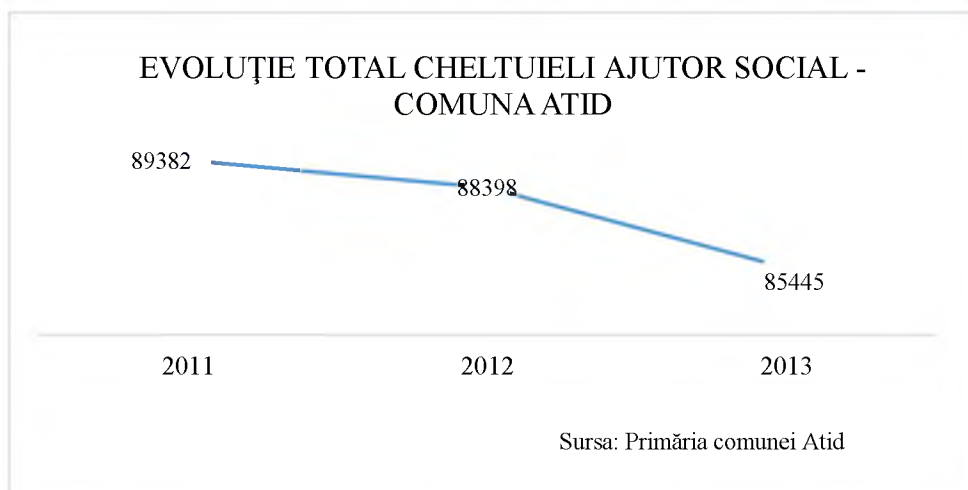
Categoriile și tipurile de servicii sociale, activitățile și funcțiile aferente fiecărui tip de serviciu, precum și regulamentele-cadru de organizare și funcționare se stabilesc prin Nomenclatorul serviciilor sociale, aprobat prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Serviciile sociale sunt asigurate de către autoritățile administrației publice locale, precum și de persoane fizice sau persoane juridice publice ori private, în condițiile actelor normative în vigoare.

Obiectivul principal al ajutorului social este de a veni în ajutorul persoanelor aflate în dificultate pentru ca acestea să obțină condițiile necesare unei vieți decente. Conform statisticilor Primăriei localității 223 de persoane primesc ajutor social.

În ceea ce privește suma cheltuielilor pentru ajutorul social oferit locuitorilor comunei, aceasta a înregistrat un trend descendent după cum este prezentat în graficul alăturat pentru perioada anilor 2011-2013.

Comparativ cu anul 2011, în 2013 suma alocată a scăzut cu un procent de 4,40%.

În ceea ce privește accesul nevoiașilor la un centru pentru hrană, în cadrul localității există o cantină finanțată cu fonduri din Olanda.

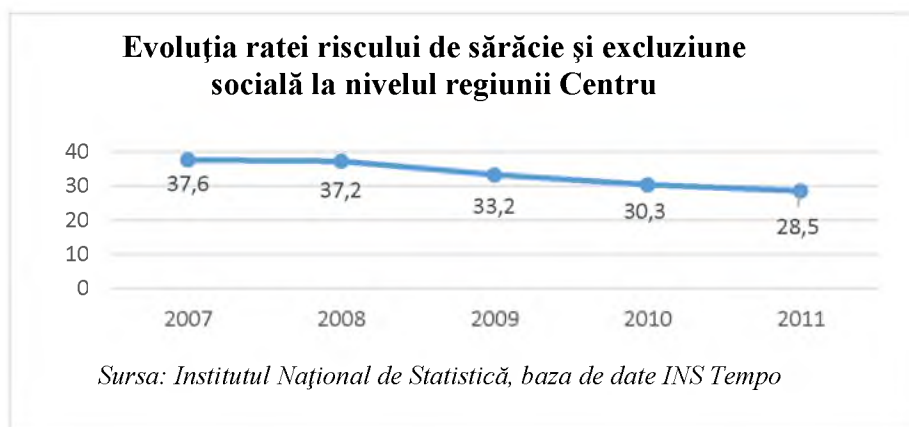
2. Riscul de sărăcie și excluziune socială

Rata sărăciei relative reprezintă ponderea persoanelor sărace (după metoda relativă de estimare) în totalul populației. Se consideră sărace persoanele din gospodăriile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decât nivelul pragului de sărăcie. În mod curent, acest indicator se determină pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent. Indicatorul este întâlnit uneori sub denumirea de „rata riscului de sărăcie”, conform datelor INS.

La nivel național, rata riscului de sărăcie și excluziune socială a scăzut în 2011 cu 5.6 puncte procentuale față de anul 2007, în timp ce la nivelul regiunii Centru a scăzut cu 9,1 puncte procentuale.

Din graficele alăturate se poate observa că ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie și excluziune socială, pentru anii menționați, a înregistrat o tendință constant descrescătoare atât la nivel național cât și regional.

AGRICULTURĂ

AGRICULTURA

1. Noțiuni generale

Agricultura este cel mai vulnerabil sector al economiei românești. Aproape 28% din populație își desfășoară activitatea în agricultură dar produce doar aproximativ 6% din PIB. Parcelele mici de pământ și eșecul în adoptarea tehnicilor moderne în agricultură înseamnă că producția din fiecare an este dependentă de capriciile vremii. Cu trecerea timpului, performanțele în agricultură sunt din ce în ce mai instabile, acest proces fiind determinat de frecvența și de severitatea crescută a fenomenelor extreme apărute (valurile de căldură/frig, secetă, inundații, etc.) precum și de incidența bolilor întâlnite la animale (gripă aviară, pesta porcină etc.). Aceste fenomene climatice dezechilibrează sectorul agricol și conservă spațiul rural economic, ecologic și social al țării, îngreunând tot mai mult dezvoltarea resurselor.

Deși sunt parte integrantă a PAC actorii mediului rural românesc au încă dificultăți în a înțelege filosofia și direcția de evoluție a politicii agricole europene și a politicilor agricole din lumea dezvoltată. Sectorul agricol din țările industrializate s-a schimbat radical în cursul ultimelor decenii concurând astăzi cu cele mai inovative domenii și cunoscând evoluții care conferă un loc aparte pentru viitor. Agricultura nu mai înseamnă un sector primar producător exclusiv de materii prime pt industrie, înseamnă un sector al inovației și soluțiilor pentru o lume care va număra în curând 9 miliarde de locuitori și care are nevoie să se hrănească, să-și înlocuiască sursele tradiționale de energie pe cale de epuizare, să lupte cu schimbările climatice imprevizibile și distructive, să furnizeze servicii publice cerute de o societate din ce în ce mai preocupată de păstrarea valorilor naturale, culturale, istorice, etc.

România are toate ingredientele necesare acestor provocări dar încă îi lipsește încă rețeta de succes pentru soluțiile viitorului.

Cercetarea, dezvoltarea și inovarea reprezintă sursa soluțiilor problemelor complexe ale agriculturii și economiei rurale. Reformarea rapidă a agriculturii românești este necesară și pentru utilizarea resurselor financiare importante alocate în perioada 2014-2020. Fără integrarea rezultatelor cercetării în practicile productive, România nu își poate asigura sursa de vitalitate viitoare a agriculturii și spațiului rural.

Economia rurală românească are în prezent ca trăsătură predominantă procentul foarte mare al fermelor mici, care produc în principal pentru autoconsum, comercializând pe piață doar întâmplător produsele obținute. Existența unui număr foarte mare de ferme mici în paralel cu fermele foarte mari relevă dezechilibrul structural ce influențează agricultura din țara noastră și competitivitatea acesteia.

Suprafața agricolă a țării este de circa 14,6 milioane hectare, reprezentând 61,7% din totalul fondului funciar, din care 64,1% terenuri arabile, 1,5% vii și pepiniere viticole, 1,4% livezi și pepiniere pomicele, 22,6% pășuni și 10,4% fânețe.

Creșterea competitivității din agricultură este capitală pentru îmbunătățirea performanțelor și revigorarea zonelor rurale, pentru crearea de locuri de muncă și, prin urmare, fundamentală pentru tendința de modernizare a vieții rurale.

Investițiile atrase către sectorul agricol ar contribui substanțial la practicarea unei agriculturi durabile și eficiente din punct de vedere productiv și ar ajuta într-un mod pozitiv forța de muncă. Performanțele sectorului agricol va atrage efecte pozitive asupra stabilității micro și macro-economice, va ajuta la asigurarea unui echilibru al consumului alimentar și a securității agro-alimentare și va contribui la creșterea ponderii exploatațiilor agricole comerciale în totalul exploatațiilor.

Pe întreg teritoriul județului, agricultura se practică în general pe parcele mici, lucru care pe lângă calitatea slabă a solului, condițiile de relief și utilizarea tehnologiilor ineficiente conduce la nivelul scăzut al producției. Numărul celor care se ocupă de agricultură este mic, însă agricultura are un rol important în activitatea economică a județului.

Persoanele care locuiesc în zona rurală consideră agricultura ca o ramură existențială cu un rol important pentru populație, însă cunosc faptul că producția este foarte slabă, lucru care îi pune în situații dificile. În general, agricultura întregii țări se află într-o situație de declin, fapt ce afectează și agricultura la nivel local, acest lucru fiind determinat de fragmentarea proprietăților, de folosirea redusă a îngrășămintelor chimice sau naturale, de dotarea din ce în ce mai slabă cu mașini și utilaje, suprafețe întinse nu sunt irigate, iar solul se degradează de la an la an.

De asemenea, se remarcă faptul că țara noastră are printre cele mai mari prețuri la alimente raportat la veniturile populației. Potrivit cifrelor Eurostat, salariile românilor ating doar 20% din nivelul mediei UE, însă prețul coșului alimentar de bază ajunge la 66% din costul mediu european.

2. Fond Funciar

Fondul funciar este constituit din terenurile de orice fel, indiferent de destinație, de titlul pe baza căruia sunt deținute sau de domeniul (public, privat, cooperatist, obștesc etc.) din care fac parte.

Fondul funciar este format din teren arabil, pășuni și fânețe naturale, vii și livezi, păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, construcții, drumuri și căi ferate, ape, bălți și alte suprafețe.

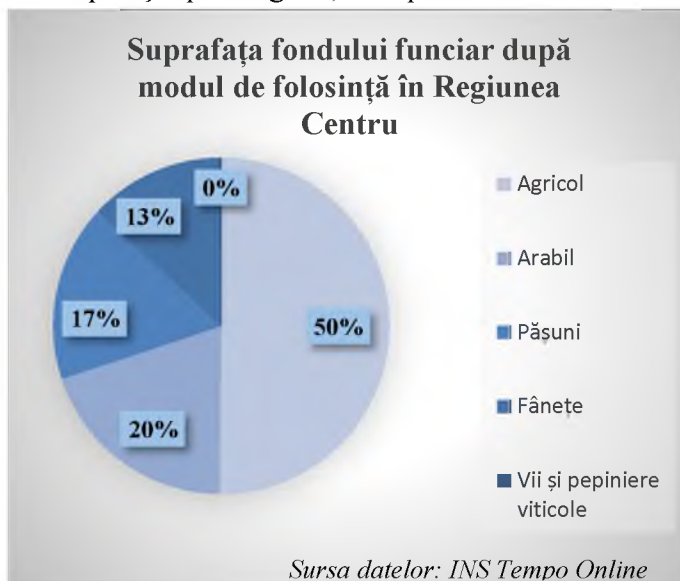
România se găsește pe locul 6 în Europa ca suprafață agricolă utilizată (după Franța, Spania, Germania, Marea Britanie și Polonia) și pe locul 5 ca suprafață arabilă (după Franța, Spania, Germania și Polonia). Raportul dintre suprafața arabilă a țării la numărul de locuitori denotă faptul că fiecărui locuitor îi revin circa 0,41 ha teren arabil, valoare aproape dublă față de media UE 27, care este de 0,212 ha/locuitor. În această privință, România ocupă locul șase, după țările baltice, Danemarca și Finlanda.

Se observă ușor că statistica ne plasează într-o poziție privilegiată, de optim între volumul de resurse și nivelul lor raportat la mărimea populației.

Suprafața totală a Regiunii Centru în anul 2013 măsoară 3.409.972 ha din care suprafața terenului agricol este de 1.899.428 ha, teren arabil 746.039 ha, suprafețele de pășuni 645.521 ha, fânețe 484.318 ha, vii și pepiniere viticole 9.510 ha. Suprafața totală de terenuri neagricole fiind de 1.510.544 ha, iar pădurile și vegetația forestieră au o suprafață de 1.238.488 ha.

Județul Harghita are o suprafață totală de 663.890 ha, din care suprafața agricolă reprezintă 395.493 ha, suprafața arabilă este de 78.495 ha, pășuni 153.541 ha, fânețe 162.641 ha, vii și pepiniere viticole 35 ha. Totalul de terenuri neagricole au o suprafață de 268.397 ha, iar pădurile și vegetația forestieră au un total de 237.610.

În comuna Atid, din totalul suprafeței agricole de 9.305,45 ha, 3.110 ha reprezintă terenul arabil, 2.051 ha fânețele, 4.139,45 ha pășunile și 5 ha de terenuri plantate cu viță de vie. Terenurile sunt utilizate în mare parte pentru activități agricole, cu precizarea că aproape jumătate din suprafața agricolă este cultivată cu pășuni.

La nivelul comunei, agricultura are un rol important pentru asigurarea veniturilor unei părți semnificative din populație, locuitorii având pământ proprietate proprie pe care îl muncesc și din care își asigură o parte din aceste produse necesare traiului zilnic. În același timp, o parte dintre locuitori au arendat terenuri.

Fiind parte dintr-o zonă cu potențial agricol, localitatea Atid dezvoltă o agricultură specializată pe anumite tipuri de culturi, corespunzătoare condițiilor pedologice din regiune. Din punct de vedere geologic, principale tipuri de sol reprezentative pe teritoriul județului sunt categoriile de calitate IV și V, acestea reprezentând aproximativ 80% din totalul suprafeței agricole.

Predominante în localitate sunt culturile agricole de grâu, porumb și cartof, cultivându-se de asemenea și legume și plante de nutreț. Producția înregistrată pe ultimii ani a fost: grâu: 84 t, porumb: 234 t, cartofi: 660 t.

În ce privește viitorul acestor culturi, acesta nu este lipsit de amenințări ale naturii, principalul pericol fiind reprezentat de schimbările climatice și de efectul de seră al Terrei, dar și de calitatea

solurilor afectată, în grade diferite de poluare, de anumite activități industriale, atât din punct de vedere calitativ, cât și din punct de vedere cantitativ.

3. Delimitare geografică

Județul Harghita este străbătut de două lanțuri muntoase, grupa centrală a Carpaților Orientali și o porțiune mică din latura întinsă a Carpaților de Curbură, precum și partea sud-estică a Subcarpaților Transilvaniei. Relieful județului este dominat în proporție de 60% de zona muntoasă. Zona de munte este prevăzută cu întinse suprafețe de pășuni și fânețe naturale care favorizează creșterea animalelor.

Astfel, în ce privește sectorul zootehnic al comunei, reprezentative sunt efectivele de bovine, ovine și caprine. Efectivul de animale înregistrează un număr de: 1.160 bovine care produc lapte de vacă în proporție de 22.000 hl, 5.000 ovine cu o producție de lapte de oaie de 3.700 hl, și 550 caprine care produc 900 hl lapte de capră.

Clima din această zonă este caracteristică zonelor muntoase și depresiunilor intramontane, unde iernile sunt lungi și verile răcoroase.

În comuna Atid au existat suprafețe de culturi ce au fost afectate de secetă pe perioada sezonului și astfel aceste calamități naturale impun de câțiva ani o reorientare a producției agricole tradiționale a cerealelor, către alte tipuri de culturi care să se adapteze mai ușor condițiilor climatice. Însă, clima rece și precipitațiile specifice fac ca perioadele cu luni secetoase să nu fie resimțite ca în alte zone unde clima este de tip temperat continental.

3. Resurse umane utilizate în agricultură

Deși forța de muncă în agricultura României este în continuare una dintre cele mai numeroase din Europa, dinamica ponderii populației ocupate în agricultură arată o tendință de scădere treptată a acesteia, de la 40,9% în anul 2001 la 27,7 % în anul 2008, respectiv 2,42 milioane persoane.

Cauzele scăderii ponderii populației ocupate în agricultură țin de retragerea multor persoane vârstnice, de veniturile mici realizate, neatractive pentru tineri și investițiile încă reduse în servicii și mica industrie.

Populația ocupată în agricultură are o vârstă medie ridicată, fiind constituită din persoane care nu au o pregătire de specialitate și o calificare adecvată, acest fapt se face prezent la asimilarea noilor tehnologii de producție. Persoanele care conduc exploatațile agricole individuale au deficiențe în ceea ce privește domeniul organizării afacerilor și de aceea ne întâlnim cu un management defectuos.

O tendință pe termen mediu a productivității muncii în agricultură este dificil de stabilit, prin prisma faptului că atât producția, cât și productivitatea sunt influențate puternic de variațiile climatice.

În același timp, este necesar să se dezvolte sistemul de învățământ și pregătire continuă, să se stimuleze atragerea tinerilor în sector și să se restabilească o elită agricolă și rurală. Reformarea sistemului de învățământ și reînființarea profesiilor agricole sunt elemente esențiale pentru vocația agricolă viitoare a României.

4. Agricultura ecologică

Agricultura ecologică promovează sisteme de producție durabile, diversificate și echilibrate, în vederea prevenirii poluării recoltei și mediului. Producția ecologică în cultura plantelor, fără utilizarea produselor tradiționale nocive, cunoaște o preocupare specială de câteva decenii în țările dezvoltate economic. Interesul pentru produsele și producția ecologică este în continuă creștere și în țara noastră. Regretabil este faptul că suprafețele cultivate în condiții ecologice în țara noastră sunt încă foarte reduse.

În vederea extinderii sistemului de agricultură ecologică în România, s-au stabilit reglementări legislative naționale privind producerea, prelucrarea și valorificarea produselor agroalimentare ecologice, în concordanță cu normele internaționale în acest sens.

Spre deosebire de agricultura convențională, care reprezintă un sistem energo-intensiv, costisitor pentru societate, cu potențial dăunător asupra mediului înconjurător și a sănătății populației, conceptul agriculturii ecologice se bazează pe o abordare holistă, în cadrul căreia natura este percepută mai mult decât elementele componente, considerate individual. Agricultura ecologică este un sistem de producție care exclude utilizarea fertilizatorilor artificiali, a pesticidelor, hormonilor de creștere și aditivilor în hrana animalelor. Agricultura ecologică se bazează pe asolamentul culturilor, respectiv metode biologice de protecție a plantelor, care să mențină fertilitatea solului, să asigure plantele cu substanțe nutritive, să combată bolile, buruienele și dăunătorii.

Fermele și societățile agroindustriale ecologice sunt, în general, de dimensiuni mici sau mijlocii. Majoritatea fermelor ecologice ocupă suprafețe mici (0,5-30 ha), cultivă și/sau cresc un număr mic din una, două sau trei specii de plante și animale și, respectiv prelucrează unul, două sau trei produse agricole diferite.

În țara noastră, producția ecologică se definește prin obținerea de produse agroalimentare fără utilizarea produselor chimice de sinteză, în conformitate cu regulile de producție ecologică, care respectă standardele, ghidurile și caietele de sarcini naționale și sunt atestate de un organism de inspecție și certificare. Cererea de produse agricole ecologice fiind în creștere, se poate considera o nouă oportunitate pentru exportul agriculturii românești.

Potențialul productiv în sistem ecologic de agricultură al țării noastre poate să ajungă până la 15-20% din suprafața totală agricolă, suprafețele cele mai mari fiind concentrate în zona de deal – munte, unde tehnologiile de întreținere și exploatare a pășunilor s-au bazat pe metode tradiționale - ecologice (aplicarea gunoiului de grajd, exploatare prin pășunat și/sau cosit, folosirea trifoiului ca plantă furajeră și amelioratoare a fertilității solului, utilizarea sistemului mixt vegetal-zootehnic).

La nivelul comunei noastre, sunt persoane care practică agricultura ecologică prin cultivarea de plantații fără nici un fel de stimulatori de creștere sau fertilizanți, însă produsele pe care le recoltează și din care realizează produse ecologice nu sunt înregistrate, ci sunt utilizate pentru consum propriu.

ECONOMIE

ECONOMIE

1. Context economic

Investițiile și competitivitatea din România constituie încă elemente care trebuie îmbunătățite și conduse către o direcție comună, pentru a se reuși accelerarea creșterii economice și asigurarea unei convergențe a veniturilor cu cele din Uniunea Europeană.

România a evoluat în condiții puternic accentuate de manifestarea virulentă a crizei financiare și economice globale. În momentul debutului crizei, economia românească trecuse printr-o perioadă de mai mulți ani de creștere economică, dar însoțită de acumularea unui deficit extern relativ important, precum și de majorarea datoriei externe pe termen scurt. Pe fondul crizei, scăderea economică a condus la reducerea investițiilor și majorarea importantă a șomajului, ceea ce compromite procesul de convergență reală și starea financiară a companiilor și a populației.

În mediul rural, economia prezintă diferențieri semnificative în funcție de regiunile din care face parte, de trăsăturile demografice specifice, sociale și economice. Această diferențiere se face vizibilă mai ales în ceea ce privește sărăcia în spațiul rural românesc, reflectată într-un nivel scăzut de trai al populației și în lipsa de surse de venituri alternative.

În timpul anilor 1990-2000, Regiunea Centru a avut de străbătut o perioadă dificilă în ce privește partea economică, datorită restructurării activităților economice ineficiente.

Începutul anilor 2000-2001 au marcat o îmbunătățire a climatului economic, economia reluându-și creșterea, început care s-a evidențiat în special prin contribuția investițiilor străine. Odată cu această creștere economică, Regiunea Centru se plasa pe poziția a doua după Regiunea București – Ilfov în ceea ce privește investițiile directe.

Venirea crizei economice și financiare și-a făcut simțită prezența la jumătatea anului 2008 și a înregistrat un impact negativ semnificativ asupra economiei regionale, ce s-a resimțit prin scăderea numărului de salariați, prin reducerea volumului de investiții străine și autohtone și chiar prin retragerea unor companii străine din Regiunea Centru.

2. Activitatea economică

În ce privește activitatea economică a comunei Atid, conform datelor furnizate de primărie, sunt înregistrate un număr de 53 de persoane juridice. O parte însemnată dintre aceste societăți sunt S.R.L.-uri (societăți cu răspundere limitată) care au ca domeniu de activitate producția, serviciile, agricultura, comerțul, etc. În vederea dezvoltării afacerilor, zona reprezintă un factor pozitiv important, însă majoritatea sumelor investite de către investitori sunt reduse.

Cea mai importantă societate din localitate este SC NOVRO SRL. Firma se află situată în localitatea Crișeni și are capital străin, luând naștere prin aportul adus în totalitate de investitori străini. Domeniul de activitate al firmei este comerțul cu ridicata al animalelor vii, realizând activități de exportul de animale bovine.

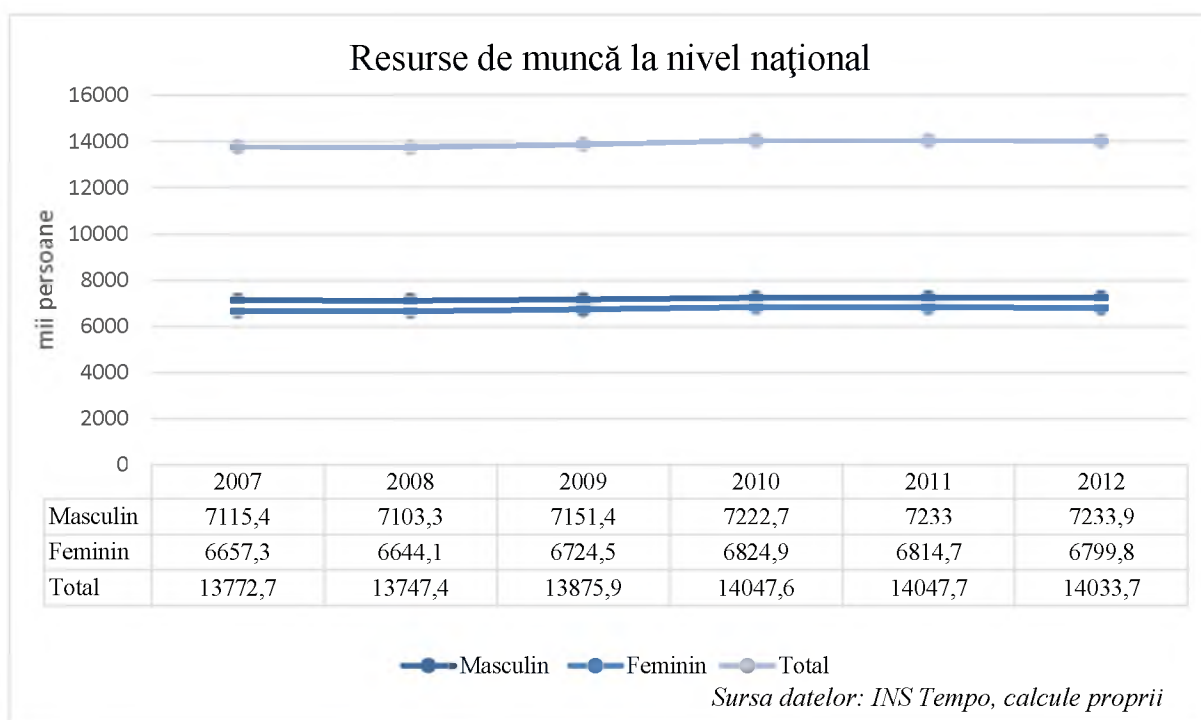
3. Forța de muncă

În anul 2011, populația rurală din Regiunea Centru înregistra un total de 1 028 971 locuitori, reprezentând 40,8% din totalul populației. În județul Harghita, procentul este de 56,4%, reprezentând cel mai înalt procent al populației rurale din întreaga regiune.

În mediul rural, locurile de muncă disponibile sunt relativ reduse, iar economia rurală nu este suficient de diversificată, bazându-se preponderent pe agricultură. La acestea se adaugă și nivelul redus de pregătire profesională a persoanelor. Din cauză că sistemul educațional nu s-a adaptat la cerințele specifice mediului rural, populația rurală din țara noastră nu dispune de formare sau experiență specializată pentru diversele activități economice. Se impune astfel necesitatea unor măsuri care să stimuleze crearea de noi locuri de muncă pe o durată lungă în mediul rural.

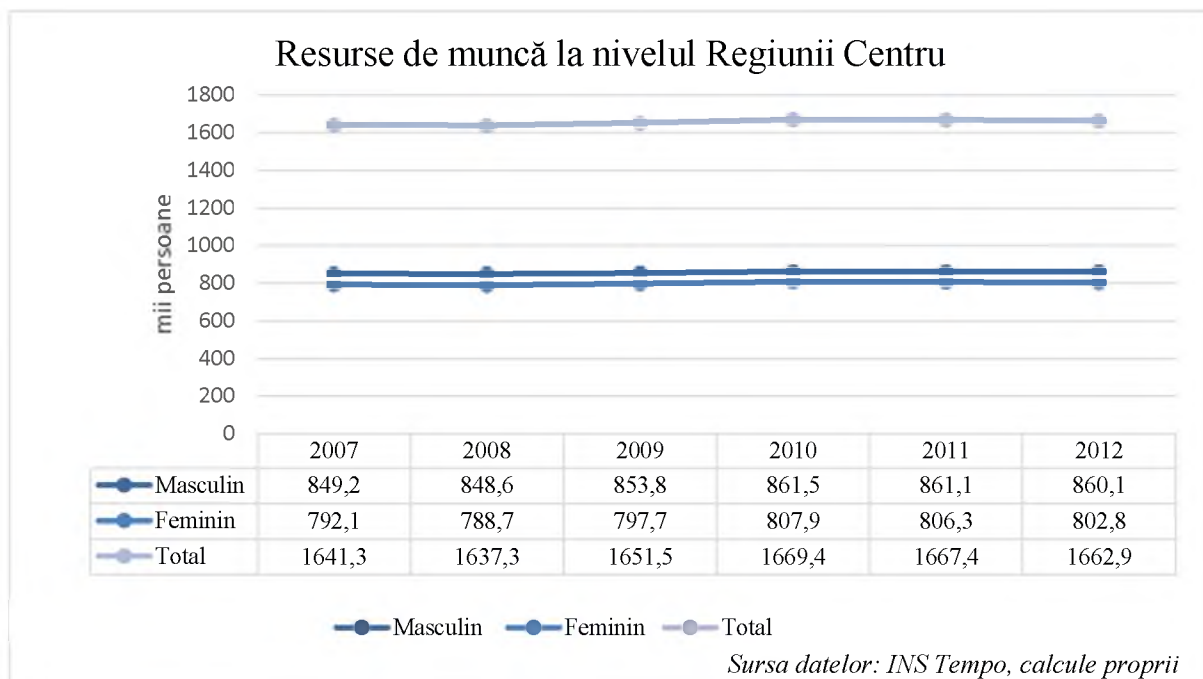
Atât la nivelul județean, cât și particular în cadrul comunei noastre, principala caracteristică este dependența semnificativă de o singură ramură de activitate economică, și anume agricultura.

Resursa de muncă a cunoscut o ușoară creștere în perioada 2007-2012. Diferența din anul 2012 față de anul 2007 înregistrând un procent de 1,89%, la nivel național.

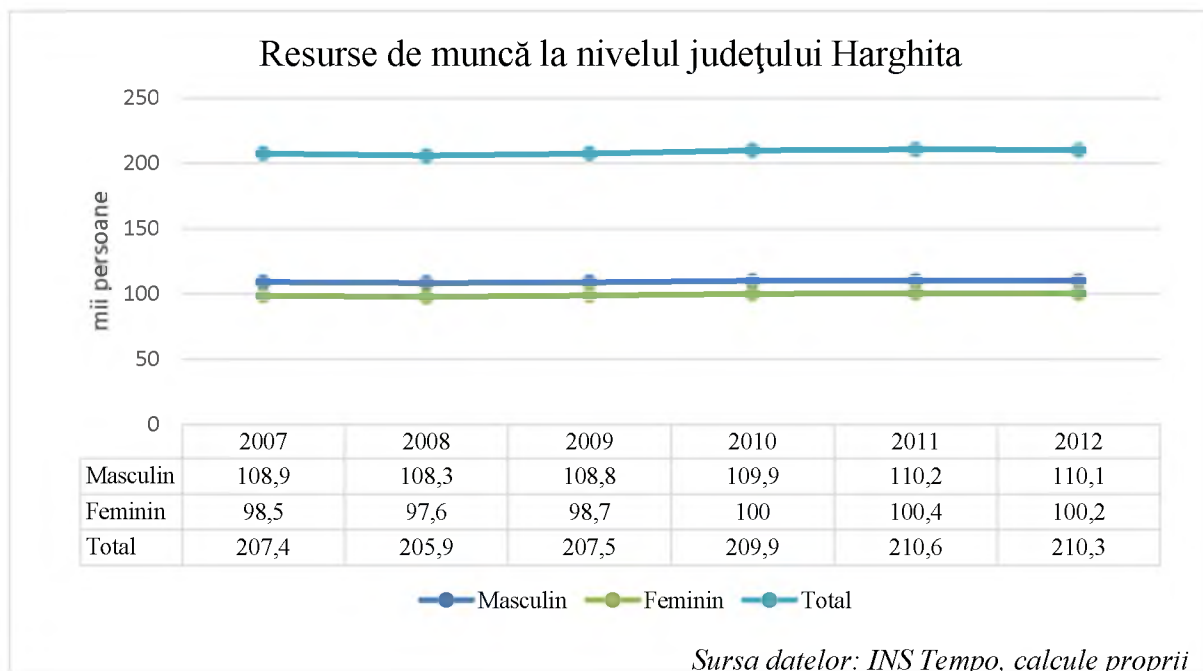

La nivel de regiune, creșterea din 2012 față de 2007 este de 1,31%.

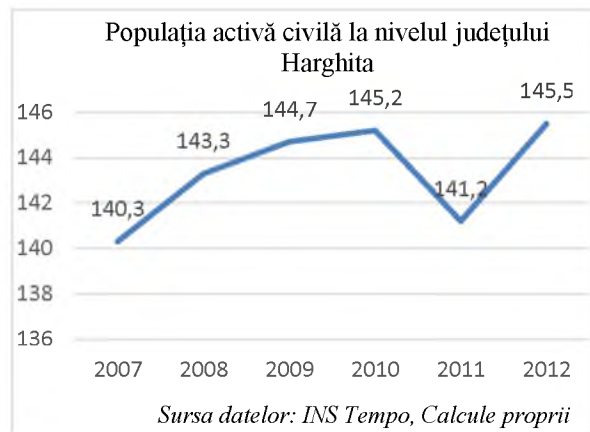
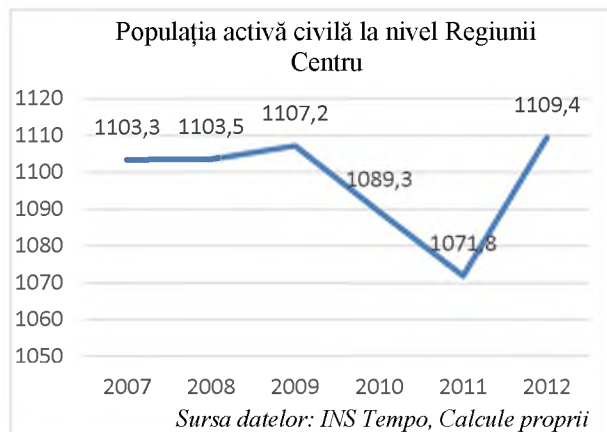
În ceea ce privește resursele de muncă la nivelul județului Harghita, procentul este de 1,39%, situația fiind similară cu datele înregistrate la nivel de regiune.

Potrivit Institutului Național de Statistică, în anul 2007, la nivel regional, populația activă civilă era de 1103,3 mii persoane, pe când în județul Harghita populația activă civilă este de 140,3 mii persoane.

Populația activă civilă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând: populația ocupată civilă și șomerii înregistrați. La nivelul județului Harghita, populația activă a crescut cu 3,70% în anul 2012 față de anul 2007, în timp ce la nivelul Regiunii Centru creșterea a fost de 0,55%.

Deși la nivelul țării noastre criza economică a avut efecte în rândul numărului de persoane ocupate, numărul acestora scăzând în ultimii ani și mai ales în activitățile economice, cum ar fi: comerțul, industria, transportul, investițiile imobiliare, învățământul, s-a constatat, tot în această perioadă, că populația ocupată civilă a lucrat în agricultură, silvicultură, pescuit, chiar și comerț.

Cu toate că efectul crizei a avut urmări, există și au existat domenii precum restaurantele, hotelurile, tranzacțiile financiare și sănătatea unde populația ocupată a înregistrat creșteri, solicitându-se în cadrul acestor domenii nevoia de personal.

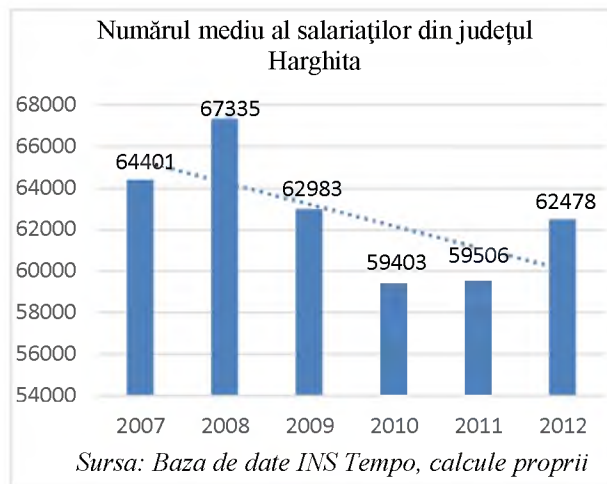
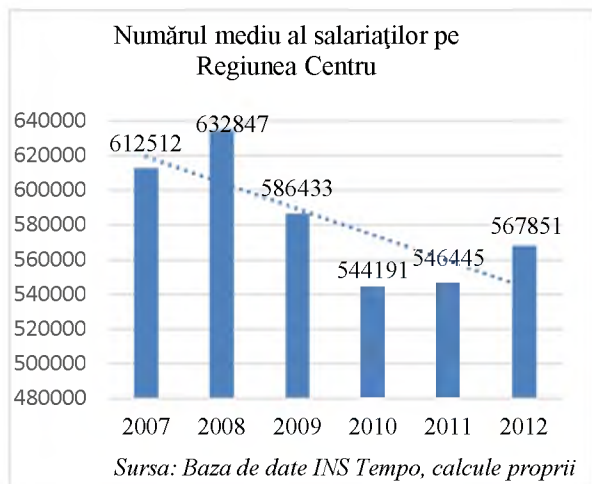
3.1. Persoane salariate

Salariatul este persoana care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială, indiferent de forma ei de proprietate sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub forma de salariu, plătit în bani sau natură, sub forma de comision, etc. Numărul mediu al salariaților reprezintă numărul de salariați angajați cu contracte individuale de muncă, plătiți de întreprindere pentru o durată medie normală a timpului de lucru, pe perioada de referință.

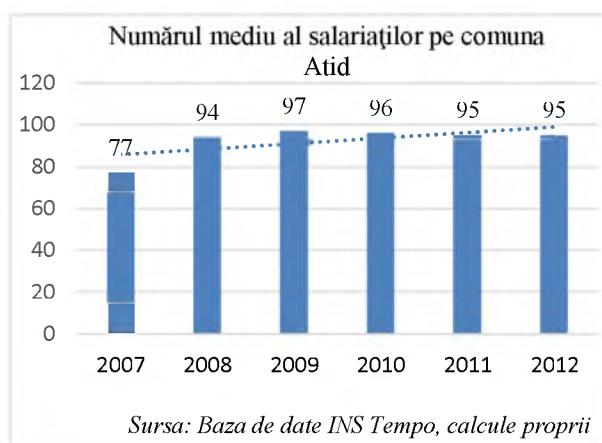
Numărul mediu al salariaților la nivelul Regiunii Centru înregistrează un procent în scădere, de -7,29%, în anul 2007 având un număr de 612512 salariați și în anul 2012 numărul fiind de 567851 salariați.

La nivel de județ, situația este mai puțin îngrijorătoare, numărul mediu al salariaților în 2007 fiind de 64401, în timp ce în 2012 erau 62478 salariați, iar diferența din anul 2012 față de anul 2007 măsoară un procent de -2,99%.

În anul 2007, în localitatea Atid, numărul mediu al salariaților înregistra 77 de persoane salariate, față de anul 2012 când s-a constatat o creștere a acestora ajungându-se la un număr de 95 de persoane salariate. Diferența din anul 2012 față de anul 2007 înregistrează un procent de 23,38%.

3.2. Câștig salarial

Câștigul salarial nominal net se obține prin scăderea din câștigul salarial nominal brut a: impozitului, contribuției salariaților pentru asigurările sociale de sănătate, contribuției individuale de asigurări sociale de stat și a contribuției salariaților la bugetul asigurărilor pentru șomaj. În Regiunea Centru, în anul 2012, acesta a fost de 1330 lei, față de 1150 în anul 2008, iar la nivelul județului Harghita în 2012 suma era de 1072 lei, cu 74 lei mai mult față de anul 2008 când câștigul salarial nominal mediu net lunar era de 998 lei.

3.3. Șomajul

În comună, fenomenul crizei economice s-a resimțit la fel ca în întreaga țară. Astfel, conform datelor statistice din ultimii ani, rata șomajului a înregistrat o creștere semnificativă.

În anul 2010, numărul șomerilor înregistrați la sfârșitul lunii ianuarie era în creștere, față de anul 2013 când numărul acestora a început să scadă, iar spre sfârșitul anului, în luna decembrie numărul șomerilor se afla din nou în creștere.

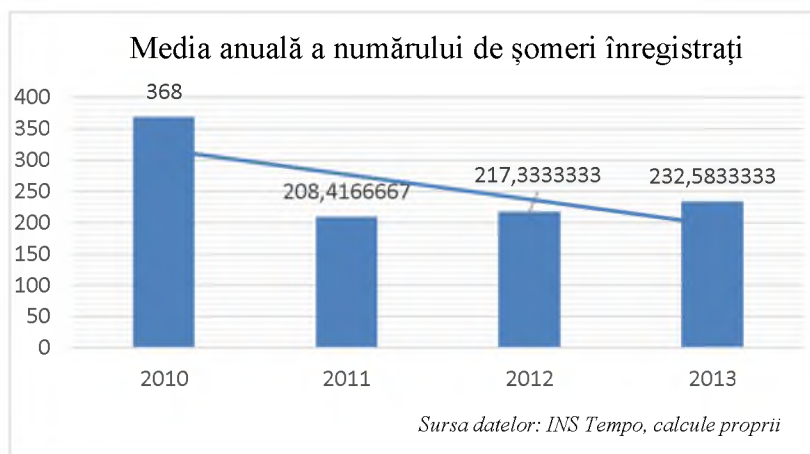
În luna ianuarie 2013, în localitatea Atid numărul de șomeri înregistrați era de 261 persoane. Perioada imediat următoare a marcat o creștere continuă, atingând în luna decembrie un număr de 318 șomeri.

Anul 2010	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.
Atid - Total	384	413	408	396	384	386	372	350	377	377	263	306
Masculin	239	255	253	243	237	238	229	216	232	233	165	192
Feminin	145	158	155	153	147	148	143	134	145	144	98	114

Anul 2013	Ian.	Feb.	Mar.	Apr.	Mai	Iun.	Iul.	Aug.	Sep.	Oct.	Nov.	Dec.
Atid - Total	261	213	164	174	240	237	230	217	150	274	313	318
Masculin	163	132	102	108	151	147	138	129	75	163	187	189
Feminin	98	81	62	66	89	90	92	88	75	111	126	129

Evoluție pe luni nr. șomeri Atid – sursa INS –

În ceea ce privește media anuală a numărului de șomeri înregistrați, aceasta a scăzut de la 368 în 2010 până la 217 în 2012, urcând în anul 2013 până la 232, situându-se astfel la un nivel de - 36,79% mai scăzut decât în 2010.

INFRASTRUCTURA

1. Noțiuni generale

Zonele rurale din România sunt afectate de lipsa sau deficiența infrastructurii, ceea ce are un impact negativ asupra dezvoltării economice și a calității vieții.

În România, transportul cuprinde rețeaua navală, feroviară, aeriană și rutieră. Transportul naval cuprinde transportul maritim și transportul pe căile și canalele navigabile.

În ce privește transportul feroviar în România, se remarcă un continuu proces de degradare, evoluția căilor ferate fiind în declin semnificativ. Starea precară a infrastructurii, calitatea și vechimea materialului rulant duc la scăderea transportului de mărfuri, la circulația cu viteze reduse, de doar 40-60 km/h și la scăderea constantă a numărului de pasageri transportați. La nivel național, în anul 2010, lungimea rețelei feroviare înregistra 10.785 km, aflându-se în scădere față de anul 2001. Cauzele care afectează căile ferate sunt legate de uzura fizică avansată pe care o au elementele rulante, atât din punct de vedere tehnic, cât și al condițiilor de confort scăzut al vagoanelor de transport persoane.

Față de transportul feroviar, infrastructura aeroportuară din România s-a dezvoltat pozitiv în ultimii 5 ani, modernizându-se și extinzându-și legăturile aeriene internaționale și înregistrând o creștere a traficului de pasageri.

Transportul aerian este compus din căi interne și internaționale care asigură traficul de marfă și călători între aeroporturi și survolul aeronavelor străine leagând aeroporturile internaționale din străinătate cu cele aflate în România.

Pe de altă parte, în toată țara, se constată o dezvoltare neuniformă a infrastructurii de transport, lipsa unor autostrăzi, în afară de câteva porțiuni scurte (București-Pitești, București-Cernavodă-Constanța, București-Ploiești, Gilău-Câmpia Turzii, centura Sibiului și alte sectoare terminate parțial) care au o lungime mai mică de 500 km.

Drumurile comunale au o lungime de 31639 km și reprezintă 37,8% din totalitatea drumurilor publice, doar 7% dintre acestea fiind modernizate. Din totalitatea drumurilor comunale, 48% sunt pietruite și 29% de pământ, fiind de multe ori impracticabile în perioadele cu precipitații.

De asemenea, infrastructura cuprinde și conductele de apă potabilă, canalizarea, conductele de gaze, rețele de curent electric, rețeaua de telefonie și tratarea deșeurilor, fapt ce asigură colaborarea județului cu alte județe prin creșterea accesibilității.

Deși în perioada 2005-2012 lungimea rețelei de distribuție a apei potabile din mediul rural a înregistrat o creștere considerabilă (cu 55,65%), accesul populației rurale la rețeaua de alimentare cu apă este mai scăzut decât în mediul urban (70,29% localități rurale față de 99% localități din mediul urban). În ceea ce privește lungimea rețelei de canalizare din mediul rural, aceasta a crescut cu 22,68% în perioada analizată, numărul de localități rurale care beneficiază de canalizare fiind cu 75,37% mai scăzut decât localitățile din mediul urban (21,53% în rural față de 96,90% în urban).

În ceea ce privește infrastructura generală a comunei Atid, prioritatea investițiilor pentru următorii ani vizează:

- Canalizarea menajeră;
- Alimentarea cu apă;
- Asfaltarea drumurilor;
- Terenul de sport;
- Înființarea unui Centru social;
- Înființarea unui Cămin de bătrâni;
- Achiziționarea unei autospeciale de stins incendii;
- Iluminarea stradală prin energie verde.

2. Infrastructura de transport

În ce privește infrastructura de bază, problema cea mai importantă este dată de modernizarea drumurilor. Cu o rețea de drumuri bine dezvoltată se înlesnește și se reduce timpul de deplasare spre anumite destinații, astfel sporindu-se accesul în regiune și din regiune către alte zone. Prin urmare, construirea de drumuri este costisitoare, iar investițiile făcute în infrastructura de transport sunt în zone unde densitatea populației este ridicată și astfel factorii de decizie în planificare sunt nevoiți să recurgă la un compromis între eficiența economică și dezvoltarea regională pe termen lung.

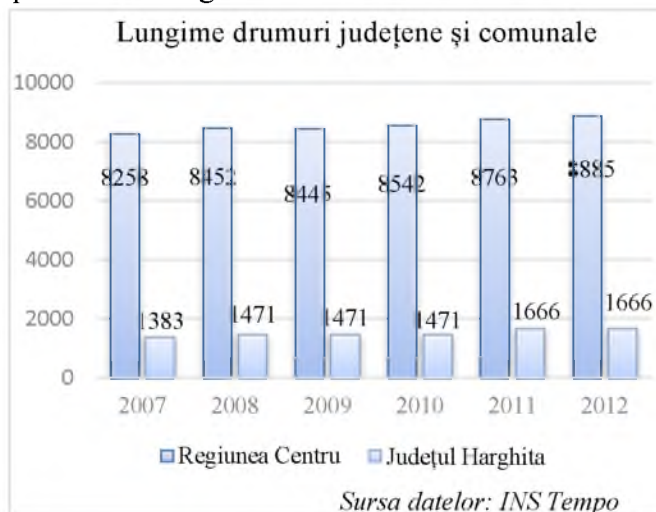
Regiunea Centru beneficiază de 5 drumuri europene, care însumează o lungime de 951 km. Patru dintre ele traversează sudul, vestul, nordul și estul regiunii, iar al cincilea drum european (E60) străbate centrul regiunii, pe direcția SE-NV.

Important pentru Regiunea Centru este continuarea lucrărilor la Autostrada Transilvania, a cărei construcție a început în 2003 și care, în final, va asigura legătura între Brașov și Oradea, traversând regiunea de la sud-est la nord-vest. Un alt tronson de autostradă posibil de realizat în următorii ani este cel aferent autostrăzii Brașov – Comarnic - București.

La sfârșitul anului 2011, rețeaua de drumuri publice din Regiunea Centru măsura 11.057 km.

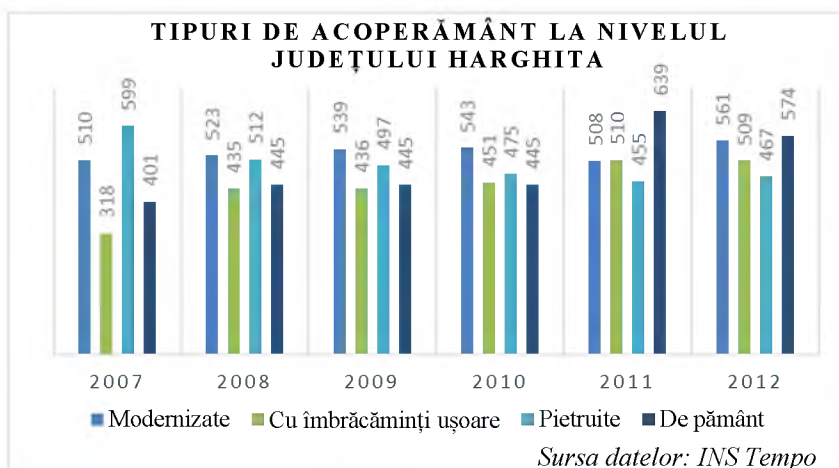
În anul 2012, în Regiunea Centru lungimea drumurilor județene și comunale era de 8.885 km, iar la nivelul județului Harghita, drumurile județene și comunale măsurau o lungime de 1.666 km.

Din anul 2008 și până în anul 2011 lungimea drumurilor județene și comunale din județul Harghita a crescut cu 195 km, în anul 2012 nefiind înregistrat nici un km.

În județul Harghita, drumurile modernizate în anul 2012 măsurau 561 km, cele cu îmbrăcămînți ușoare 509 km, drumurile pietruite aveau o lungime de 467 km și drumurile acoperite de pământ aveau o lungime de 574 km. Trendul ascendent se poate observa că a vut loc de la an la an, cu observația că drumurile de pământ, în anul 2012 au înregistrat o ușoară scădere față de anii precedenți.

Legătura în comune sau dintre centrul de comună și sate este asigurată prin drumuri comunale. Din întreaga rețea de drumuri comunale, de 4067 km² a Regiunii Centru, doar 7% sunt modernizate.

În ce privește lungimea liniilor de cale ferată, în Regiunea Centru s-a diminuat în 2011 cu 4 km de la 1332. În județul Harghita, totalul căilor ferate era în anul 2011 de 209 km din care electrificate 174 km.

Transportul aerian, se realizează în regiune prin aeroporturile internaționale de la Sibiu și Ungheni (localizat la o distanță de 15 km față de nord-estul municipiului Târgu Mureș).

Cu privire la transportul public în și dinspre localitățile învecinate, acesta se efectuează cu mijloace de transport personale sau mijloace de transport ale unor firme se efectuează transport de călători între localități.

În județul Harghita, se înregistra în anul 2011 un număr de 6 autobuze și microbuze, față de anul 2005 când erau înregistrate 25 asemenea mijloace de transport.

În comuna Atid, transportul public este asigurat de către firma de transport S.C. GAS TOURS S.R.L.- GOAGIU.

3. Infrastructura de alimentare cu apă potabilă

Rețeaua de alimentare cu apă potabilă există în satul Atid și Cușmed. De asemenea, există un proiect în desfășurare, cu finanțare guvernamentală, și pentru celelalte sate ale comunei.

În comună nu există un sistem centralizat de colectare a apelor uzate și stație de epurare Astfel, majoritatea gospodăriilor individuale au grupuri sanitare, iar colectarea se face în fose septice vidanjabile.

Pe de altă parte, comuna nu dispune de un sistem de irigații care să fie prielnic dezvoltării culturilor agricole din regiune.

4. Infrastructura de energie electrică

Rețeaua de energie electrică cuprinde întreg teritoriul comunei Atid. Alimentarea cu energie electrică este realizată pe stâlpi comuni cu rețeaua electrică de distribuție publică și alimentarea se face din aceleași posturi de transformare. Stâlpii sunt de beton și se regăsesc în fiecare sat, sunt amplasați pe marginea drumului sau uneori sunt regăsiți prin grădini și terenuri cu altă destinație. Alimentarea energiei electrice în comună este asigurată de compania ELECTRICA S.A.

În ce privește gospodăriile individuale alimentarea cu energie electrică se realizează din rețeaua electrică de joasă tensiune, aerian, din consola pozată pe clădiri. Aceste instalații alimentează integral consumatorii, atât pe cei casnici cât și societățile comerciale.

5. Infrastructura de telecomunicații

La nivelul comunei Atid, furnizorii de servicii care oferă telefonie fixă sunt SC Romtelecom SA și Vodafone. Odată cu răspândirea telefoniei mobile, foarte mulți din locuitorii comunei au renunțat la serviciul de telefonie fixă. Pe lângă serviciul de telefonie, Romtelecom oferă și servicii de internet și televiziune digitală. Serviciile de telefonie mobilă sunt furnizate de către Cosmote, Orange și Vodafone, care au o acoperire parțială pe teritoriul comunei.

Serviciile de televiziune sunt oferite de către firma UPC SRL și S.C.TANGENT S.R.L., oferă televiziune prin cablu, însă în comună sunt și gospodării care utilizează televiziunea prin satelit de la furnizori cum sunt Dolce și Digi.

În localitatea Atid nu s-a emis nicio autorizație a unui post de radio local și nici televiziune locală, însă sunt posturi de radio care se prind prin antenă, în gospodării regăsindu-se aparate de radio.

Pe de altă parte, serviciile poștale sunt asigurate de Oficiul Poștal Atid care se află cu sediul în satul Atid, nr. 22.

Nu în ultimul rând, serviciile de internet sunt răspândite în comună, majoritatea locuitorilor având acces la internet prin intermediul telefoniei mobile, dar și a unor firme cum sunt: NETTER S.R.L., TANGENT S.R.L. și Romtelecom S.A.

6. Gestiunea deșeurilor

Odată cu obligativitatea închiderii tuturor depozitelor de deșeurii menajere ce se găseau în mediul rural, primăriile au fost nevoite să rezolve problemele apărute în ce privește colectarea și transportarea gunoiului la depozitele care au rămas încă deschise. Astfel, în comuna Atid, serviciul de salubritate este externalizat firmei SC Sylevy Salubriserv S.R.L., aceasta colectând gunoiul menajer de pe întreg teritoriul comunei și transportând deșeurile către Depozitul Regional Cekend.

Așadar, în comuna Atid nu există o platformă de gunoi unde să se poată colecta deșeurile. De cele mai multe ori, cetățenii comunei gestionează singuri deșeurile colectate în gospodăriile lor și aleg să le depoziteze, pentru a putea fi transportate mai ușor de firma de salubritate. Gunoiul de grajd transportat pe câmp este utilizat și ca îngrășământ natural.

ORGANIZARE INSTITUȚIONALĂ

ORGANIZARE INSTITUȚIONALĂ

1. Administrația publică locală

Primăria comunei Atid funcționează în baza Legii 215/2001, cu modificările și completările ulterioare, având o activitate de interes public. Primăria comunei Atid este instituția publică cu activitate permanentă, care duce la îndeplinire, efectiv, hotărârile Consiliului Local, soluționează problemele curente ale colectivității locale și se constituie din: primar, viceprimar, secretarul comunei și aparatul propriu al Consiliului Local.

Primăria Comunei Atid efectuează direct sau prin subcontractanți servicii de administrație publică locală destinate să satisfacă necesitățile, așteptările și cerințele cetățenilor și ale altor părți interesate.

Misiunea primăriei este de a stimula și sprijini creșterea prosperității comunei Atid și a bunăstării cetățenilor acesteia. Obiectivul general al primăriei țintește dezvoltarea economică a comunei.

Activitatea de prestări de servicii de administrație publică locală este de regulă reglementată în legi și hotărâri la nivel național, precum și prin hotărâri ale organelor de conducere ale organizației.

Primăria comunei reprezintă o structură funcțională constituită din Primar, viceprimar, secretar și aparatul propriu de specialitate al Primarului comunei Atid, care duc la îndeplinire Hotărârile Consiliului Local al comunei Atid și dispozițiile Primarului.

Conform legislației românești, prin Legea 215 / 2001 a Administrației Publice Locale (actualizată prin Legea 286/2006), comuna Atid este persoană juridică care are un patrimoniu, un buget propriu și hotărăște în ceea ce privește administrarea intereselor publice locale, exercitând în condițiile legii, autoritatea publică în Comuna Atid. Autoritățile publice locale sunt Primarul – ca autoritate executivă, și Consiliul Local – ca autoritate deliberativă.

Aparatul de lucru al Primarului Comunei Atid este format din entitățile funcționale stabilite prin organigrama aparatului propriu de specialitate aprobată prin Hotărâre a Consiliului Local al comunei Atid și cuprinde următoarele compartimente: contabilitate, urbanism, fond funciar și agricol, gospodăresc, asistență socială. La acestea se adaugă Secretarul comunei.

Principalele procese derulate în activitatea instituției sunt următoarele:

- ✓ Administrarea bunurilor din patrimoniul comunei (clădiri, terenuri, etc.);
- ✓ Furnizarea serviciilor de utilitate publică;
- ✓ Colectarea și utilizarea taxelor locale, administrarea bugetului local conform nevoilor locale;
- ✓ Coordonarea dezvoltării prin servicii de urbanism și amenajarea teritoriului, control și disciplină în construcții;
- ✓ Servicii sociale și autoritate tutelară;
- ✓ Stare civilă;
- ✓ Agricol;

- ✓ Sprijinirea dezvoltării durabile locale prin instrumente economice, sociale, de mediu, culturale, educaționale, etc.;
- ✓ Orientarea și informarea cetățeanului;
- ✓ Organizarea și derularea colaborării cu alte instituții;
- ✓ Administrație internă și personal.

În exercitarea activităților, Primăria comunei Atid angajează personal, achiziționează și utilizează produse / servicii / lucrări.

În principal, veniturile primăriei sunt formate din taxele și impozitele percepute populației comunei și persoanelor juridice care au sediul în localitatea Atid și care își desfășoară activitatea pe raza comunei.

Primăria comunei Atid are 18 de angajați, dintre care 2 demnitari, o funcție de conducere, și 16 funcții de execuție. Dintre cei 16 angajați cu funcții de execuție, 8 sunt funcționari publici, iar 8 reprezintă personal contractual. De asemenea, Consiliul Local este format din 11 consilieri. Primăria comunei își desfășoară activitatea într-o clădire din centrul comunei, care are 9 birouri, și o sala de ședințe.

Date din contabilitatea unității

Date pentru anul bugetar 2011:

- Conform “Contului de rezultat patrimonial” încheiat pentru data de 31 decembrie 2011:
 - Total venituri operaționale: 2.948.215 lei
 - Total cheltuieli operaționale: 2.720.882 lei
 - Excedent: 227.333 lei
- Conform Bilanțului încheiat pentru data de 31 decembrie 2011
 - Rezultatul patrimonial al exercițiului – sold creditor: 227.333 lei

Date pentru anul bugetar 2012:

- Conform “Contului de rezultat patrimonial” încheiat pentru data de 31 decembrie 2012:
 - Total venituri operaționale: 3.021.042 lei
 - Total cheltuieli operaționale: 3.617.009 lei
 - Deficit: 595.967 lei
- Conform Bilanțului încheiat pentru data de 31 decembrie 2012
 - Rezultatul patrimonial al exercițiului – sold debitor: 595.967 lei

Date pentru anul bugetar 2013:

- Conform “Contului de rezultat patrimonial” încheiat pentru data de 31 decembrie 2013:
 - Total venituri operaționale: 3.686.983 lei
 - Total cheltuieli operaționale: 3.537.799 lei
 - Excedent: 149.184 lei
- Conform Bilanțului încheiat pentru data de 31 decembrie 2013
 - Rezultatul patrimonial al exercițiului – sold creditor: 149.184 lei

2. Forme asociative adoptate de către administrația publică locală

A. Asociațiile de dezvoltare intercomunitară

Potrivit legii, autoritățile administrative publice locale se pot constitui în asociații de dezvoltare intercomunitară. Acestea sunt structuri de cooperare cu personalitate juridică, de drept privat, înființate în condițiile legii, de către unitățile administrativ teritoriale, pentru realizarea în comun a unor proiecte de dezvoltare de interes zonal sau regional, ori furnizarea în comun a unor servicii publice.

Asociațiile de dezvoltare intercomunitară se constituie cu scopul de a organiza și furniza servicii de dezvoltare în interesul tuturor din spațiul unităților administrativ teritoriale implicate, precum și pentru a furniza în comun servicii publice în care autoritățile administrației publice locale asociate au competențe.

Comuna Atid face parte din cinci astfel de asociații:

- Asociația de dezvoltare intercomunitară – “Fejlodo Udvahelyszek”
- Asociația de dezvoltare intercomunitară – “Deșeuri Integral Harghita”
- Asociația de dezvoltare intercomunitară – “Intercomunitară Harghita”
- Asociația Microregiunea Cristuru Secuiesc
- Asociația Crescătorilor de Bovine din Județul Harghita.

B. Grupurile de acțiune locală

Grupurile de Acțiune Locală sunt instrumente utilizate la implementarea Pilonului II al Politicii Agricole Comune la nivelul Uniunii Europene și a PNDR la nivel național, prin Axa 4 – LEADER. Obiectivul general al acestei axe îl constituie demararea și funcționarea inițiativelor de interes local, utilizând abordarea „de jos în sus” prin implicarea actorilor locali în dezvoltarea propriilor teritorii.

Acțiunile finanțate prin LEADER presupun acțiuni integrate, coerente, ce conduc la diversificarea și dezvoltarea economiei rurale în folosul comunităților. În acest context a fost necesară apariția Grupurilor de Acțiune Locală, entități ce reprezintă parteneriate public – private, constituite din reprezentanți ai sectorului public, privat și civil, din cadrul unui teritoriu rural omogen.

Comuna Atid este partener la Grupul de Acțiune Locală “Homorod - Rika - Târnava”, asociația urmărind ca prin activitatea sa să atingă următoarele obiective sociale și economice:

- ✓ dezvoltarea posibilităților și valorilor care constau în colaborarea dintre populație, administrațiile locale, instituții, organizații civile și societăți comerciale
- ✓ utilizarea economică a resurselor microregiunii
- ✓ creșterea veniturilor din microregiune
- ✓ diminuarea tensiunilor sociale și financiare
- ✓ crearea de noi locuri de muncă
- ✓ estomparea migrării populației
- ✓ mărirea posibilității de egalitate a șanselor
- ✓ conservarea valorilor și moștenirilor culturale, arhitecturale și ale naturii
- ✓ formarea educației de protecție a valorilor culturale și tradițional
- ✓ întărirea conștiinței de comunitate a populației

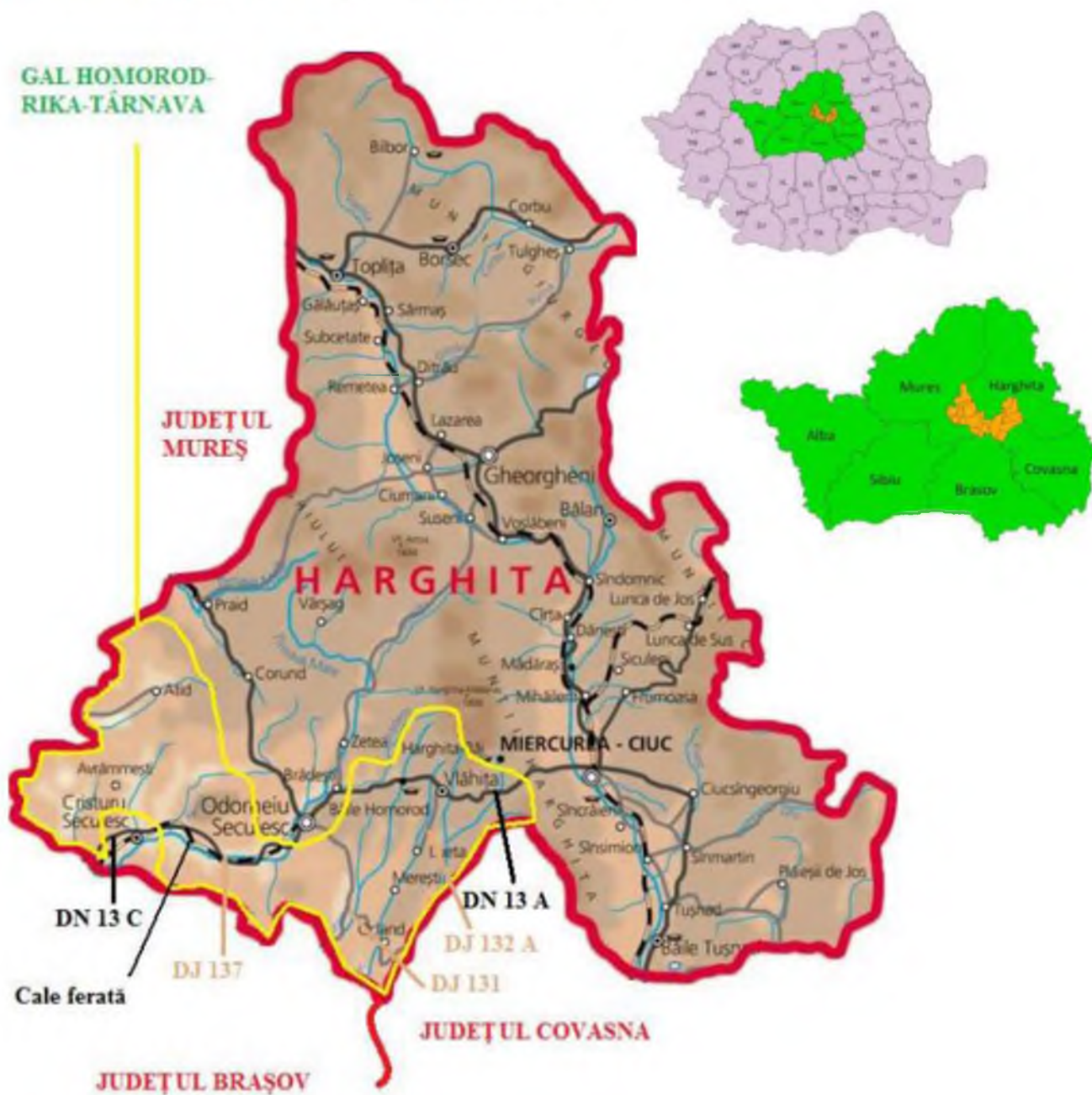
Asociația are ca motto: “Doar atunci avem viitor când ne cunoaștem trecutul”.

Delimitarea administrativ teritorială a comunelor membre

Harta teritoriului cu principalele căi de comunicare

SĂNĂTATE

SĂNĂTATE

1. Noțiuni generale

Furnizarea și accesul la serviciile medicale reprezintă o problemă cheie pentru asigurarea unei mai bune calități a vieții în comunitățile rurale. În România, serviciile medicale sunt văzute ca având un nivel foarte slab, cauza fiind numărul redus al personalului medical specializat, numărul redus de unități sanitare, cabinete medicale în număr foarte mic sau chiar lipsind, dar și salariile mici din domeniu.

Sănătatea populației este determinată, în general, de factori genetici, sociali, economici, culturali și de mediu, acești factori influențând într-un mod negativ dezvoltarea economică și contextul în care evoluează țara.

Unitățile medicale dispun de un număr mic de paturi și majoritatea se află în clădiri cu o vechime de peste 50-100 de ani, nu sunt dotate cu echipamente adecvate, iar de multe ori condițiile sunt insalubre. Acestea necesită investiții importante, pentru ca cetățenii să poată beneficia de servicii sanitare calitative.

Infrastructura spitalicească precară și repartizarea neechilibrată a echipamentelor la nivel teritorial determină populația să oscileze pentru consultații/ intervenții între localități.

O mare parte din populația țării trăiește în mediul rural, unde puțini medici își desfășoară activitatea la țară. De aici și numărul redus de cabinete medicale în mediul rural.

Resursele financiare insuficiente determină nivelul ridicat de sărăcie, care are drept consecință o igienă alimentară deficitară, dar și utilizarea unor spații improprii pentru locuit (fără canalizare sau acces la apă potabilă), cât și consecințe majore asupra stării de sănătate a populației.

2. Rețeaua de Unități sanitare

Unitățile sanitare asigură populației asistență medicală curativă și profilactică printr-o serie de unități sanitare ce fac parte din sectorul public și privat, printre care regăsim spitale, policlinici, cabinete medicale de familie, sanatorii, cabinete stomatologice, cabinete medicale de specialitate, laboratoare, creșe, farmacii, puncte farmaceutice, etc.

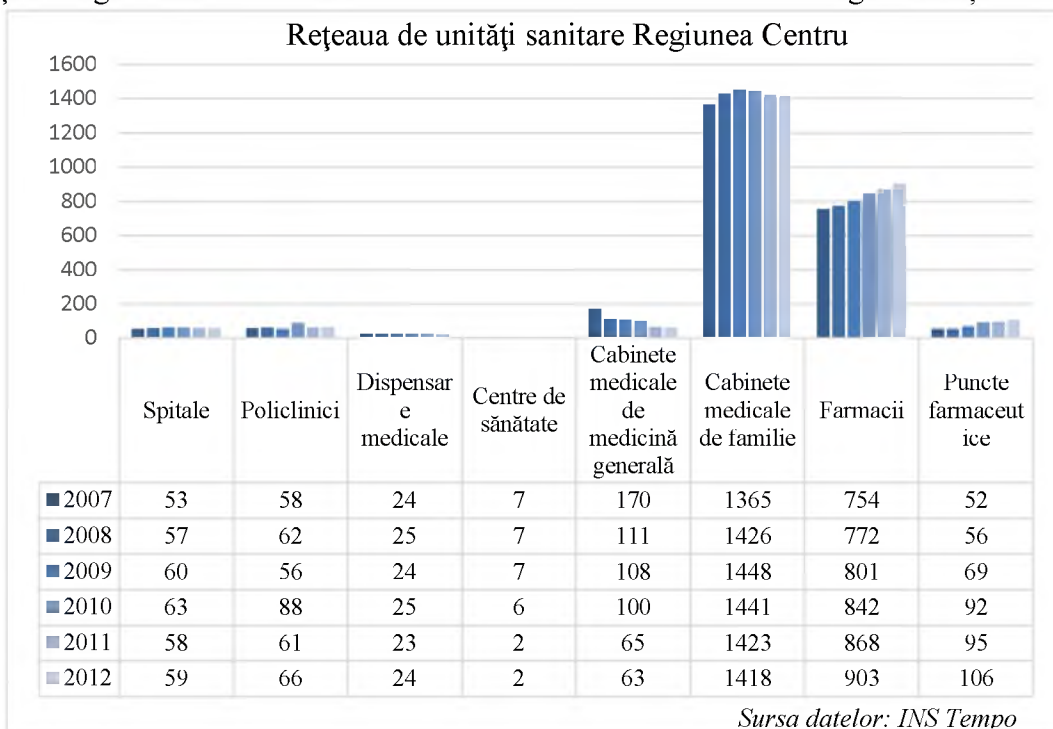
Situația unităților sanitare din România atât din perspectiva numărului de unități, cât și a resurselor umane implicate a cunoscut o evoluție negativă în perioada 2005-2011. Astfel, numărul dispensarelor medicale la nivel național a scăzut cu 16,5% din 2005 ajungând la 187 de unități în 2011, din care numai 7,5% erau localizate în mediul rural. În ceea ce privește numărul locuitorilor din mediul rural la un medic, acesta era în 2011 de 1.722, de aproape 7 ori mai mult decât în mediul urban

În Regiunea Centru, conform datelor preluate de pe INS în anul 2012, rețeaua de unități sanitare era compusă dintr-un număr total de 59 de spitale, 47 aflate în proprietate publică și 12 spitale în proprietate privată, numărul spitalelor crescând față de anul 2007 când erau înregistrate 53 de spitale.

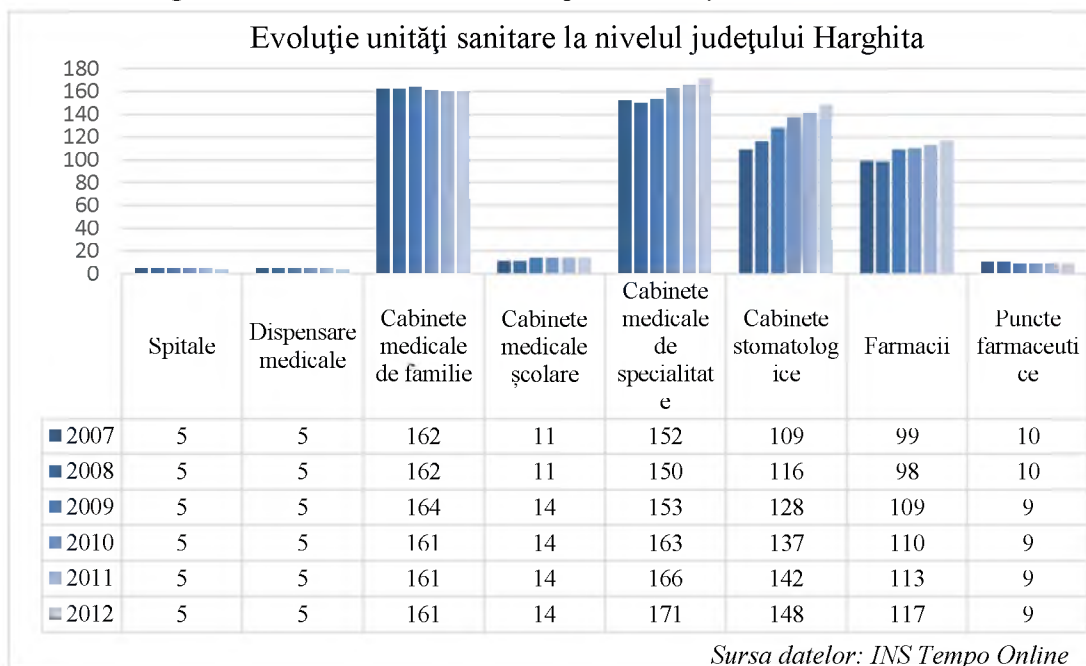

Rețeaua de unități sanitare a înregistrat în perioada 2007-2012, o dezvoltare puternică la nivelul regiunii, cu prisosință în segmentul de activitate al cabinetelor medicale de medicină generală și cel al farmaciilor.

Starea unităților sanitare în județul Harghita, în rândul spitalelor, a rămas constantă din anul 2007 până în anul 2012, fiind înregistrate un număr de 5 spitale. În anul 2012 se găseau 5 dispensare medicale, 161 cabinete medicale de familie, 14

cabinete medicale școlare, 171 cabinete medicale de specialitate, 148 cabinete stomatologice, 117 farmacii și 9 puncte farmaceutice. Se poate observa că a existat o creștere semnificativă în rândul cabinetelor stomatologice, cabinetelor medicale de specialitate și farmaciilor.

La nivelul comunei Atid, în anul 2012, rețeaua de unități sanitare avea cuprins în structură un singur cabinet medical de familie care se afla în proprietate publică și o singură farmacie în proprietate privată.

Ca urmare a rețelei slab dezvoltate, locuitorii comunei Atid se văd nevoiți să apeleze la serviciile medicale din localitățile învecinate. În anul 1952 a fost înființată spitalul orașenesc din Vlăhița cu secțiile de medicină internă, chirurgie, maternitate și ginecologie. În 1953 au înființat secția pediatrie. În prezent

spitalul orășenesc a este reorganizat și funcționează ca Centru de sănătate și secție a Spitalului de Urgență Miercurea Ciuc. Tot ca Centru de sănătate și secție a Spitalului Municipal Odorheiu Secuiesc funcționează și fostul spital orășenesc din Cristuru Secuiesc, cu un medic specialist interne, un medic specialist pediatrie și o asistentă medicală de obstetrică și ginecologie. În aceste centre de sănătate există posibilitate de tratament pentru bolnavii cronici, cazurile acute și urgențele majore fiind transportate la Odorheiu Secuiesc, respectiv Miercurea Ciuc. În orașele Vlăhița și Cristuru Secuiesc există Punct de ambulanță pentru transportul pacienților, pentru cazurile de urgențe majore sunt solicitați ambulanțele din Miercurea Ciuc și Odorheiu Secuiesc.

În Comună nu funcționează un cabinet stomatologic, însă distanțele din localitățile care aparțin acestora până la primul cabinet stomatologic nu depășește 20 km, deoarece în comunele învecinate acestora se pot accesa serviciile amintite. De asemenea o serie de cabinete stomatologice se găsesc în orașele apropiate regiunii: Cristuru Secuiesc, Odorheiu Secuiesc, Miercurea Ciuc.

3. Personalul medico-sanitar

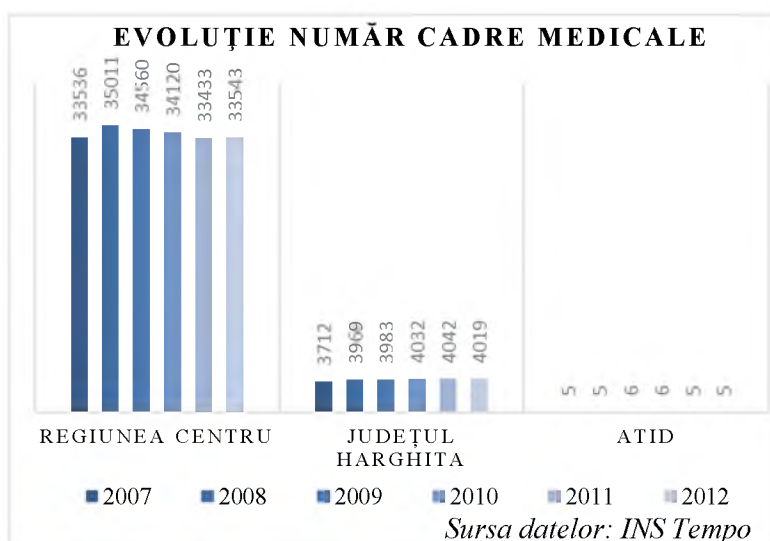
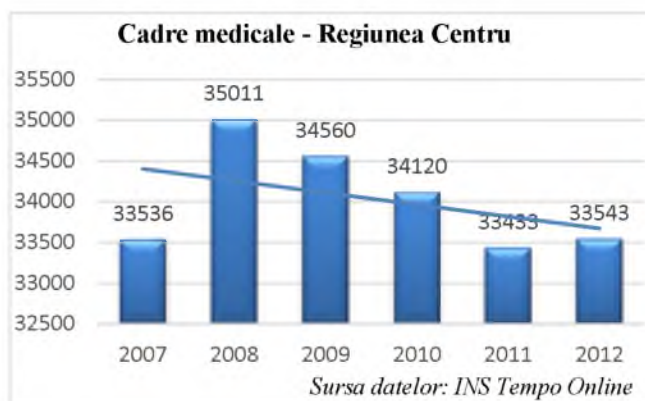
Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în Regiunea Centru, numărul cadrelor medicale a oscilat destul de mult în ultimii 6 ani.

În anul 2012 erau înregistrate un număr de 33.543 persoane, cu 1468 persoane mai puțin ca în anul 2008 când erau înregistrate 35.011 persoane.

Mergând pe aceeași sursă, evoluția numărului cadrelor medicale se află în declin, dat fiind numărul tot mai mic al personalului medico-sanitar care alege să practice medicina în țara noastră. Aceste situații sunt tot mai des întâlnite în rândul cadrelor medicale din mediul rural.

În județul Harghita, în anul 2012 situația numărului personalului medical a fost în creștere față de anul 2007. Se găseau 4019 cadre medicale, cu 309 persoane mai mult ca în anul 2007. Creșterea a fost de 8,27% cadre medicale.

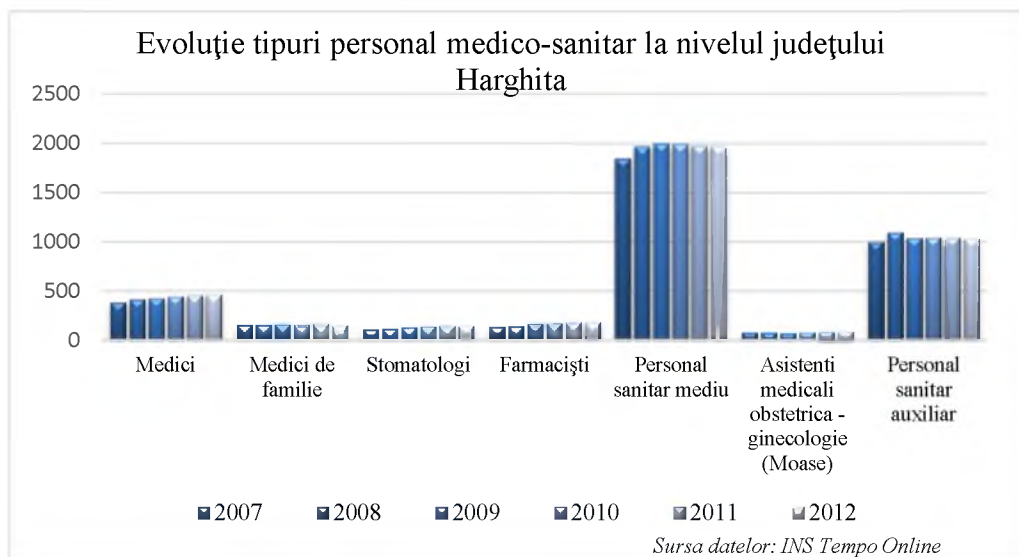
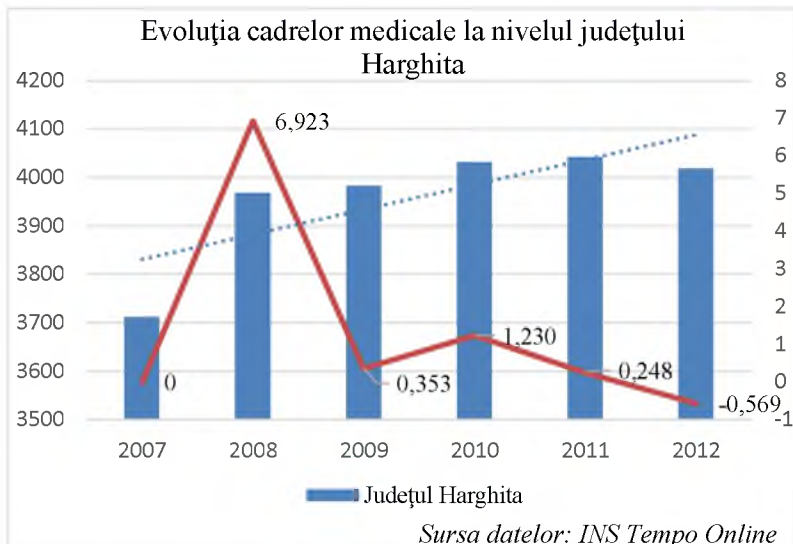
Referitor la comuna Atid, în anul 2012 se găseau înregistrate un număr de 5 cadre medicale: doi medici, un farmacist și două persoane care făceau parte din personalul sanitar mediu.

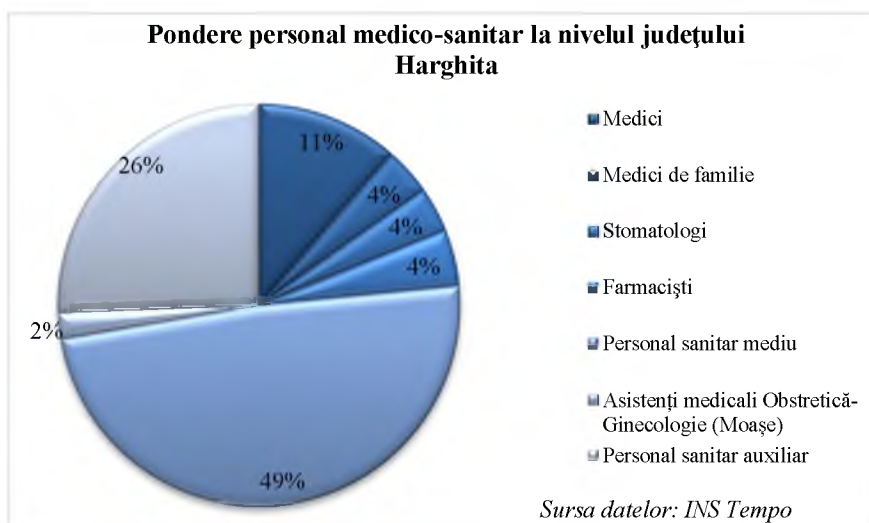

Medicul de familie este furnizorul de îngrijiri de sănătate care coordonează și integrează serviciile medicale furnizate pacienților de către el însuși sau de către alți furnizori de servicii de sănătate. Medicul de familie din comună asigură accesul în sistemul sanitar pentru pacienții săi și se conformează nevoilor acestora, acordând îngrijiri persoanelor din familiile din cadrul comunității, fără nici o discriminare.

Astfel, în județul Harghita, în anul 2012 erau înregistrați 461 de medici, 153 medici de familie, 147 stomatologi, 182 farmaciști, 1963 personal sanitar mediu, 84 asistenți medicali obstetrică-ginecologie (moașe) și 1029 personal sanitar mediu.

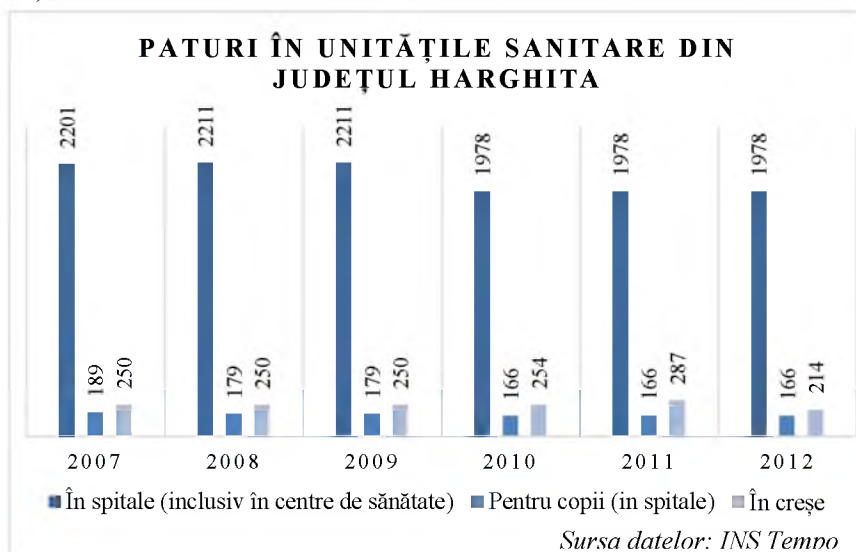

Creșteri semnificative ale personalului medico-sanitar au fost semnalate în județul Harghita în anul 2012, în rândul personalului sanitar mediu și al personalului sanitar auxiliar, urmate de farmaciști, stomatologi și medici.

4. Numărul de paturi din unitățile sanitare

Cu privire la numărul de paturi din unitățile sanitare, în județul Harghita, s-a semnalat o scădere considerabilă a acestora. În spitale (inclusiv în centrele de sănătate) de la un număr de 2201 paturi în anul 2007, au ajuns la un număr de 1978 în anul 2012. Paturile din spitale pentru copii, de la 189 de paturi în 2007 au scăzut la 166 paturi în 2012, iar în creșe, de la 250 de paturi în 2007 au scăzut la 214 paturi în 2012.

Unitățile medico-sanitare din apropierea comunei Atid prezintă o importanță deosebită pentru toată populația, cetățenii fiind nevoiți să apeleze la o astfel de unitate atunci când starea de sănătate o impune.

MEDIU

1. Noțiuni generale

Mediul înconjurător constituie un element esențial al existenței umane și reprezintă rezultatul încrucișării unor elemente naturale cum sunt: solul, aerul, apa, clima, și biosfera, și a unor elemente create prin activitățile umane. Toate aceste elemente interacționează și influențează condițiile existențiale și posibilitățile de dezvoltare pe viitor ale societății. Cu toate acestea, interacțiunea dintre mediu și sănătatea umană este extrem de complexă și dificil de evaluat.

Aderarea la Uniunea Europeană a reprezentat pentru țara noastră și asumarea unui obiectiv strategic fundamental privind gestionarea corectă, eficientă și transparentă a domeniului mediului, bazată pe principii de dezvoltare durabilă, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții, în paralel cu dezvoltarea economică și cu progresul social.

În acest sens, la nivel european, temerile majore în legătură cu mediul sunt legate de poluarea aerului, de calitatea inferioară a apei și de produsele chimice periculoase. Efectele acestora sunt agravate de o lipsă de punctualitate și de acțiunile umane precum defrișarea, schimbările climatice tot mai violente și pierderea diversității.

Schimbările climatice din ce în ce mai frecvente, pe termen lung, ar putea conduce la catastrofe naturale majore, cum ar fi reducerea rezervelor de hrană și de apă, fapt ce ar putea determina apariția unor conflicte pe glob și la dispariția multor specii de animale și plante sălbatice, acestea nefiind capabile să supraviețuiască la temperaturi amenințătoare.

Apa este una din cele mai importante resurse naturale, însă înainte de a ajunge să fie consumată, trebuie tratată. Acesta e un proces costisitor, însă necesar, întrucât apa poate fi contaminată de substanțe chimice industriale, pesticide sau chiar germeni și bacterii proveniți din deșeuri sau de la animale. Principala sursă de poluare a apei provine din îngrășăminte și pesticide, care, odată ajunse în albiile râurilor și fluviilor, sunt transportate către mare.

Pe de altă parte, poluarea aerului este cauzată în principal de activitățile din industrie și de traficul rutier. Gazele nocive și aerosolii (particule de praf sau funingine) se numără printre cei mai periculoși poluanți, acestea fiind emise de mașinile cu motoare diesel, de uleiurile arse sau de solvenții folosiți la vopsele. În momentul în care se depășesc anumite praguri ale ozonului troposferic și vin în combinație cu alte substanțe poluante, acestea afectează pădurile, culturile cât și animalele.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește degradarea solului, principalii factorii sunt: eroziunea care ocupă suprafețe relativ mari, alunecările de teren, inundațiile, acidifierea, compactarea, excesul de umiditate, gleizarea, pseudogleizarea, seceta periodică și sărăturarea (pe suprafețe foarte mici). Județul Harghita se încadrează în una din cele mai critice zone din punct de vedere al deteriorării solurilor, pe teritoriul județului existând perimetre vechi și actuale de exploatare a zăcămintelor miniere.

Un rol important în dezvoltarea armonioasă, durabilă și echilibrată a Regiunii Centru îl joacă protecția și conservarea mediului înconjurător, acestea fiind vitale populației. Investițiile avute în vedere în regiune vizează și protecția mediului înconjurător, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, extinderea utilizării resurselor alternative de energie și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul economic și în cel casnic. Este important de

precizat faptul că Regiunea Centru dispune de un potențial ridicat în ceea ce privește sursele regenerabile de energie, la un nivel foarte mare fiind potențialul de biomasă.

2. Calitatea aerului

În apropierea zonelor verzi, cu păduri și întinderi mari de verdeată, se află, de regulă, cel mai curat aer. Aerul din aceste zone conține cel mai mult oxigen și ioni negativi. Poluarea aerului are diverse surse, unele fiind rezultate din activitățile umane, altele rezultând din condiții naturale ale locului sau climă. Substanțele emise la nivel de mediu atmosferic duc la schimbări climatice, la degradarea stratului de ozon, formarea smogului fotochimic, acidifierea aerului, acesta fiind tot mai greu de respirat.

Poluarea aerului are efecte negative pe termen scurt și mediu, de natură să pună în pericol omul, dar și ecosistemul și poate provoca pagube de ordin economic. Pe termen lung, poluarea produce modificări asupra mediului prin degradarea stratului de ozon, efectul de seră și ploile acide.

Protocolul de la Kyoto la UNFCCC și-a luat angajamentul să reducă pentru România emisiile de gaze cu efect de seră cu 8%, în perioada de angajament, în 2008- 2012, față de anul 1989. Gazele cu efect de seră ale României au scăzut cu 48% în perioada 1989- 2002 acestea fiind calculate în CO₂, față de anii de dinainte de 1989. Scăderea emisiilor de CO₂ se datorează în primul rând, micșorării cantității de combustibili fosili arși în sectorul energiei electrice și termice și în sectorul prelucrării materialelor de construcții.

La nivelul anului 2011, calitatea aerului în Regiunea Centru se analizează într-un cadru sistematic de monitorizare continuă în 18 stații automate amplasate în cele mai importante puncte ale regiunii.

Poluarea mediului afectează și județul Harghita. În anul 2011, în Harghita s-au înregistrat cele mai mari cantități de plumb în atmosferă, peste media admisă. Poluarea se manifestă și printr-un turism neorganizat, prin campinguri neautorizate și ape reziduale (scăderea calității apelor). De asemenea, sunt considerate surse de poluare vizuală și împrejurimile localităților și clădirile cu un aspect dezordonat.

Conform Agenției pentru Protecția Mediului Harghita, din datele preluate din raportul privind calitatea aerului înconjurător pentru anul 2013, evaluarea calității aerului s-a făcut prin măsurători automate, prin monitorizarea concentrației de ozon troposferic în aerul înconjurător, cât și prin măsurători manuale ale dioxidului de sulf, dioxidului de azot, amoniacului, pulberilor totale în suspensie, respectiv a cantității de pulberi sedimentabile depuse, rezultate obținute de la punctele de monitorizare de pe întreg teritoriul județului.

Poluanți monitorizați	Număr măsurători		Concentrația		Captură de date validate %	Număr depășiri
	Zilnice	Orare	Maximă anuală	Media anuală		
Dioxid de sulf; $\mu\text{g}/\text{mc}$	295	6909	24,91	2,92	78,87	-
Dioxid de azot; $\mu\text{g}/\text{mc}$	-	937	93,41	25,96	10,7	-
Monoxid de carbon; $\mu\text{g}/\text{mc}$	-	8259	4,11	0,32	94,28	-
Ozon; $\mu\text{g}/\text{mc}$	-	4829	89,34	26,81	55,13	-
PM ₁₀ măsurat automat; $\mu\text{g}/\text{mc}$	250	-	122,05	14,60	68,49	12

PM ₁₀ măsurat gravimetric; µg/mc	348	-	155,29	15,84	95,34	22
Benzen; µg/mc	-	6970	32,71	2,56	79,57	-
PM _{2,5} măsurat gravimetric; µg/mc	344	-	236,45	26,82	91,51	-
Sursa datelor: Agenția pentru Protecția Mediului Harghita, Raport de Mediu						

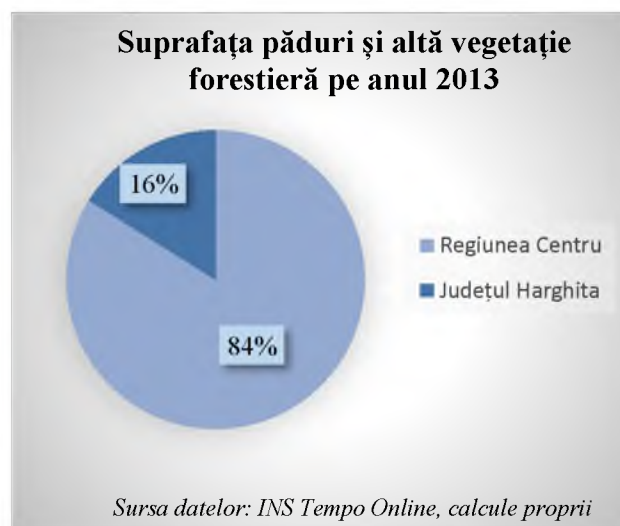
În anul 2013, la stația automată de monitorizare s-au înregistrat un număr de 22 depășiri ale valorii limită zilnice la indicatorul particule în suspensie PM₁₀, determinate gravimetric de 17 depășiri ale valorii zilnice la indicatorul particule în suspensie PM₁₀, determinate automat. În cursul anului 2013 nu au fost depășite nivelurile critice pentru protecția vegetației pentru dioxid de sulf și oxizi de azot.

În ce privește concentrația de ozon în aerul troposferic (valoarea țintă pentru protecția sănătății umane) nu au fost înregistrate depășiri ale valorii. În principal, depășirile se datorează arderilor rezidențiale de combustibili din perioadele reci ale anului.

În general, activitățile umane produc modificări asupra calității aerului înconjurător, traficul aglomerat, activitățile casnice zilnice, activitățile industriale, dar și deșeurile depuse necorespunzător. În comuna Atid, poluarea este nesemnificativă, realizându-se din încălzirea locuințelor pe timpul sezonului rece, cu combustibili solizi, cum sunt: lemnul, cărbunele, etc.

Dintre toate ecosistemele mediului terestru, pădurile se numără printre cele mai importante ecosisteme datorită funcțiilor ecologice pe care le au. Pădurea reprezintă o sursă majoră de oxigen și se folosește de două procese importante, fotosinteza și respirația. Pădurea produce mai mult oxigen cu cât consumă o cantitate mai mare de dioxid de carbon, apă și săruri minerale. Odată cu trecerea timpului suprafețele de păduri s-au diminuat și astfel aprovizionarea planetei cu oxigen a suferit un dezechilibru, fapt care conduce și la modificări majore ale climei. Pădurea poate regla circuitul apelor prin reducerea volumului de apă ajuns în sol, prin diminuarea inundațiilor și constituind o barieră pentru o eventuală viitură, protejează solul și de asemenea este și un filtru împotriva poluării. Astfel, vegetația forestieră absoarbe tot ceea ce înseamnă poluanți atmosferici, reține cantități mari de pulberi și reduce poluarea radioactivă.

Din totalul de păduri și altă vegetație forestieră de 1.238.488 ha al Regiunii Centru, 237.610 ha sunt ocupate de județul Harghita, reprezentând 16% din total.

3. Calitatea apei

Calitatea apei este o problemă de importanță majoră și de interes pentru întreaga populație, aceasta fiind dependentă direct de sursele de apă. Presiunea care se exercită asupra suprafețelor de apă este exercitată de către om prin deversarea în emisari a apelor uzate neepurate sau cu un grad scăzut de epurare. Ca resursă naturală, apa este regenerabilă, limitată și este un element indispensabil pentru viață

și pentru societate, apa reprezintă cheia pentru multe activități productive, este sursă de energie și cale de transport. Ea este un factor determinant în generarea și menținerea echilibrului ecologic, pentru agricultură, turism, industrie.

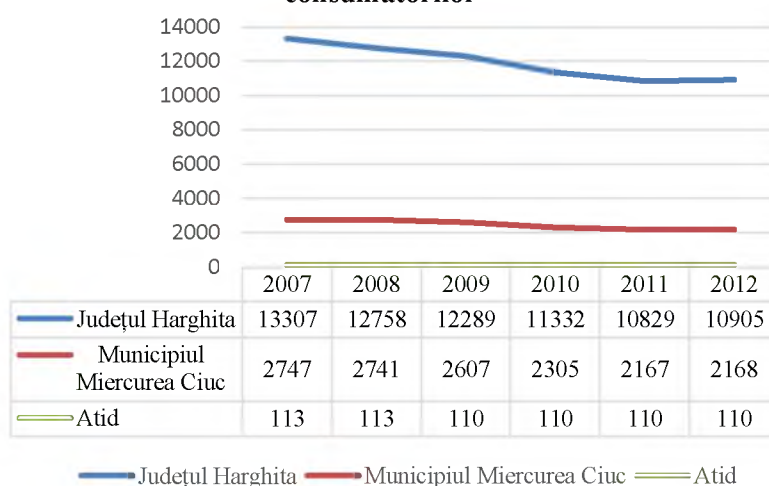
Un caracter important în ce privește folosirea apelor este lupta pe care societatea o duce împotriva poluării apei. Unele din sursele de mare intensitate ale poluării apei sunt: poluarea organică, sursa principală fiind deversările menajere din orașe, poluarea bacteriană care afectează calitatea apei potabile, poluarea termică, aceasta provine de la apele de răcire din industrie, dar care sunt vărsate în stare caldă, poluarea toxică provine din industrie, poluarea chimică se produce din sursele de îngrășăminte chimice, petrol și anumite substanțe chimice deversate de întreprinderi cu profil industrial și poluarea biologică.

În Regiunea Centru, evoluția calității apelor a fost monitorizată și înregistrată la aproximativ 500 de surse de apă și 15 lacuri. În județul Harghita s-a înregistrat o stare ecologică bună la peste jumătate din sursele de apă. Sursele majore de poluare a apelor de suprafață provin dintr-o serie de activități economice cum sunt: industria extractivă, captarea și prelucrare apei pentru alimentare (stații de epurare, ape uzate orașenești), prelucrări chimice, industria de prelucrare a lemnului, industria metalurgică și construcțiile de mașini, etc.

Regiunea Centru cuprinde trei bazine principale: Bazinul Hidrografic Olt, Bazinul Hidrografic Mureș și Bazinul Hidrografic Siret (doar pe teritoriul județului Harghita). În anul 2012, cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor în județul Harghita era de 10.905 m³, față de anul 2007, când se distribuia 13.307 m³ cu 18,1% mai puțin.

În comuna Atid, distribuția de apă potabilă către consumatori în anul 2007 era de 113 m³, fiind în scădere, până în anul 2012, când se distribuiau 110 m³ de apă potabilă.

Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor

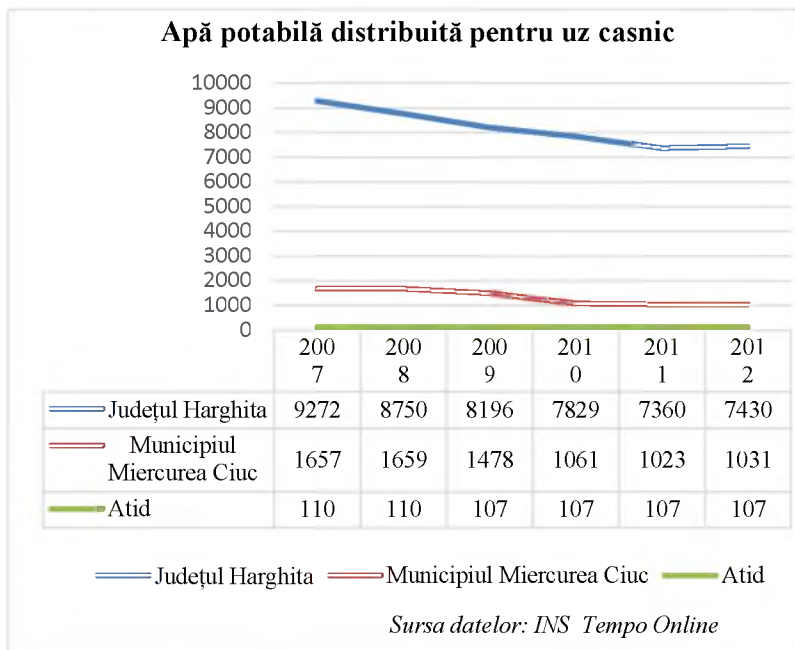
Sursa datelor: INS Tempo Online

Din totalul de mai sus, apa potabilă distribuită pentru uz casnic la nivel de județ era în 2007 de 9.272 m³ cu 37,8% mai puțin în 2012, când se distribuiau 7.430 m³ de apă. Nici la nivelul comunei Atid situația nu este una îmbucurătoare, distribuția de apă pentru uzul casnic fiind în anul 2012 de 107 m³, față de anul 2007, când se distribuiau 110 m³ de apă.

Comuna Atid nu beneficiază de un sistem de canalizare neavând nici stație de epurare a apei.

Conform Institutului de Statistică, lungimea totală a rețelei simple de distribuție a apei potabile în comuna Atid, în anul 2007 era de 10 km, mergând pe un trend ascendent și ajungând la 21 km.

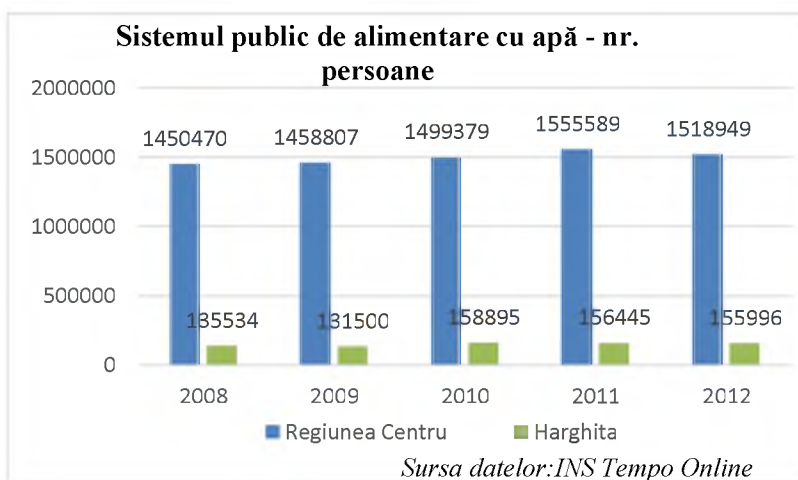
Localitate	Anul 2007	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
Judetul Harghita -km	1138,1	1155,7	1181,2	1208,8	1275,9	1372,1
Municipiul Miercurea Ciuc -km	80,2	83,3	83,3	83,3	83,3	103,5
Atid - km	10	10	21	21	21	21

Sursa datelor: INS Tempo Online

În ce privește populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă, în Regiunea Centru, în anul 2012 erau racordate la sistemul public un număr de 1518949 persoane, cu 4,72% față de anul 2008. La nivelul județului, populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă este în creștere, înregistrându-se în anul 2012, un număr de 155.996 persoane cu 15,09% mai multe persoane decât în anul 2008 când erau 135.534 persoane.

Județul Harghita dispune de resurse de apă subterană potabilă în depresiunile intramontane, utilizate în prezent în scopul alimentării populației (Miercurea Ciuc, Băile Tușnad, Borsec, Sânsimion, Sânmartin, Tușnad) și a unor unități ale industriei alimentare (Remetea, Miercurea Ciuc, Sânsimion). Din categoria apelor subterane, datorită numărului mare de surse, a rezervelor importante, a diversității hidrochimice, a potrivirii lor pentru îmbuteliere, cură balneară sau agrement, pentru județul Harghita apele minerale reprezintă o importanță deosebită.

Majoritatea surselor neutilizate în prezent, datorită captărilor necorespunzătoare, a lipsei zonei de protecție și a poluării apelor subterane sunt supuse unui proces intens de degradare, sau chiar de dispariție.

Prelevarea apelor de suprafață, respectiv subterane este urmărită de Administrația Națională “Apele Române” prin unitățile teritoriale. Situația captărilor de suprafață și subterană, în anul 2012, pe teritoriul județului Harghita, este prezentată în tabelul de mai jos.

Nr. crt.	Bazin hidrografic	Apă captată (mii mc)		
		Total	Suprafață	Subteran
1.	Mureș	15.552,945	14.230,264	1.322,681
2.	Olt	15.628,040	13.494,946	2.133,094
3.	Siret	724,113	144,892	579,221
	TOTAL	31.905,098	27.870,102	4.034,996

Sursa datelor: Agenția pentru Protecția Mediului Harghita, Raport anual 2012

Evoluția volumului de apă captat în ultimii ani.

Sursa de apă (bazin hidrografic)	2006 mii mc	2007 mii mc	2008 mii mc	2009 mii mc	2010 mii mc	2011 mii mc	2012 mii mc
Mureș	15275	14602,0	14203,67	14054,49	15419,85	15715,556	15552,945
Olt	14950	16807,6	18863,39	16922,35	15029,16	15614,770	15628,040
Siret	576	518,0	492,00	511,50	632,80	751,279	724,113
Total județ	30801	31927,6	33559,06	31488,34	31081,81	32081,605	31905,098

Sursa datelor: Agenția pentru Protecția Mediului Harghita, Raport anual 2012

Localitățile rurale încă se caracterizează printr-un grad mai redus de echipare cu rețele de alimentare cu apă în sistem centralizat. Majoritatea rețelilor existente de distribuție sunt subdezvoltate ca lungime și cu un număr redus de consumatori.

În ce privește activitatea de captarea și distribuția apei potabile, beneficiarii sistemelor de rețele de alimentare cu apă din localitățile județului au multe greutăți din cauza gradului avansat de uzură a rețelilor de distribuție, a lipsei zonelor de protecție severă a captărilor, al activităților umane în localitățile amonte zonei de captare, și în special a fenomenelor meteorologice nefavorabile.

4. Calitatea solului

Solul este partea superioară, afânată, a litosferei, care se află într-o continuă evoluție sub influența factorilor pedogenetici, reprezentând stratul superficial al Pământului în care se dezvoltă viața vegetală. În altă ordine, solul reprezintă și stratul subțire de la suprafața scoarței terestre, alcătuită din particule minerale, materii organice, apă, aer, și organisme vii.

În formarea solului, cel mai important factor îl reprezintă alterarea rocilor. Rocile de la suprafața scoarței terestre sunt supuse unor procese de degradare, iar rezultatul acțiunii pot fi factorii chimici, fizici și biologici, rezultatul fiind sfărâmițarea în particule foarte fine de praf, nisip, măr și conduc astfel la formarea structurii și compoziției chimice și minerale a solului. Din punct de vedere fizic rocile sunt mărunțite sau chiar măcinate, factorul chimic intervine în momentul în care se produc reacții chimice sub influența apei de suprafață sau din rocă, a bioxidului de carbon, a sulfului sau a oxigenului, iar degradarea biologică intervine prin efectul distructiv al diferitelor vietăți, acestea se pot produce prin influențele chimice ale unor organisme vegetale, cum sunt algele și lichenii, care prin natura lor produc acizi ce fac ca suprafețele rocilor să fie mai poroase.

Important în formarea solurilor este și clima, care condiționează formarea diferitelor tipuri de sol. Prin reacțiile climei se formează fâșiile termice, care la rândul lor contribuie la formarea zonelor

biogeografice și climaterice. Astfel, se creează zonalitatea naturală pe care o găsim în fiecare regiune și așa se formează anumite ecosisteme naturale, biocenoze și diferite tipuri de sol.

Un alt factor important sunt organismele vii reprezentate prin vegetație și microorganisme, dar și ele condiționează formarea diferitelor tipuri de sol.

În ce privește partea socio-economică, solul are o importanță aparte pentru mediul înconjurător, pentru că are rolul de a susține activitățile umane, de a furniza produse agricole, biomasă și materii prime atât de necesare condițiilor vitale pentru orice vietate. Solul este considerat cel mai populat mediu de viață, iar atunci când organismele vii din sol mor, resturile vegetale și animalele sunt transformate în humus.

Humusul este amestecul de substanțe organice amorfe aflate în sol, care îi condiționează fertilitatea și care este rezultat din transformarea materialului vegetal sub acțiunea microorganismelor. Humusul conține diferite elemente și substanțe nutritive, ce asigură fertilitatea solului.

La nivelul țării, ca urmare a unor intervenții imprudente, cum este poluarea prin activități industriale, cu prioritate cele miniere, petroliere și chimice, depozitarea de deșeuri, dar și efectuarea necorespunzătoare a lucrărilor agricole, toate acestea au condus la distrugerea structurii solului, la epuizarea substanțelor nutritive, fenomen ce diminuează fertilitatea solurilor folosite în agricultură.

În anul 2007, solurile aveau o fertilitate redusă sau foarte redusă de 52%, o fertilitate moderată de 20,7% și doar 27% prezintă o fertilitate ridicată și foarte ridicată.

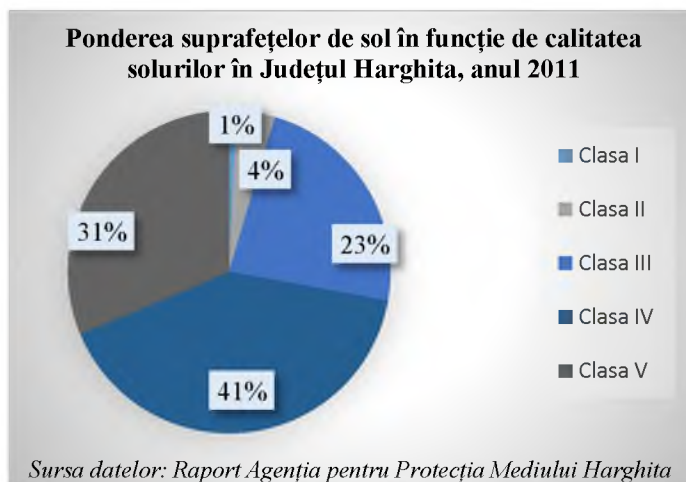
La o analiză a Regiunii Centru în anul 2011, cea mai mare pondere au deținut-o solurile din terenurile agricole din clasa IV (41,2%), urmate de cele din clasa III (aproape o treime, 27,5%) și clasa V (un sfert, 24,2%), la polul opus fiind cele din clasa I (doar 0,7% %). Față de anul anterior, la nivelul Regiunii Centru în 2011 s-au înregistrat atât diminuări cât și extinderi ale suprafeței terenurilor agricole acoperite cu soluri în funcție de calitatea acestora: cu -12,8% pentru clasa I, cu 7,6% pentru clasa II, cu 5,7% pentru clasa III, cu -5,1% pentru clasa IV și cu -27,5% pentru clasa a V.

În județul Harghita clasele de calitate ale solurilor pe anul 2011 erau următoarele: Clasa I: 2811 ha, Clasa II: 15403 ha, Clasa III: 92130 ha, Clasa IV: 161411 ha, Clasa V: 123753 ha.

La nivel regional principalele presiuni asupra calității solurilor sunt date de aplicarea îngrășămintelor și a produselor fitosanitare (pesticide).

Conform inventarului terenurilor afectate de diferite procese, în județul Harghita zonele critice sunt următoarele:

- Eroziunea de suprafață de gradul I (afectează diferite obiective și produce pagube în aval: 10.947ha)
- Eroziunea de adâncime de gradul I (produce pagube și afectează obiective importante: 1667 ha)
- Alunecările de teren de:

- gradul I, (alunecări active cu un grad ridicat de risc, care afectează obiective social economice: 7289 ha)
- de gradul II, (alunecări active cu risc mediu de dezvoltare, care afectează terenuri agricole și produc pagube în aval: 81 ha)

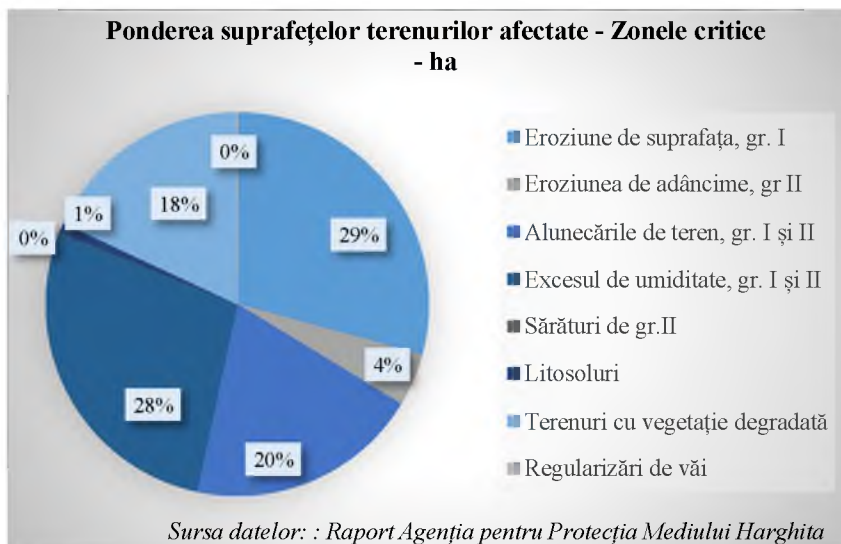
- Excesul de umiditate (- de gradul I - suprafețele cu exces de umiditate cu potențial de alunecare și inundare: 4112 ha; - de gradul II - cele ameliorabile: 6225 ha)

- Sărături de gradul II nu crează probleme zonelor limitrofe: 26 ha

- Litosoluri: 316 ha

- Terenuri cu vegetație degradată: 6703 ha

- Regularizări de văi: 56,2 ha.

Cele mai mari suprafețe contaminate sunt cele afectate de industria minieră (existența iazurilor de decantare, haldelor de steril, etc.) fiind prezente în județele Alba și Harghita, poluarea fiind dată de existența metalelor grele și a apelor acide. O pondere relativ mare de situri contaminate sunt cele afectate de activitățile de depozitare sau comercializare a produselor petroliere. Un alt factor care are un impact negativ asupra solului, determinând deteriorarea acestuia este eroziunea. La nivelul Regiunii Centru principalele zone critice afectate de eroziune sunt localizate în: Cincu, Drăușeni, Perșani, Rotbav, Dealul Cărmizilor, Mediaș, Hula Baznei, Copșa Mică - Târnăvioara, Sardul Nirajului, etc.

Calitatea solului poate fi influențată de îngrășămintele de orice tip, care pot provoca dereglarea echilibrului ecologic, pot determina apariția unui exces de azotați și fosfați, însă pot duce la degradarea solului și factorii naturali cum sunt seceta, inundațiile, eroziunea, poluarea, etc.

Solul poate fi poluat și prin agricultură și anume prin exploatarea intensivă a agrosistemelor, prin folosirea de pesticide, îngrășăminte chimice, irigații excesive, care în timp conduc la deteriorarea terenurilor arabile.

Folosirea unor pesticide neautorizate duc la acumularea de substanțe dăunătoare vieții din sol, din apă și care mai departe ajung în corpul uman constituind factori de risc în producerea de boli.

Folosirea îngrășămintelor azotoase fără a investiga starea de acidifiere a solului conduce la creșterea acidității solului cu consecințe grave asupra fertilității lui.

Se întâlnesc și soluri afectate de reziduuri zootehnice și care se pot grupa în:

- soluri afectate de activități zootehnice în gospodării particulare unde suprafețele afectate sunt mici și dispersate în gospodăriile din mediul rural;

- soluri afectate de activități zootehnice organizate în ferme - ocupă suprafețe mici și se produc, în cea mai mare parte, în timpul manipulării dejecțiilor de la locul de producere la spațiile de depozitare temporară, unde sunt lăsate la fermentare.

5. Managementul deșeurilor

Populația, prin activitățile întreprinse creează atât bunuri cât și servicii indispensabile civilizației actuale și aruncă înapoi în natură o serie de produse care nu-i mai sunt folositoare și pe care le cunoaștem sub numele de deșeuri.

Mai jos sunt prezentate tipurile de deșeuri:

- Deșeuri periculoase și nepericuloase municipale (deșeuri menajere și asimilabile din comerț, industrie, instituții) inclusiv fracțiunile colectate separate;
 - deșeuri menajere colectate separat (hârtie, carton, sticlă, plastic, metale, lemn, biodegradabile);
 - deșeuri din grădini și parcuri (incluzând deșeuri din cimitire);
 - alte deșeuri municipale (deșeuri municipale amestecate, deșeuri din piețe, deșeuri stradale, deșeuri voluminoase etc.)
- Deșeuri de ambalaje (inclusiv deșeurile de ambalaje municipale colectate separat);
- Deșeuri din construcții și demolări;
- Nămoluri de la epurarea apelor uzate orășenești;
- Vehicule scoase din uz;
- Deșeuri de echipamente electrice și electronice.

Deșeurile municipale aduc în prim plan problema majoră cu care se confruntă mediul, gestionarea deșeurilor o reprezintă lupta continuă a autorităților de a diminua volumul deșeurilor și de a încuraja re folosirea și reciclarea materialelor.

Consumul mai mic generează vizibil o cantitate mai mică de deșeuri, de aceea reducerea consumului este un pas important în producerea unei cantități mai mici de deșeuri.

În general, în mediul rural întâlnim următoarele categorii de deșeuri:

- deșeuri menajere care provin din activități umane, în principal organice și biodegradabile, printre ele se regăsesc și materiale re folosibile (carton, hârtie, plastic, materiale textile, metalice, etc.);
- deșeuri provenite din spațiile verzi ale gospodăriilor și locurilor ce țin de domeniul public;
- deșeuri care provin din activități de comerț și sunt asimilate cu deșeurile menajere, deșeuri comerciale;
- deșeuri provenite din construcții, din re facerea unor drumuri și construcții;
- deșeuri zootehnice și care provin din gospodăriile particulare;
- deșeuri periculoase rezultate din activități veterinare, spitalicești, farmaceutice sau chiar din activități casnice.

Conform datelor preluate de pe Agenția pentru Protecția Mediului județeană, proiectarea ecologică a produselor pune accentul pe crearea de produse ecologice cu impact minim asupra mediului înconjurător pe întreaga durată a ciclului lor de viață, ținând cont de prevenirea încălzirii globale, gestionarea substanțelor chimice și utilizarea eficientă a resurselor. Prin dezvoltarea produselor ecologice se reduce impactul produselor asupra mediului înconjurător pe întreaga durată a ciclului lor de viață.

Educația pentru mediu are scopul de a îmbunătăți calitatea vieții, poate ajuta oamenii să câștige cunoștințe, deprinderi, motivații și valori de care au nevoie pentru a gospodări eficient resursele pământului și de a-și asuma răspunderea pentru menținerea calității mediului.

Economia europeană are la bază un nivel ridicat de consum de resurse, referindu-ne atât la anumite materii prime (metalele, minerale, lemnul pentru construcții), cât și la energie și sol.

Principalele cauze ale consumului de resurse sunt creșterea economică, dezvoltarea tehnologică și modelele schimbătoare de producție și consum. Aproximativ o treime din resursele utilizate sunt transformate în deșeuri și emisii. Fiecare cetățean european aruncă în medie 520 de kg de deșeuri menajere pe an și această cifră este estimată a fi în creștere, iar consumul de materiale rămâne la aproximativ 15-16 tone pe cap de locuitor pe an.

Deșeurile sunt considerate, o pierdere de resurse naturale (cum ar fi metalele sau alte materiale reciclabile pe care le conțin sau potențialul acestora ca sursă de energie). Astfel, buna gestionare a deșeurilor poate proteja sănătatea publică și calitatea mediului, în același timp susținând conservarea resurselor naturale. Cele mai mari fluxuri de deșeuri provin din activitatea de producție și din construcții sau demolări. Și în acest domeniu suntem doar pe locul 27 la nivel național (după numărul de locuințe terminate). Majoritatea deșeurilor municipale se mai trimit încă la depozite de deșeuri. În prezent se pune accent pe metodele de reciclare sau incinerare cu recuperare de energie a deșeurilor municipale și de compostare a deșeurilor biodegradabile.

5.1. Gestionarea deșeurilor

Activitatea de gestionare a deșeurilor include următoarele activități: colectarea, transportul, valorificarea și eliminarea deșeurilor, monitorizarea post închidere a depozitelor de deșeuri.

La nivelul anului 2011, pentru colectarea și transportul deșeurilor municipale, în Regiunea Centru există un număr de 59 de operatori de salubritate licențiați cu următoarele tipuri de instalații de gestionare a deșeurilor: 14 stații de transfer a deșeurilor, 20 de stații de sortare a deșeurilor și 3 stații de compostare. Eliminarea deșeurilor municipale în Regiunea Centru se realizează pe cele 4 depozite ecologice existente în județele Brașov, Harghita, Mureș și Sibiu și pe cele 9 depozite neconforme din județele Alba, Brașov, Covasna și Harghita.

În județul Harghita, cea mai mare pondere de deșeuri industriale sunt cele rezultate din prelucrarea lemnului, în 2011 colectându-se 89.035,9 t de deșeuri lemnoase, deșeuri valorificate prin instalațiile existente în județ: 50 uscătoare de cherestea, 15 instalații de brichetare și 2 centrale termice (câte 6 MW) care utilizează zilnic aproximativ 40 de tone deșeuri din lemn. În afară de deșeurile lemnoase, cantități mari de deșeuri la nivel de județ au fost rezultate din prelucrări industriale (nisip de turnătorie cu conținut de fenoli, deșeuri cu conținut de fenoli, nămol galvanic, etc.).

În comuna Atid nu există o groapă de gunoi. Din acest motiv, cetățenii colectează gunoiul pentru a fi preluat de către firma de salubritate și transportat către depozitul de deșeuri. Astfel, la nivelul comunei, colectarea deșeurilor se realizează de către S.C. Sylevy Salubriserv S.R.L., iar transportul deșeurilor din întreaga comună se face la Depozitul Regional Cekend. În anul 2008, suprafața totală a depozitului era de 11,5 ha, volumul total al depozitului 931.700 mc din care volumul util de depozitare este de 702.100 mc.

CULTURĂ

CULTURĂ

1. Noțiuni Generale

România are o cultură unică, care este produsul geografiei și evoluției sale istorice distincte. Aceasta constă în ansamblul de valori materiale și spirituale produse pe teritoriul țării noastre. România este fundamental definită ca fiind un punct de întâlnire a trei regiuni: Europa Centrală, Europa de Est și Europa de Sud-Est, dar nu poate fi cu adevărat inclusă în nici una dintre ele. Identitatea românească a fost formată pe un substrat din amestecul elementelor dacice și romane, cu multe alte influențe.

Identitatea culturală a satului românesc reprezintă o importantă sursă de dezvoltare locală și este caracterizată de un patrimoniu cultural material și imaterial divers. În mediul rural românesc, accesul locuitorilor din sate și comune la cultură este limitat, comparativ cu accesul celor din mediul urban.

O parte integrantă a moștenirii culturale o reprezintă așezămintele mohale. Așezămintele monahale din România au ca specific păstrarea identității și tradiționalității naționale prin practicile meșteșugărești, culinare și agricole, dar și prin conservarea stilurilor arhitecturale specifice regiunilor în care sunt construite.

Din totalitatea unităților de cult din România (18439), doar 1,9% sunt reprezentate de mănăstiri (1,5%), respectiv schituri (0,4%), iar aproape jumătate dintre mănăstirile din România (49,3%) și peste 56% dintre schituri sunt monumente istorice.

În acest context, turismul religios-ecumenic este un instrument de promovare a patrimoniului cultural reprezentat de obiectivele cultural-religioase. Punerea în valoare a moștenirii rurale și a patrimoniului cultural s-a realizat în perioada precedentă de programare la nivel european, în special prin sprijinirea investițiilor pentru renovarea, modernizarea și dotarea aferentă a așezămintelor culturale; restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural; achiziționarea de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural.

Satele românești reprezintă importante centre culturale, adăpostind un bogat patrimoniu și un mod de viață bazat pe valori tradiționale. Totuși, nevoia ca satele românești să utilizeze cu succes aceste resurse unice în avantajul economic al populației nu este valorificată suficient.

Cu toate că tradițiile și obiceiurile sunt influențate de poziția geografică a zonei și de prezența resurselor naturale, identitatea culturală nu este definită doar de simpla lor amplasare. Păstrarea și conservarea moștenirii rurale sunt esențiale pentru dezvoltarea turismului rural, etno-folcloric, cultural, ecologic, gastronomic, etc. Reprezentând o posibilitate de promovare a satelor românești cu efect pozitiv pentru populația locală.

Este nevoie de integrarea acțiunilor care să contribuie la promovarea și conservarea tradițiilor locale prin intermediul strategiilor de dezvoltare locală în vederea conservării moștenirii rurale.

2. Monumente istorice și vestigii arheologice

Centru de comuna, satul Atid este situat în partea centrală a văii Atidului (valea Cusmedului), în sud-vestul Muntelui Firtos Rog (1062 m), la confluența pâraurilor Cusmed și Firtus, la o altitudine de 425-450 m și la 22 km de Cristuru Secuiesc.

În ceea ce privește vestigiile arheologice, pe teritoriul comunei s-au descoperit: un topor de piatră șlefuită cu gaura de înmănușare cu un singur tăiș, de culoare sură, un celt de bronz din epoca bronzului, o monedă dacică de tip Filip II și o tetradrahmă¹, imitație, Filip al II-lea. În valea "Pârâului Cetății", pe partea dinspre est a "Dealului Cetății" se vede o întăritură cu două șanturi, unde s-au descoperit numeroase fragmente de chirpici, cât și fragmente ceramice din pastă impură, împreună cu vase romane.

În localitatea Crișeni, cercetările au pus în evidență existența, în perimetrul localității, unei vetre preistorice. Au fost descoperite fragmente ceramice din epoca bronzului mijlociu și târziu, altele aparținând culturii Wietenberg, pietre de rășnițe și așchii de bazalt și fragmentul unei pietre de măcinat, fragmente ceramice dacice și din epoca migrațiilor, din sec. VII-IX

De pe teritoriul satului Cușmed din localitatea Atid provine un cărucior votiv de bronz, datând de la sfârșitul epocii bronzului. S-au mai descoperit vase modelate cu mâna și roata, fragmente de cești, borcane, căni, oale etc. Pe baza materialului descoperit, arheologii încadrează așezarea în perioada sfârșitului sec. II î. Hr. - sec. I d. Hr. În 1857 s-a găsit un denar² roman emis în anul 50 î. Hr. de Manius Atilius Glabrio, un denar roman republican și o tetradrahmă, imitație Filip al II-lea. Se mai presupune existența pe teritoriul satului a unui turn roman.

În satul Cușmed s-au descoperit urmele unor așezări din epoca bronzului și din prima vârstă a fierului, de unde provin fragmente ceramice de tip celtic, o sabie de bronz de tip micenian și un tezaur de monede bizantine. În epoca romană a existat aici un castru³ și o așezare civilă (canabae). Pe locul castrului și în împrejurimi au ieșit la iveală numeroase inscripții, cărămizi, țigle cu șampilă, monumente de piatră, monede și diferite obiecte. Inscripțiile și ștampilele de pe cărămizi arată că pe timpul împăratului Hadrian staționa aici Cohors VIII Raetorum civium Romanorum equitata, înlocuită mai târziu de Cohors IIII Hispanorum, care a rămas aici până în sec. III d. Hr. Alte ștampile aparțin unei Cohors prima Alpinorum, care își avea garnizoana în castrele de la Călugăreni și Sarateni (județul Mureș) și legiunii XIII Gemina. S-au conservat și unele vase din ceramică de factură autohtonă. Tot pe teritoriul satului s-a descoperit un altar votiv⁴ și s-a constatat probabil existența unui drum roman și a unei villa rustica⁵.

De asemenea, pe teritoriul satului Șiclod s-au găsit numeroase fragmente de arme, săbii, lănci și vârfuri de săgeți aparținând mai multor epoci istorice. Au fost identificate și urmele unui drum pietruit, considerat roman, care ducea, probabil, spre castrul de la Inlăceni.

Pe teritoriul Homorod-Rika-Târnava există arii naturale protejate de interes comunitar (Natura 2000), iar în lista unităților administrativ teritoriale este inclusă și localitatea Atid cu Dealurile Târnavelor și Valea Nirajului- acestea fac parte din ariile de protecție speciale avifaunistice.

¹ *Tetradrahmă* - Monedă de argint în Grecia antică, care valora patru drahme;

² *Denar* - Monedă romană, de obicei de argint, în greutate de circa patru grame;

³ *Castru* - Lagăr, tabără romană întărită;

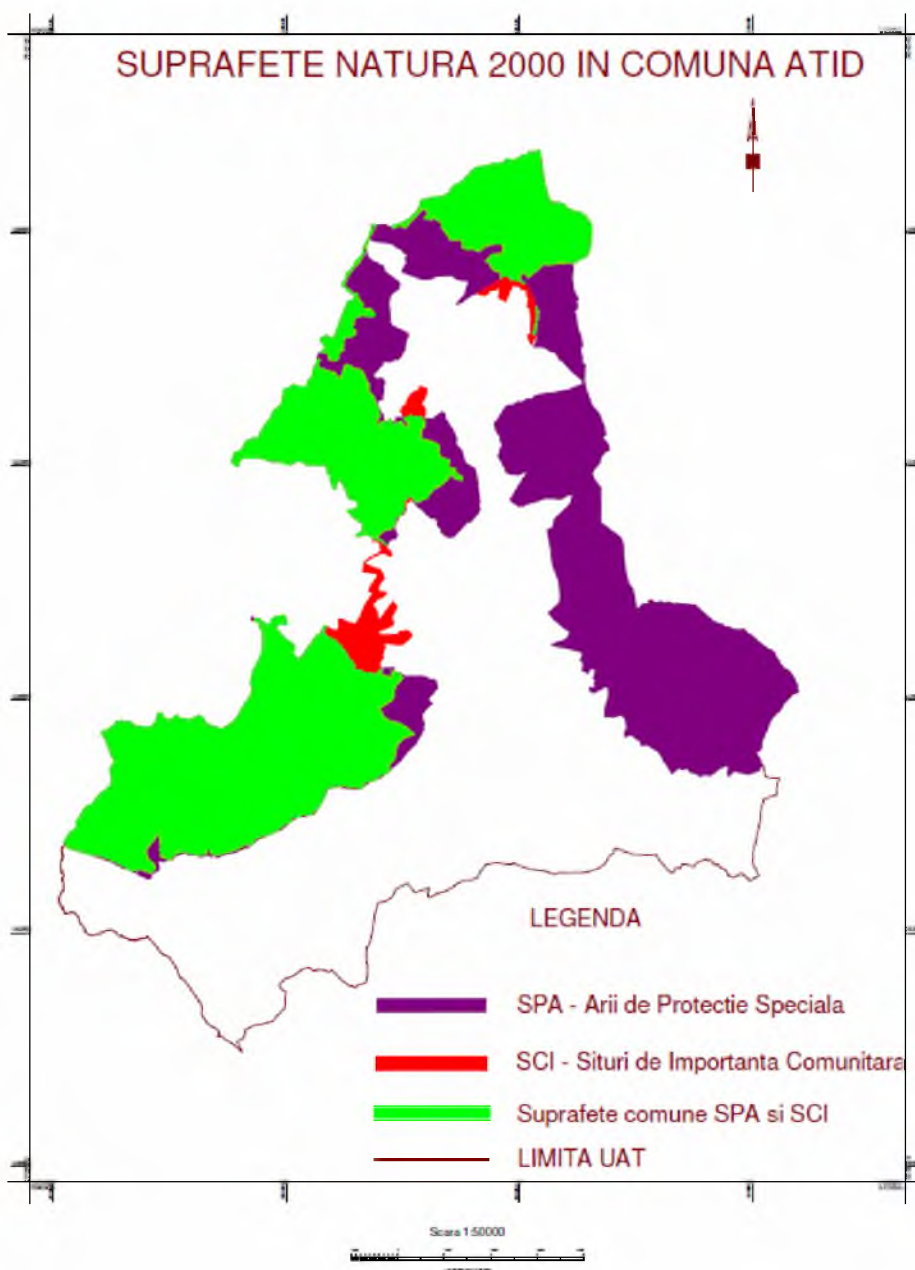
⁴ *Votiv* - (Despre inscripții) Care exprimă o făgăduință solemnă (față de divinitate);

⁵ *Villa rustica* - termenul folosit de vechii romani pentru a desemna o proprietate rurală.

Natura 2000 este o rețea europeană de zone naturale protejate creată în anul 1992 din necesitatea de a proteja natura și de a menține pe termen lung resursele naturale necesare dezvoltării socio-economice.

Secțiunea Natura 2000 în România a fost realizată în cadrul proiectului 17609 SMIS-CSNR "Campanie Națională de constientizare privind importanța conservării Biodiversității prin Reteaua Natura 2000 în România", aprobat prin Ordinul Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 2206 din 07.12.2010, cofinanțat de Uniunea Europeană din Fondul European de Dezvoltare Regională, Programul Operațional Sectorial (POS) Mediu 2007-2013, Axa Prioritară 4 - Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protejarea naturii, Domeniul Major de Intervenție 4.1 și implementat de Fundația Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (CNDD) în parteneriat cu Ministerul Mediului și Pădurilor.

3. Evenimente și activități culturale

Printre evenimentele culturale importante din comuna Atid se numără: Zilele Satului și Festivalul de Pălării Crișeni, aceste evenimente bucură atât locuitorii comunei, cât și turiștii atrași de frumusețea sărbătorilor tradiționale din zonă.

De asemenea, în localitatea Atid regăsim numeroase organizații non-guvernamentale precum: Asociația Siclod din satul Șiclod, Fundația „*Pro Énlaka*” din satul Înlăceni, Fundația „*Pro Etéd*” din satul Atid ce au activități sociale și culturale; precum și organizația „*Szalmakalapkészítők Hagyományörző Egyesülete*” cu sediul în satul Crișeni ce are obiect de activitate păstrarea tradițiilor locale de confecționare a obiectelor din paie.

4. Biblioteca – resursă de carte

Biblioteca reprezintă instituția, compartimentul sau structura specializată al cărei scop principal este de a constitui, a organiza, a prelucra, a dezvolta și a conserva colecții de cărți, publicații periodice, alte documente specifice și baze de date pentru a facilita utilizarea acestora de către persoane fizice (utilizatori) în scop de informare, cercetare, educație sau recreere: în cadrul societății informaționale biblioteca are importanță strategică. În țara noastră, întâlnim următoarele tipuri de biblioteci: naționale, universitare, publice (județene, municipale, orășenești și comunale), școlare, specializate (ale instituțiilor academice și de cercetare, instituțiilor publice centrale și locale, instituțiilor de cultură și culte, ale operatorilor economici, sindicatelor, ale altor organizații asociative).

În comuna Atid, conform datelor INS, în anul 2012 existau 3 biblioteci, dintre care o bibliotecă publică, iar la nivelul județului în anii 2011 și 2012 se regăseau 251, respectiv 243 biblioteci; dintre acestea fiind publice un număr de 58 biblioteci în anul 2011, respectiv 56 biblioteci publice în anul 2012.

De asemenea, locuitorii comunei aveau la dispoziție în anul 2012 un număr de 22474 de volume, cu 174 mai puține decât în 2011. La nivel de județ, numărul de volume a înregistrat o scădere majoră de 169963 de volume față de anul 2011, numărând în anul 2012 un număr de 2886363 volume.

Numărul cititorilor activi la nivelul comunei Atid a crescut vizibil, de la 193 în 2011, la 253 de cititori în 2012. În schimb, la nivelul județului, numărul de cititori activi a scăzut de la 64199 cititori în 2011 la 59206 în anul 2012.

În ceea ce privește numărul de volume eliberate în comuna Atid, acesta a crescut de la 3651 volume eliberate în anul 2011 la 4146 de volume în anul 2012. Aceste date denotă interes ridicat față de cărțile împrumutate în rândul comunității locale.

În schimb, la nivel de județ, în perioada anilor 2011-2012, se păstrează un trend descendent al volumelor eliberate, numărul acestora scăzând treptat de la 828755 în anul 2011 la 774946 în anul 2012, procentual vorbind numărul volumelor a scăzut cu 6,49 % față de anul 2011.

Numărul personalului angajat la biblioteca din localitate nu s-a modificat, din anul 2011 fiind o singură persoană angajată. La nivel de județ, se constată o foarte ușoară scădere, de la 124 de angajați în 2011 la 120 de angajați în 2012.

5. Muzeu

Muzeul este instituția culturală care colecționează, conservă, cercetează, restaurează, comunică și expune în scopul cunoașterii, educării și recreerii, mărturii materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane, precum și ale mediului înconjurător. Ansamblul bunurilor culturale și

naturale existente în cadrul muzeului sau, după caz, în cadrul colecției publice constituie patrimoniul muzeal. Colecțiile publice sunt colecțiile accesibile publicului și specialiștilor.

După bunurile culturale care alcătuiesc patrimoniul muzeal, muzeele și colecțiile publice se clasifică în : muzee sau colecții publice de artă, arheologie și istorie, știință și istorie naturală, știință și tehnică, etnografie și antropologie, specializate, regionale, generale, mixte. Sunt incluse și grădinile botanice și zoologice, acvariile și rezervațiile naturale.

Muzeul pălăriilor de paie se află în localitatea Crișeni și este vizitat, anual, de sute de turiști.

Muzeul este găzduit de o casă tradițională, renovată, și este deschis vizitatorilor tot timpul anului. În prima încăpere pot fi văzute aproximativ 150 de modele de pălării de paie din România, în a doua cameră sunt expuse diferite obiecte decorative sau de uz casnic, iar în ultima încăpere vizitatorul este familiarizat cu tehnica de realizare a pălăriilor – de la seceratul paielor până la produsul final, adică pălăria confecționată și gata de a fi purtată.

La muzeul din Crișeni poate fi văzută și chiar probată cea mai mare pălărie din lume, cu diametrul de doi metri și cu greutatea de peste două kilograme și jumătate. La confecționarea acesteia s-au folosit 500 metri de împletitură de paie și un kilometru și jumătate de ață.

De asemenea, în localitate se mai pot vizita și alte obiective turistice precum :

- Muzeul Satului,
- Biserica Reformată - reconstruită în 1802 după incendiul din 1792,
- Bisericile din satele Cușmed, Șiclod, Inlănceni,
- Colecția sătească (elemente de etnografie și istorie locală).

TURISMUL

1. Noțiuni Generale

România este situată în sud-estul Europei Centrale, în interiorul și exteriorul arcului munților Carpați, pe cursul inferior al Dunării (1075 km), cu ieșire la Marea Neagră, la o distanță față de extremitățile continentului, ce variază între 1050 km și 2800 km.

Teritoriul României este situat la intersecția paralelei 45° N cu meridianul 25° E. Poziția geografică îi conferă României statutul de țară carpato-danubiano-pontică, datorită celor trei elemente naturale definitorii în structura peisagistică și a teritoriului: Munții Carpați, fluviul Dunărea și Marea Neagră.

Potențialul turistic de excepție al României este marcat prin două componente esențiale:

- componenta naturală, reprezentată prin peisaje spectaculoase, configurația variată a reliefului, condițiile climatice favorabile, valoarea terapeutică și abundența unor factori naturali de cură;
- componenta antropică, reprezentată prin vestigii ale civilizațiilor ce s-au succedat pe teritoriul României din vremuri imemorabile, monumente și obiective de artă laică sau religioase, muzee și colecții muzeale, elemente de etnografie și folclor de mare frumusețe și originalitate, realizări actuale de prestigiu.

Acestea constituie elementele de mare atractivitate pentru turismul românesc, prezentând o paletă largă de forme de turism: de sejur (de litoral, montan, balnear), vânătoare și pescuit sportiv, turism itinerant cu valențe culturale, turism profesional etc.

Fiecare formă a cadrului natural deține, după specificul său, o anumită capacitate de potențial turistic, urmărită pe treptele majore de relief, crește de la câmpie, la dealuri și podișuri până la unitățile montane, excepție făcând litoralul românesc al Mării Negre și Delta Dunării, care prezintă aspecte fizico-geografice originale.

România este deținătoarea unui tezaur bogat în vestigii arheologice, monumente istorice, de arhitectură sau de artă, ca și a unui inestimabil patrimoniu care atestă evoluția și continuitatea de muncă și de viață pe aceste meleaguri, dezvoltarea culturii și artei poporului român.

Principalele resurse turistice antropice sunt:

- vestigiile arheologice;
- monumentele istorice, de arhitectură și de artă cu o valoare de unicat;
- muzeele și casele memoriale;
- mărturiile civilizației și culturii populare;
- satele turistice.

Între cele mai reprezentative zone turistice ale României se disting câteva cu caracteristici deosebite:

- **București** - capitala României, cel mai mare centru politic, industrial, administrativ, cultural, științific și turistic al țării;

- **Munții Carpați** - prin întindere, accesibilitate ușoară, originalitate și frumusețea peisajelor montane, bogăția de ape minerale și multiple posibilități de practicare a sporturilor de iarnă, constituie cea mai mare și mai complexă zonă turistică a țării. Aici se găsesc renumitele stațiuni montane internaționale Poiana Brașov, Sinaia, Predeal, care, alături de Borșa, Stâna de Vale, Păltiniș, Durău, Semenic, Muntele Mic, Bâlea, dispun de hoteluri moderne și vile cochete, restaurante, numeroase posibilități de agrement, pârtii și instalații pentru sporturile de iarnă și transport pe cablu.

Turismul balnear are, de asemenea, puternice baze de tratament, cazare și agrement în frumoasele stațiuni din depresiunile sau culoarele de văi carpatine: Băile Herculane, Băile Felix, Călimănești-Căciulata, Slănic-Moldova, Băile Tușnad, Covasna, Vatra Dornei și altele.

2. Potențialul turistic

Comuna Atid se află în sfera de influență a municipiului Odorheiu Secuiesc și a orașului Cristuru Secuiesc. Un obiectiv turistic important îl reprezintă muzeul Pălăriilor din Paie din Crișeni, acesta fiind realizat pentru păstrarea și continuarea tradiției de 150 de ani în domeniul artei și tehnicii împletirii paielor.

De asemenea, printre obiectivele turistice demne de vizitat din comuna Atid se numără și Biserica reformată, Muntele "Firtos", Muzeul satului din Atid.

3. Infrastructura turistică

Cu privire la structurile de primire turistică din comuna Atid, datele Institutului Național de Statistică arată că în anul 2009 au existat doar două pensiuni agroturistice, iar în anul 2010 fiind doar o singură astfel de pensiune.

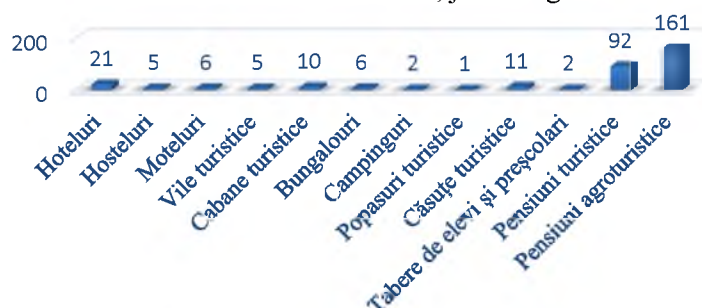
În ceea ce privește oferta de cazare turistică la nivelul județului Harghita, conform datelor INS, în anul 2013 era înregistrat un număr de 322 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare. Analizând datele statistice din ultimii șase ani, se observă un trend descendent al numărului structurilor de cazare în perioada 2008-2011, urmând ca numărul acestora să crească în anii 2012 și 2013.

Cea mai mare pondere o dețin pensiunile agroturistice cu o pondere de 50%, urmate de pensiunile turistice cu o pondere de 29%. La polul opus, cu valori mai reduse, se regăsesc hotelurile, cu o pondere de 6%, și căsuțele turistice cu 3%.

Celelalte structuri de primire turistică cuprind procente între 1% și 3%.

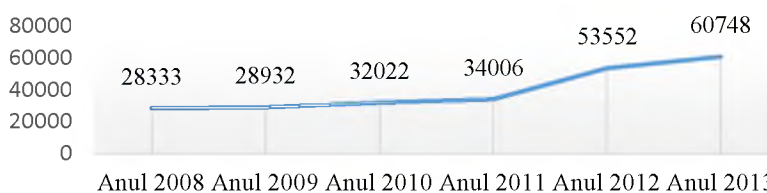
Pondere tipuri de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică - anul 2013, jud. Harghita

sursa INS Tempo

Din punct de vedere al cererii de cazare, evoluția numărului total de sosiri a turiștilor în structuri de primire turistică, la nivelul județului Harghita, a avut un trend ascendent începând cu anul 2009 și până în anul 2013 cu un total al turiștilor de 60748.

Evoluție total sosiri turiști în structuri de primire turistică, jud. Harghita

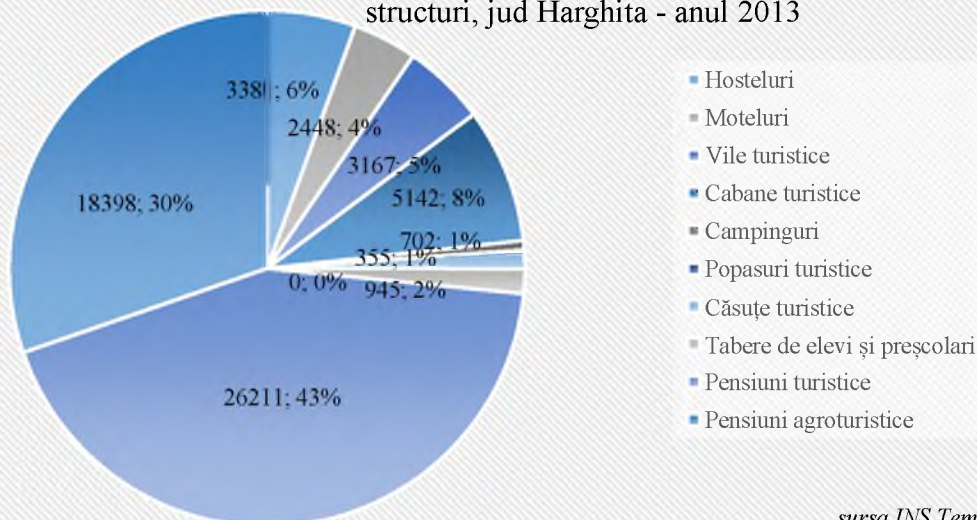

Anul 2008 Anul 2009 Anul 2010 Anul 2011 Anul 2012 Anul 2013

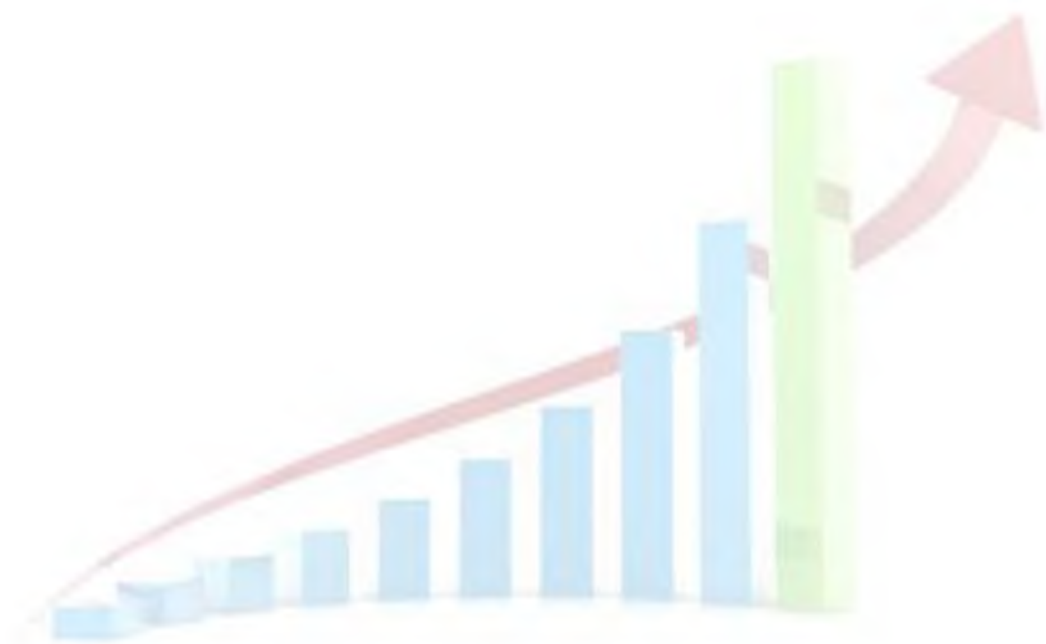
sursa INS Tempo

Conform datelor INS, ponderea sosirilor turiștilor este mai mare în rândul pensiunilor turistice cu un procent de 43%, urmate de pensiunile agroturistice cu 30% și de cabanele turistice cu 8%. Celelalte structuri au înregistrat procente mai scăzute în anul 2013 și se regăsesc în graficul de mai jos.

Pondere sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri, jud Harghita - anul 2013

sursa INS Tempo

ANALIZA SWOT

TERITORIU

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Peisaje naturale, munți, creste și vârfuri muntoase - Situatrea comunei pe drumul Județean 13A, la 50 km de Odorheiu Secuiesc și la 110 km de Municipiul Miercurea Ciuc - Suprafață întinsă de terenuri agricole (68% din teritoriu) - Comuna Atid este mărginită de unitățile de relief Piatra Siclodului și Muntele Firtuș (zone cu potențial turistic) - Numărul mare de sate componente (peste media județeană) determină un venit mai mare din colectarea taxelor și impozitelor locale - Relief cu altitudini înalte ce permite dezvoltarea potențialului turistic - Clima specifică zonei montane, prielnică creșterii animalelor - Solul prielnic pentru culturile de bază, fânețe și pășuni - Existența pădurilor ce pot fi exploatate economic (3891 ha) - Viteza vântului are o frecvență anuală foarte mare, benefică în producerea energiei eoliene - Existența resurselor însemnate de gaze naturale - Rețeaua hidrografică a comunei este compusă din pârâul Siclod și pârâul Cușmed - Prezența apelor minerale pe teritoriul comunei - Floră și faună bogată 		<ul style="list-style-type: none"> - Distanța mare față Municipiul Miercurea Ciuc (110 km) constituie un impediment în relația cetățenilor cu autoritățile publice locale, instanțele judecătorești ș.a. - Relieful cu altitudini înalte nu oferă un mediu prielnic culturilor agricole - Iernile geroase și verile răcoroase îngreunează producția agricolă - Temperaturile scăzute din timpul verii pot dăuna culturilor agricole - Lipsa serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare - Terenul cu altitudini înalte determină alunecările de teren la Siclod - Inundații în comună în zona pârâului Siclod 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilități de atragere a investitorilor români sau străini în vederea creării de noi locuri de muncă și a creșterii bugetului local - Exploatarea resurselor naturale cu potențial din comună, gazele naturale - Exploatarea potențialului de energie eoliană - Exploatarea economică a pădurilor în vederea încurajării turismului de week-end dinspre întregul județ 		<ul style="list-style-type: none"> - Tăierea necontrolată, ilegală a pădurilor - Prezența repetată a fenomenului de secetă pe perioada verii poate distruge anual plantațiile agricole și alte tipuri de vegetație - Alocarea insuficientă de fonduri de la nivel central pentru comună în vederea amenajării de canale și sisteme de irigații - Blocarea programelor de finanțare pentru dezvoltarea rețelelor de apă și canalizare - Insuficiența investițiilor pentru reducerea efectelor dezastrelor naturale 	

DEMOGRAFIE

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Densitatea populației de 20.52 loc./km² din anul 2013 este mai mică decât cea de la nivel național, regional și județean (89.37, 73.79, 48.70) teritoriul nefiind suprapopulat - În ultimii 6 ani evoluția populației stabile este pe un trend ascendent - Structura pe sexe este echilibrată (51% femei și 49% bărbați) - Numărul divorțurilor s-a păstrat în parametri scăzuți (niciun divorț în 2012) - Durata medie a vieții la nivel județean se situează pe un trend ascendent, fiind aproape egal cu cel la nivel național și regional - Rata natalității din 2011 era mai mare decât cea la nivel național cu 0.8 puncte procentuale - În 2012 s-a înregistrat un spor natural pozitiv de 6 persoane - Gradul de îmbătrânire al populației din anul 2013 era de 1140.7‰, cu 98,2 puncte procentuale mai mic decât media ultimilor 8 ani din comună și cu 143.7 puncte procentuale mai mic decât gradul de îmbătrânire la nivel național din anul 2013 - Rata de înlocuire a forței de muncă la nivel de comună era mai mare în 2013 față de cea de la nivel național și județean, fiind în continuare pe trend ascendent. 		<ul style="list-style-type: none"> - Numărul căsătoriilor oficiate în perioada 2011- 2012 este redus : în 2011 au avut loc 8 căsătorii și în 2011 nu s-a oficiat niciuna - Rata dependenței demografice este în creștere - Sporul migrator negativ de 11 persoane în 2009 - Numărul nașcuților vii se află pe un trend descendent - Rata natalității se află pe un trend descendent - Rata fertilității se află pe un trend descendent - Rata mortalității din 2011 era cu 7.9 puncte procentuale mai mare decât cea de la nivel național - În intervalul 2009-2011 rata mortinatalității la nivelul județului Harghita a crescut, ajungând la 7.3‰, fiind peste rata la nivel național, rată ce se află pe un trend descendent - Rata mortalității infantile la nivelul județului Harghita din anul 2011 era de 13,7 ‰, cu 2.3 puncte procentuale mai mare decât media ultimilor 6 ani, și cu 4.3 puncte procentuale mai mare decât cea la nivel național - Rata dependenței demografice din anul 2013 era cu 38.57 puncte procentuale mai mare decât cea la nivel național - Raportul de dependență a tinerilor în comună în anul 2013 era mai mare decât cel la nivel național. 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Apariția de noi locuri de muncă în comună creează stabilitate socială și poate duce la o creștere a natalității - Posibilitatea accesării de finanțări naționale, europene sau internaționale pentru modernizarea unităților sanitare și îmbunătățirea actului medical în vederea scăderii mortalității, mortinatalității și mortalității infantile - Crearea de centre de asistență social. 		<ul style="list-style-type: none"> - Criză economică poate determina scăderea natalității și a căsătoriilor - Apariția de locuri de muncă în afara comunei ce vor determina migrația locuitorilor și implicit schimbarea domiciliului, rezultând o scădere a forței de muncă în comună - Instabilitatea politică și legislativă - Reducerea numărului de locuri de muncă favorizând migrația externă 	

<ul style="list-style-type: none">- Creșterea interesului investitorilor români și străini pentru crearea de noi locuri de muncă- Beneficii oferite tinerilor proaspăt căsătoriți pentru sprijinirea numărului de căsătorii și, în consecință, a natalității- Existența programelor de finanțare pentru dezvoltarea resurselor umane- Creșterea interesului locuitorilor pentru adoptarea unui stil de viață sănătos- Atragerea mediului privat în furnizarea de servicii medicale și asistență socială.	<ul style="list-style-type: none">- Micșorarea numărului de căsătorii poate duce la o scădere a natalității.
--	--

EDUCAȚIE

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Rețea extinsă de unități școlare la nivelul comunei - 8 unități școlare (4 școli gimnaziale și 4 grădinițe) - Existența unui autobuz pentru transportul elevilor - Un procent ridicat de 65,95% al persoanelor care au absolvit studii secundare (postliceale, liceu și școală gimnazială) - Au fost demarate lucrări pentru reabilitarea școlilor din comună - Deschiderea populației față de învățământ în general - Între anii 2009 și 2011 populația școlară a înregistrat un trend ascendent - Numărul cadrelor didactice pentru învățământul gimnazial din comună a crescut în anul 2012. 		<ul style="list-style-type: none"> - Un procent scăzut de 0,3% al persoanelor cu studii superioare - Unitățile de învățământ sunt slab dotate - Dotări insuficiente a sălilor de clasă cu echipamente informatice sau alte echipamente specifice laboratoarelor - Sistem de încălzire deficitar și lipsă izolație termică la unele din școli - Lipsa serviciilor de apă și canalizare din comună afectează desfășurarea activității școlilor și grădinițelor - Lipsa infrastructurii de gaze afectează desfășurarea activității școlilor și grădinițelor - Nivel scăzut de instruire a populației - Cultură antreprenorială slab dezvoltată, caracterizată de lipsa cunoștințelor manageriale de bază. 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea obținerii de finanțări în vederea îmbunătățirii infrastructurii de învățământ - Atragerea de finanțări în vederea extinderii și dezvoltării unităților școlare - Accesării de fonduri externe în vederea reabilitării, modernizării și dotării unităților școlare - Realizarea unor schimburi de experiență pentru elevii din comună - Accesul cetățenilor la la programme de învățare pe tot parcursul vieții și de dezvoltare a abilităților antreprenoriale. 		<ul style="list-style-type: none"> - Subfinanțarea sistemului de învățământ românesc - Alocarea de fonduri insuficiente pentru amenajarea, întreținerea, modernizarea unităților școlare - Apariția de schimbări legislative în sistemul de învățământ - Dezinteresul față de educație și scăderea calitativă a învățământului - Blocarea programelor de finanțare accesate pentru dezvoltarea infrastructurii de învățământ - Diminuarea gradului de atractivitate al domeniului de educație în rândul tinerilor profesori - Instabilitatea politică și legislativă - Creșterea ratei abandonului școlar - Rezultate nesatisfăcătoare ale elevilor la examinările naționale. 	

SOCIAL

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
- Se oferă ajutor social locuitorilor comunei cu venituri scăzute		- Inexistența unui centru pentru persoane vârstnice în comună - Nivel redus al veniturilor locuitorilor din comună - Lipsa centrelor de asistență socială în comună - Evoluția sumelor aferente cheltuielilor pentru ajutorul social este pe un trend descendent, în perioada 2011-2013 - Inexistența în comună a unei infrastructuri specifice pentru sprijinirea persoanelor vulnerabile din punct de vedere social	
Oportunități	O	T	Amenințări
- Posibilitatea obținerii de finanțări în vederea construirii de centre pentru persoane vârstnice - Creșterea gradului de accesibilitate a persoanelor cu dizabilități la spațiul public		- Criza economică - Blocarea programelor de finanțare accesate pentru construirea centrelor de asistență socială - Direcționarea fondurilor de care comuna dispune către investiții neperformante sau care nu sunt prioritare - Subfinanțarea serviciilor sociale - Instabilitatea politică și legislativă	

AGRICULTURĂ

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Comuna prezintă un potențial agricol ridicat - Fond funciar cu suprafețe întinse (13682,45 ha) - Suprafața mare de terenuri agricole (9.305,45 ha - 50% din teritoriu) - Suprafețe mari de 2.051 ha fânețe și 4.139,45 ha pășuni - Culturile predominante sunt grâul, porumbul, cartoful, etc. culturi potrivite cu solul și clima din zonă - Agricultură contribuie semnificativ la dezvoltarea economiei comunei - Locuitorii comunei își cultivă propriile terenuri asigurându-și traiul zilnic - Potențialul ridicat al forței de muncă al comunei în dezvoltarea activităților agricole - Existența contractelor de arendă presupune diminuarea numărului de terenuri abandonate și neexploatate - Gradul de poluare la nivelul solului este scăzut - Efectiv mare de bovine, ovine și caprine 		<ul style="list-style-type: none"> - Temperaturile scăzute în perioada verii pot dăuna culturilor agricole - 96 ha reprezintă terenuri degradate și neproductive - Soluri agricole de slabă calitate, clasa IV și V (80% din totalul suprafeței agricole) - Persoane ale căror culturi agricole au avut de suferit datorită calamităților naturale (secetă) - Suprafețe restrânse cu vița de vie (5ha) - Locuitorii comunei sunt slab informați cu privire la agricultura ecologică - Valorificarea insuficientă a produselor agricole obținute din producție - Lipsa experienței locuitorilor comunei în ceea ce privește implicarea în programe cu finanțare externă - Existența unui număr mare de persoane vârstnice care lucrează în agricultură - Ponderea mică a tehnologiilor moderne în agricultură, grad ridicat de uzură al utilajelor agricole - Investiții reduse în agricultură - Gestionarea inadecvată a deșeurilor rezultate din activitățile agricole 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilități de atragere a investitorilor români sau străini în vederea creării de noi locuri de muncă și a creșterii bugetului local - Posibilitatea de a obține fonduri în vederea amenajării unor sisteme de irigații ori achiziționarea de sisteme de irigații mobile - Dezvoltarea agriculturii ecologice prin publicitate (Posibilitatea localnicilor de a-și vinde produsele în târguri organizate) - Modernizarea și completarea parcului de utilaje agricole - Stimularea locuitorilor comunei către activitățile agricole ecologice - Posibilitatea autorităților locale de a amenaja spații în comună destinate târgurilor agricole - Posibilitatea obținerii de finanțări pentru susținerea agriculturii ecologice - Posibilități de înființare și sprijinire a asociațiilor de producători agricoli 		<ul style="list-style-type: none"> - Prezența repetată a fenomenului de secetă poate distruge anual plantațiile agricole și alte tipuri de vegetație - Atragerea investitorilor cu potențial economic ridicat poate afecta negativ "micii" producători prin eficientizarea producției agricole și practicarea unor prețuri mai scăzute - Blocarea finanțării fondurilor accesate prin programe naționale sau europene - Direcționarea greșită a fondurilor de care comuna dispune către investiții neprioritare - Criza economică - Pericol de inundații pe teritoriul comunei - Riscul pierderii finanțărilor din fonduri structurale prin neparticiparea la sesiunile de finanțare - Părăsirea activităților agricole împiedicând valorificarea deplină a potențialului agricol 	

<ul style="list-style-type: none">- Posibilitatea de arendare în cazul persoanelor care nu își mai pot lucra singure terenul și recompensarea acestora	<ul style="list-style-type: none">- Stabilirea unui preț de referință al producțiilor de cereale la nivel național poate constitui o barieră- Slaba informare a agricultorilor cu privire la normele europene din domeniu- Vulnerabilitatea crescută a micilor fermieri.
--	--

ECONOMIE

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Dintre societățile comerciale, o mare parte sunt S.R.L.-uri, care au ca domeniu de activitate producția, serviciile, agricultura, comerțul, etc. - Prezența unei societăți cu capital străin în comună având ca domeniu de activitate comerțul cu ridicata al animalelor vii (SC NOVRO SRL) - Potențial agricol ridicat - Potențial turistic ridicat - Existența resurselor de gaze naturale pe teritoriul comunei - Ușoară tendință de creștere a resurselor de muncă atât la nivel de județ cât și la nivel de comună - Numărul mediu al salariaților se situează pe un trend ascendent, în 2012 fiind cu 23,38% mai mare decât în 2007, timp în care la nivel de județ a scăzut - Șomajul a scăzut în 2013 față de anul 2010, - Deschiderea autorităților locale pentru colaborarea cu mediul privat . 		<ul style="list-style-type: none"> - Slaba dezvoltare a activităților non-agricole generează dependența populației de agricultura de subzistență - Insuficiente investiții în agricultură în eficientizare, mecanizare și transformarea acestora de către micii fermieri într-o afacere - Venituri scăzute ale cetățenilor comunei - Absorbție scăzută a fondurilor europene pentru dezvoltarea economiei - Adaptabilitate scăzută a lucrătorilor pe piața muncii - Forță de muncă slab instruită, nivel scăzut de calificare. 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Mărirea numărului de locuri de muncă la SC NOVRO SRL - Atragerea de investitori români sau străini care să construiască noi fabrici și să ofere locuri de muncă - Posibilitatea obținerii de finanțări în vederea îmbunătățirii infrastructurii rutiere, fapt ce favorizează atragerea investitorilor și menținerea investitorilor actuali - Posibilitatea dezvoltării de noi activități economice de către autoritățile locale pentru majorarea bugetului local - Atragerea de fonduri europene pentru ferme de subzistență - Investiții pe sectorul agriculturii ecologice - Apariția unor asociații de producători agricoli în vederea cooperării, micșorării cheltuielilor și găsirea unei piețe de desfacere mai avantajoasă 		<ul style="list-style-type: none"> - Închiderea sau relocarea firmelor de pe teritoriul comunei - Infrastructura rutieră se poate deteriora, împiedicând sau îngreunând transporturile realizate de către firmele sau fabricile de pe teritoriul comunei - Lipsa finanțărilor în vederea dezvoltării de noi activități economice de către autoritățile locale pentru majorarea bugetului local - Apropierea de orașe favorizează migrația externă - Reducerea numărului de locuri de muncă - Criza economică - Atragerea investitorilor cu potențial economic ridicat poate afecta negativ “micii” producători prin eficientizarea producției agricole și practicarea unor prețuri mai scăzute - Blocarea programelor de finanțare accesate - Direcționarea a fondurilor de care comuna dispune către investiții neperformante sau care nu sunt prioritare - Instabilitatea politică și legislativă la nivel național 	

INFRASTRUCTURĂ

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Apropierea de drumurile europene oferă deschidere națională și internațională - Accesul facil către orașele apropiate - Existența căilor ferate în zonă - Existența aeroportului din Sibiu - Existența unor mijloace de transport călători în și dinspre localitățile învecinate - Apa pentru uz casnic se procură din puțurile fiecărei gospodării - Existența energiei electrice în toată comuna - Prezența în zona a furnizorilor de servicii de telecomunicații (telefonie fixă, telefonie mobilă, televiziune, internet, poșta) - Existența unei firme care se ocupă cu transportul și colectarea deșeurilor 		<ul style="list-style-type: none"> - Starea precară a drumurilor comunale - Inexistența rețelei de alimentare cu apă potabilă în Crișeni, Inlăceni și Siclod - Inexistența unui sistem de canalizare și a unei stații de epurare - Lipsa unor sisteme de irigații - Inexistența unei platforme de gunoi în comună sau în apropierea acesteia - Inexistența unui sistem selectiv de colectare a deșeurilor în comună - Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere și animale - Lipsa infrastructură rețea de furnizare gaze - Lipsa unui sistem de reciclare a deșeurilor - Nivel scăzut de conectare al populației rurale la internet în bandă largă. 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Existența programelor de finanțare privind dezvoltarea și modernizarea infrastructurii rutiere, favorizând menținerea investitorilor actuali, dar și atragerea de noi investitori - Existența programelor de finanțare privind amenajarea rețelei de apă și canalizare - Posibilități de finanțare pentru achiziționarea unor sisteme de irigații - Posibilități de finanțare pentru amenajarea rețelei de gaze - Finanțări din fonduri interne sau externe pentru modernizarea iluminatului public sau extinderea iluminatului public în zone inaccesibile, utilizând energia solară ca sursă - Potențial ridicat de captare a energiei eoliene 		<ul style="list-style-type: none"> - Degradarea infrastructurii cauzate de calamități naturale - Lipsa finanțărilor pentru dezvoltarea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere - Criza economică - Blocarea programelor de finanțare accesate - Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor poate conduce la contaminarea mediului 	

ORGANIZARE INSTITUȚIONALĂ

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - O bună structurare a compartimentelor aferente aparatului de specialitate al primarului - Comuna Atid este înscrisă în: <ul style="list-style-type: none"> • Asociația de dezvoltare intercomunitară “Fejlodo Udvahelyszek” • Asociația de dezvoltare intercomunitară “Deșeuri Integral Harghita” • Asociația de dezvoltare intercomunitară “Intercomunitară Harghita” - Comuna Atid face parte din: <ul style="list-style-type: none"> • Asociația Microregiunea Cristuru Secuiesc • Asociația Crescătorilor de Bovine din Județul Harghita - Comuna Atid este partener la Grupul de Acțiune Locală “Homorod - Rika - Târnava” 		<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa unui compartiment la nivelul primăriei dedicat absorbției fondurilor interne sau externe cu finanțare nerambursabilă - Comuna Atid nu este înfrățită cu o altă comună 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Deblocarea posturilor în administrația publică locală și posibilitatea de a înființa noi posturi - Posibilitatea de a înființa un compartiment dedicat absorbției fondurilor interne sau externe cu finanțare nerambursabilă și a ocupa postul din compartimentul respectiv - Atragerea de fonduri europene prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară - Creșterea gradului de absorbție a fondurilor europene prin - Grupurile de Acțiune Locală - Posibilitatea înfrățirii cu altă localitate în vederea favorizării schimbului de experiență și a know-how-ului, precum și în vederea realizării de festivaluri și târguri 		<ul style="list-style-type: none"> - Norme legislative ce împiedică angajarea suplimentară de personal în cadrul primăriei - Interesul scăzut al cetățenilor pentru a lucra în mediul public - Fonduri insuficiente alocate unității administrativ teritoriale de la nivel central 	

SĂNĂTATE

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none">- Existența unui cabinet medical de familie- Existența unei farmacii- Rețeaua extinsă de unități sanitare la nivel de județ- Pregătirea corespunzătoare a personalului medico-sanitar din comună		<ul style="list-style-type: none">- Rețeaua sanitară din comună este insuficientă și foarte slab dezvoltată- Numărul mic al cadrelor medicale (doi medici, un farmacist și două persoane încadrate ca sanitar mediu)- Dotările insuficiente din cadrul cabinetului medical- Distribuție inechitabilă a unităților medico-sanitare și a personalului medical în mediul rural- Accesul îngreunat al cetățenilor la servicii medicale de specialitate	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none">- Posibilitatea obținerii de finanțări în vederea îmbunătățirii infrastructurii de sănătate- Posibilitatea accesării de finanțări naționale, europene sau internaționale pentru modernizarea unităților sanitare și îmbunătățirea actului medical în vederea scăderii mortalității, mortinatalității și mortalității infantile- Creșterea interesului locuitorilor pentru adoptarea unui stil de viață sănătos- Investiții din mediul privat în furnizarea de servicii medicale- Capacitate de pregătire a populației neocupate prin programe de reconversie profesională pentru postul din domeniul sănătății		<ul style="list-style-type: none">- Alocarea de fonduri insuficiente pentru amenajarea, întreținerea, modernizarea unităților medicale- Lipsa finanțărilor în vederea dezvoltării unităților sanitare- Slaba întreținere a echipamentelor medicale existente poate duce la degradarea acestora- Apropierea față de orașele vecine determină migrația medicilor spre locuri de muncă ce oferă avantaje financiare superioare	

CULTURĂ

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none">- Prezența pe teritoriul comunei a monumentelor istorice- Existența obiectivelor de cult religios- Păstrarea tradițiilor prin intermediul festivalurilor organizate de Zilele Satului și Festivalul de Pălării Crișeni- Moștenire culturală bogată prin istorie și tradiții- Existența Muzeului pălăriilor de paie (se află în localitatea Crișeni)- Existența unei biblioteci publice- Numărul de cititori la bibliotecă este în creștere- Creșterea numărului de volume eliberate în anul 2012 față de anul 2011			<ul style="list-style-type: none">- Insuficiente evenimente culturale, festivaluri folclorice- Lipsa unor târguri de comercializare a produselor tradiționale specifice zonei- Slaba dotare și amenajare a bibliotecii- Slaba informare privind potențialul cultural
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none">- Posibilitatea accesării de finanțări în vederea reabilitării, modernizării și dotării bibliotecii,- Posibilitatea de finanțări în vederea promovării obiceiurilor și produselor tradiționale.			<ul style="list-style-type: none">- Slaba întreținere a monumentelor istorice poate duce la dispariția acestora,- Insuficiența fondurilor pentru organizarea evenimentelor culturale,- Scăderea numărului de volume din cadrul bibliotecii,- Dezinteresul față de tradiții și cultură al localnicilor,- Lipsa de fonduri pentru instituțiile culturale

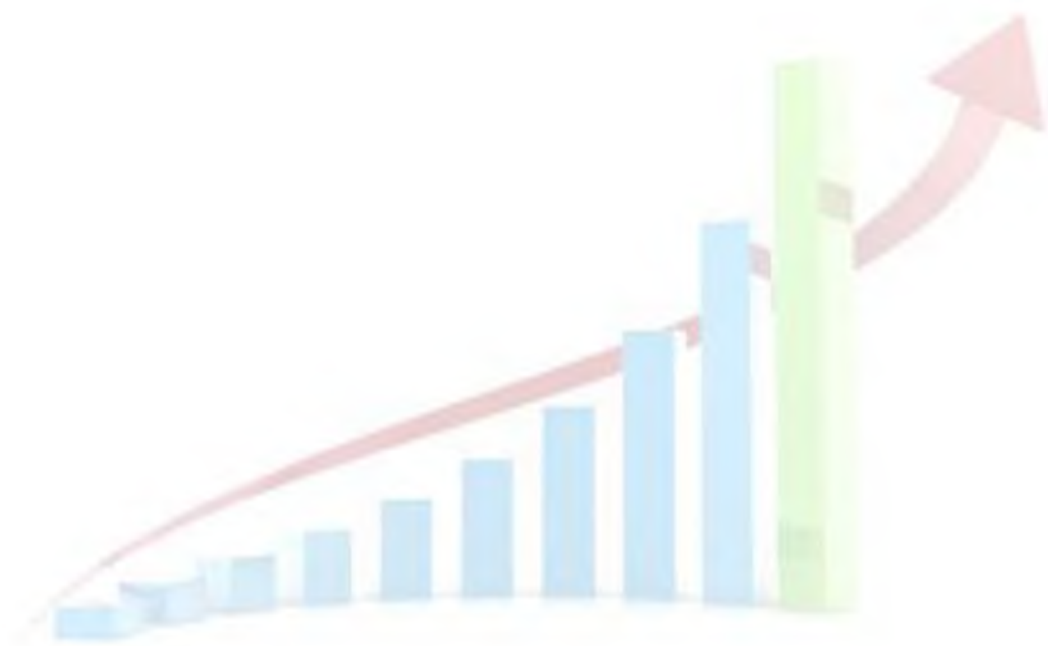
MEDIU

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa surselor majore de poluare și de degradare a mediului pe teritoriul comunei - Calitatea aerului este ridicată în comună - Suprafețele întinse de păduri din comună aduc beneficii calității aerului - Nu există artere rutiere intens circulate în apropierea gospodăriilor - Solul este prielnic pentru dezvoltarea pășunilor și fânețelor - Colectarea și transportul deșeurilor menajere se realizează de către o firmă de salubritate - Inexistența unei platforme sau gropi de gunoi pe teritoriul comunei - Transportul de deșeuri se face la depozitul Regional Cekend - Trend descendent al principalilor poluanți de aer 		<ul style="list-style-type: none"> - Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor conduce la degradarea mediului - O sursă nesemnificativă de poluare se realizează prin arderea anumitor combustibili solizi (lemn, cărbune, coceni de porumb, paie, etc.) - Lipsa rețelei de apă în Crișeni, Inlăceni și Siclod - Lipsa serviciilor de canalizare și a sistemului de epurare a apei uzate - Poziționarea lângă cele două pârauri favorizează riscul de inundații - Lipsa digurilor și a rampelor de protecție - Nivelul scăzut al protecției naturii 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilități de finanțare pentru proiecte ce vizează protecția mediului - Posibilitatea realizării unor campanii de informare și educare a locuitorilor comunei privind protecția mediului - Colectarea selectivă a deșeurilor 		<ul style="list-style-type: none"> - Tăierea necontrolată și tăierea ilegală a pădurilor - Blocarea programelor de finanțare pentru dezvoltarea sistemelor de canalizare - Precipitațiile abundente afectează calitatea apei potabile 	

TURISM

Puncte tari	S	W	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Vestigii arheologice însemnate ce datează încă din epoca bronzului - Prezența lăcașurilor de cult și monumentelor istorice - Existența Muzeului pălăriilor de paie (se află în localitatea Crișeni) - Organizarea de evenimente cu ocazia Zilelor Satului și Festivalului de Pălării Crișeni - Deschidere din partea locuitorilor în primirea turiștilor - Creșterea constantă a numărului de turiști la nivel de județ în ultimii ani (2008-2013) 		<ul style="list-style-type: none"> - Slaba dezvoltare a infrastructurii turistice - Numărul redus al unităților de primire turistică cu spații de cazare - Slaba promovare a comunei în rândul turiștilor 	
Oportunități	O	T	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilități de finanțare în vederea amenajării de spații de picnic în pădurile din zonă - Posibilități de finanțare sau identificare de investitori în vederea amenajării de parcuri de aventură în cadrul pădurilor din zonă, - Investiții noi în crearea de unități de primire turistică cu spații de cazare - Dezvoltarea agroturismului de către localnici, - Existența unor programe de finanțare pentru dezvoltarea turismului rural, - Oportunități de promovare a comunei în localitățile învecinate 		<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa fondurilor pentru dezvoltarea atracțiilor turistice - Dezinteresul investitorilor în transformarea comunei ca punct de atracție turistică , - Direcționarea fondurilor către alte zone cu potențial turistic din județ - Lipsa de fonduri pentru organizarea evenimentelor culturale din comună, - Lipsa investitorilor în crearea de unități de primire turistică cu spații de cazare, - Slaba întreținere a monumentelor istorice poate duce la deteriorarea acestora, - Degradarea infrastructurii rutiere, - Instabilitatea politică și legislativă 	

VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE ALE COMUNEI

VIZIUNEA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A COMUNEI ATID PENTRU PERIOADA 2014-2020

Viziunea strategiei de dezvoltare a comunei Atid pentru perioada 2014-2020 redă punctul de destinație spre care trebuie să se îndrepte toate eforturile și resursele localității, pentru a oferi cetățenilor săi un nivel de trai mai ridicat, locuri de muncă, egalitate de șanse, precum și un mediu înconjurător curat păstrând normele de poluare la un nivel cât mai scăzut.

Aceasta reprezintă însumarea resurselor de care comuna Atid dispune sau care pot fi atrase, precum și viziunea comunității cu privire la nevoile și problemele ce trebuie rezolvate în cadrul acesteia.

“Comuna Atid - o localitate dezvoltată din punct de vedere economic și social, prin valorificarea resurselor și a poziționării geografice, atrăgând astfel investitori și oferind cetățenilor săi locuri de muncă și un nivel de trai mai ridicat.”

În perioada 2014-2020, comuna Atid își propune în primul rând să atragă investiții, astfel încât să obțină un echilibru economic și o plajă de locuri de muncă mai mare și mai diversificată. De asemenea, autoritățile publice locale vor veghea spre o dezvoltare economică cu un impact negativ redus asupra mediului înconjurător.

În acest sens, se au în vedere următoarele obiective strategice:

1. Teritoriu
 - 1.1 Combaterea și prevenirea calamităților naturale
 - 1.2 Exploatarea economică a cadrului natural
2. Demografie
 - 2.1 Împrospătarea resurselor demografice și furnizarea de servicii de înaltă calitate cetățenilor
3. Educație
 - 3.1 Creșterea calității serviciilor educaționale oferite comunității
 - 3.2 Creșterea nivelului educațional al locuitorilor și a capacității acestora de adaptare la schimbările socio-economice
4. Social
 - 4.1 Dezvoltarea infrastructurii sociale și promovarea egalității de șanse

5. Agricultură
 - 5.1 Dezvoltarea și modernizarea sectorului agricol
 - 5.2 Asigurarea pieței de desfacere a produselor agricole
6. Economie
 - 6.1 Creșterea nivelului de trai și crearea de locuri de muncă
 - 6.2 Dezvoltarea calitativă a forței de muncă
 - 6.3 Dezvoltarea capacității de absorbție a fondurilor cu finanțare externă
7. Infrastructură
 - 7.1 Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare, promovând o economică prietenoasă cu mediul înconjurător
8. Organizare instituțională
 - 8.1 Creșterea capacității de absorbție a fondurilor cu finanțare internă sau externă și promovarea schimbului de experiență cu alte localități
 - 8.2 Dezvoltarea capacității organizaționale a comunei
9. Sănătate
 - 9.1 Îmbunătățirea actului medical și susținerea sănătății cetățenilor
10. Mediu
 - 10.1 Reducerea efectelor antropizării asupra mediului înconjurător și creșterea calității mediului
 - 10.2 Combaterea fenomenelor naturale cu impact negativ asupra siguranței și bunăstării locuitorilor
11. Cultură
 - 11.1 Dezvoltarea vieții culturale a comunității din localitate
12. Turism
 - 12.1 Dezvoltarea turismului prin crearea, dezvoltarea și promovarea atracțiilor turistice

OBIECTIVE SPECIFICE

1. TERITORIU	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
1.1. Combaterea și prevenirea calamităților naturale	1.1.1. Investirea în sisteme de irigații mobile pentru a combate efectele secetei
	1.1.2. Amenajarea de diguri și rampe de protecție în zonele cu risc ridicat de inundații
	1.1.3. Protejarea solului prin acțiuni de combatere a eroziunii, limitarea utilizării substanțelor chimice de sinteză și îmbunătățirea conținutului de substanțe organice
1.2. Exploatarea economică a cadrului natural	1.2.1. Amenajare zone de picnic în pădurile cu potențial turistic ridicat
	1.2.2. Exploatarea energiei solare utilizând panouri cu celule fotovoltaice pentru iluminatul public în vederea reducerii cheltuielilor
	1.2.3. Amenajarea de parcuri de panouri cu celule fotovoltaice
	1.2.4. Exploatarea resurselor naturale cu potențial din comună
2. DEMOGRAFIE	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
2.1. Împropățarea resurselor demografice și furnizarea de servicii de înaltă calitate cetățenilor	2.1.1. Atragerea de investitori români și străini în vederea creării de noi locuri de muncă
	2.1.2. Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale și stimularea formării profesionale
	2.1.3. Creșterea adaptabilității lucrătorilor pe piața muncii și programe de specializare, reconversie și formare profesională
	2.1.4. Renovarea/modernizarea și dotarea unităților medicale din comună
	2.1.5. Dezvoltarea unor servicii medicale integrate
	2.1.6. Modernizarea și îmbunătățirea infrastructurii sociale
	2.1.7. Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea eficientă a potențialului forței de muncă
	2.1.8. Stoparea depopulării spațiului rural

3. EDUCAȚIE

Obiective Strategice	Obiective Specifice
3.1. Creșterea calității serviciilor educaționale oferite comunității	3.1.1. Combaterea abandonului școlar
	3.1.2. Facilitarea accesului la educație
	3.1.3. Renovarea/modernizarea și dotarea unităților școlare
	3.1.4. Modernizarea și dotarea laboratoarelor din unitățile școlare
	3.1.5. Dezvoltarea unei rețele de furnizare a gazelor și racordarea unităților școlare la aceasta.
	3.1.6. Dezvoltarea abilităților de operare a echipamentelor IT de către elevi și promovarea meseriilor din domeniu
3.2. Creșterea nivelului educațional al locuitorilor și a capacității acestora de adaptare la schimbările socio-economice	3.2.1. Dezvoltarea abilităților de operare a echipamentelor IT de către o plajă mai largă de locuitori din comună
	3.2.2. Promovarea meseriilor din domeniul de cercetare-dezvoltare și inovare și prezentarea ofertei educaționale pe această nișă prin intermediul facultăților de profil
	3.2.3. Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea eficientă a potențialului forței de muncă
	3.2.4. Promovarea sportului și stilului de viață sănătos și dezvoltarea infrastructurii de sport
	3.2.5. Stimularea populației din segmentul de vârstă 30-34 de ani să promoveze studii superioare

4. SOCIAL

Obiective Strategice	Obiective Specifice
4.1. Dezvoltarea infrastructurii sociale și promovarea egalității de șanse	4.1.1. Modernizarea/renovarea infrastructurii sociale
	4.1.2. Îmbunătățirea nivelului de pregătire și eliminarea barierelor spre angajare
	4.1.3. Atragerea de fonduri europene în vederea soluționării problemelor de ordin social
	4.1.4. Înființarea unui centru pentru persoane vârstnice cu servicii de găzduire
	4.1.5. Reducerea riscului de sărăcie și excluziune socială

	4.1.6. Dezvoltarea de servicii sociale și de sănătate specific grupurilor vulnerabile, precum persoane cu dizabilități, persoane în vârstă, copii și tineri supuși anumitor riscuri
	4.1.7. Îmbunătățirea capacității de intervenție în situații de urgență
5. AGRICULTURA	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
5.1. Dezvoltarea și modernizarea sectorului agricol	5.1.1. Înființarea și sprijinirea asociațiilor de producători agricoli
	5.1.2. Promovarea produselor tradiționale din comună
	5.1.3. Oferirea de consultanță din partea autorităților locale în vederea accesării de fonduri pentru sprijinirea micilor fermieri
	5.1.4. Îmbunătățirea și modernizarea parcului de utilaje agricole
	5.1.5. Investirea în sisteme de irigații pentru combaterea efectelor produse de secetă
	5.1.6. Îmbunătățirea și întreținerea continuă a terenurilor agricole (curățit, arat, discuit, cules)
	5.1.7. Realizarea unei agriculturi specifice zonei, care să se adapteze condițiilor locale
	5.1.8. Creșterea posibilităților de angajare în agricultură și a veniturilor din activități non-agricole pentru locuitorii din mediul rural
5.2. Asigurarea pieței de desfacere a produselor agricole	5.2.1. Sprijinirea și promovarea agriculturii ecologice
	5.2.2. Înființarea unei piețe în comună unde agricultorii să își poată promova produsele
	5.2.3. Organizarea de târguri agricole de către comunitatea locală în cadrul cărora locuitorii comunei vor putea comercializa propriile produse
	5.2.4. Promovarea produselor tradiționale din comună
	5.2.5. Sprijinirea fermierilor astfel încât pe termen lung aceștia să fie capabili să își managerieze producțiile în condițiile economiei de piață

6. ECONOMIE	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
6.1. Creșterea nivelului de trai și crearea de locuri de muncă	6.1.1. Sprijinirea inițiativelor antreprenoriale locale
	6.1.2. Atragerea investitorilor și construirea de întreprinderi pentru creșterea numărului de locuri de muncă
	6.1.3. Sprijinirea asocierii producătorilor agricoli în vederea cooperării, micșorării cheltuielilor și găsirea unei piețe de desfacere mai avantajoase
	6.1.4. Eficientizarea activității agricole
	6.1.5. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rutiere în puncte cheie
	6.1.6. Sprijinirea dezvoltării agriculturii ecologice
	6.1.7. Demararea de noi activități economice de către autoritățile publice locale
	6.1.8. Informarea forței de muncă privind oportunitățile de pe piața muncii
	6.1.9. Diversificarea activităților către activități non-agricole în scopul creării de noi locuri de muncă
6.2. Dezvoltarea calitativă a forței de muncă	6.2.1. Creșterea adaptabilității lucrătorilor pe piața muncii și programe de specializare, reconversie și formare profesională
	6.2.2. Încurajarea învățării continue
	6.2.3. Stimularea persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani să promoveze studii superioare
6.3. Dezvoltarea capacității de absorbție a fondurilor cu finanțare externă	6.3.1. Fructificarea colaborărilor la nivel de asociații de dezvoltare intercomunitară și grupuri de acțiune locală
	6.3.2. Înființarea unor asociații de interes comunal pentru accesarea unor programe de finanțare de un volum mai ridicat și pentru întărirea capacității locale
	6.3.3. Constituirea unui compartiment specializat în cadrul primăriei pe proiecte și accesare de fonduri externe

7. INFRASTRUCTURA	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
7.1. Extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere și tehnico-edilitare, promovând o economică prietenoasă cu mediul înconjurător	7.1.1. Atragerea investitorilor în vederea îmbunătățirii și dezvoltării infrastructurii rutiere în puncte cheie
	7.1.2. Dezvoltarea infrastructurii rutiere
	7.1.3. Dezvoltarea și întreținerea infrastructurii de apă și canalizare
	7.1.4. Atragerea de fonduri pentru amenajarea de parcuri cu panouri cu celule fotovoltaice
	7.1.5. Investirea în sisteme de irigații pentru combaterea efectelor sezonului secetos
	7.1.6. Instalare rețea de distribuție a gazelor naturale
	7.1.7. Amenajarea de diguri și rampe de protecție în zonele cu risc ridicat de inundații
	7.7.8. Asigurarea unei infrastructuri de telecomunicații adecvate
8. ORGANIZARE INSTITUȚIONALĂ	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
8.1. Creșterea capacității de absorbție a fondurilor cu finanțare internă sau externă și promovarea schimbului de experiență cu alte localități	8.1.1. Înființarea un compartiment dedicat absorbției fondurilor cu finanțare internă sau externă și ocuparea postului din cadrul compartimentului
	8.1.2. Identificarea fondurilor ce pot fi accesate în vederea obținerii de finanțări pentru proiectele prioritare și depunerea de cereri de finanțare de către comuna Atid ori prin ADI sau GAL.
	8.1.3. Mărirea numărului de proiecte cu finanțare internă sau externă accesate de către locuitori ca beneficiari privați
8.2. Dezvoltarea capacității organizaționale a comunei	8.1.4. Înfățișarea comunei Atid cu alte localități
	8.1.5. Creșterea gradului de participare și implicare a locuitorilor în viața comunității și în procesul de decizie
	8.1.6. Dezvoltarea parteneriatului în vederea facilitării cooperării la nivelul comunităților și între acestea

	8.1.7. Formarea de parteneriate, inclusive public-privat prin care toți locuitorii își vor putea aduce aportul la implementarea strategiei de dezvoltare
9. SĂNĂTATE	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
9.1. Îmbunătățirea actului medical și susținerea sănătății cetățenilor	9.1.1. Încurajarea schimbului de experiență pentru medici și personal medical
	9.1.2. Desfășurarea de programe de consiliere a cetățenilor cu privire la sănătate
	9.1.3. Reabilitarea, modernizarea și dotarea cabinetelor medicale
	9.1.4. Dezvoltarea unor servicii medicale integrate
10. MEDIU	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
10.1. Reducerea efectelor antropizării asupra mediului înconjurător și creșterea calității mediului	10.1.1. Racordarea la rețeaua de gaze
	10.1.2. Amenajarea sistemului de alimentare cu apă potabilă și canalizare
	10.1.3. Eficientizarea iluminatului public prin panouri fotovoltaice
	10.1.4. Organizarea de campanii de informare și educare a locuitorilor privind colectarea selectivă a deșeurilor, gestionarea deșeurilor menajere, a dejecțiilor animale
	10.1.5. Menținerea gradului de poluare al aerului la un nivel scăzut (inspecții la fabrici, amenzi și impunerea respectării normelor de mediu)
	10.1.6. Combaterea aprinderii focurilor nepermise în gospodării și pe câmp
	10.1.7. Protejarea resurselor de apă prin limitarea scurgerii substanțelor chimice de sinteză în rețeaua hidrografică și infiltrarea în apele subterane.
10.2. Combaterea fenomenelor naturale cu impact negativ asupra siguranței și bunăstării locuitorilor	10.2.1. Amenajarea de diguri și rampe de protecție în zonele cu risc ridicat de inundații
	10.2.2. Instalarea de sisteme de irigații pe terenurile agricole afectate mai grav de secetă

11.CULTURĂ	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
11.1. Dezvoltarea vieții culturale a comunității din localitate	11.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii pentru activități culturale
	11.1.2. Organizarea de târguri și festivaluri tradiționale
	11.1.3. Restaurarea și dezvoltarea patrimoniului natural, cultural și istoric
	11.1.4. Reabilitarea, modernizarea și dotarea bibliotecii cu echipamente IT destinate publicului
	11.1.5 Reabilitarea, modernizarea și dotarea obiectivelor de cult
	11.1.6 Modernizare/dotare cămin cultural
12.TURISM	
Obiective Strategice	Obiective Specifice
12.1. Dezvoltarea turismului prin crearea, dezvoltarea și promovarea atracțiilor turistice	12.1.1. Exploatarea potențialului turistic al muzeului de pălării
	12.1.2. Asigurarea dezvoltării continue a muzeului de pălării, prin întreținerea și completarea obiectelor expuse
	12.1.3. Exploatarea potențialului agroturistic
	12.1.4. Sporirea numărului de târguri și activități culturale și promovarea acestora
	12.1.5. Mărirea gradului de vizibilitate a comunei în regiune
	12.1.6. Punerea în valoare a patrimoniului cultural și istoric al zonei
	12.1.7. Exploatarea potențialului turistic al pădurilor prin amenajarea de spații de picnic și parcuri de aventură

PROPUNERI PORTOFOLIU DE PROIECTE

PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Strategia de dezvoltare este concepută ca document ce oferă baza esențială în care se includ proiectele ce se estimează a fi necesare în rezolvarea problemelor localității. Proiectele vor fi implementate în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestora, fie că provin din bugetul local, bugetul de stat, fonduri private, fonduri comunitare, etc. În general, pentru stabilirea proiectelor se organizează întâlniri cu autoritățile locale unde se prezintă și se discută pe baza problemelor întâlnite în localitate.

Criteriile de selecție pentru alegerea proiectelor sunt foarte importante și trebuie să întrunească următoarele cerințe:

- să fie proiecte importante de la nivelul comunității care să rezulte din nevoile identificate și din prioritățile stabilite
- să vizeze soluționarea unor probleme majore la nivel local, dar care să fie în concordanță și cu cele stabilite la nivel național, regional
- să fie proiecte cu concepte integrate de dezvoltare (infrastructură, economice și sociale)
- să nu aibă sau să aibă puține probleme juridice, care pot fi soluționate în cât mai scurt timp cu putință
- să nu reprezinte o nevoie imediată având în vedere că aceste proiecte vor fi finanțate după 2014
- să propună standarde de calitate superioare celor existente
- să se analizeze mecanismele instituționale adecvate de implementare ale acestor proiecte și să fie orientate spre rezultate
- să se facă dovada unor studii / analize care pot justifica oportunitatea implementării acestora

Instituțiile implicate în implementarea proiectului sunt toți partenerii alături de care localitatea realizează implementarea proiectului. Aceștia pot fi instituții publice sau private, O.N.G.-uri, asociații ș.a.

Termenul de implementare a proiectului se stabilește de către conducătorii administrației publice locale, respectiv primar și/sau consiliul local. Sunt trei categorii de termene de implementare:

- Termen de implementare imediată
- Termen scurt: 1-3 ani
- Termen mediu și lung: 3-7 ani

Bugetul estimativ al implementării proiectului se stabilește de către conducătorii administrației publice locale, respectiv primar și/sau consiliul local, în funcție de o analiză a pieței, cereri de ofertă, studii de fezabilitate ș.a.

Sursa posibilă de finanțare a proiectului poate fi bugetul local, finanțări externe sau interne, sponsorizări ș.a.

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
1.	Sisteme de irigații	1.1.1 5.1.5 7.1.5 10.2.2	Achiziționare de sisteme de irigații pentru deservirea suprafețelor agricole afectate de secetă	Scurt	U.A.T. Atid Asociații agricole	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
2.	Amenajare spații de picnic	1.2.1 12.1.7	Amenajarea unor spații de picnic în pădurile cu potențial turistic	Mediu - lung	U.A.T. Atid Investitori mediu privat	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale Sponsorizări
3.	Iluminat public utilizând energie regenerabilă	1.2.2 10.1.3	Dezvoltare rețea de iluminat public alimentată prin panouri cu celule fotovoltaice	Imediat	U.A.T. Atid ADI	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
4.	Reabilitarea, modernizarea și dotarea cabinetelor medicale	9.1.3 2.1.4	Realizarea unui spațiu destinat serviciilor medicale la standarde europene	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene (proiect individual sau prin GAL) Fonduri guvernamentale
5.	Programe de informare a cetățenilor cu privire la sănătate	3.2.4 4.1.6 9.1.2	Campanii de informare privind importanța prevenției pentru sănătatea cetățenilor/ planning familial/ îngrijirea nou născuților/ categorii defavorizate/stil de viață sănătos	Mediu-lung	U.A.T Atid ONG-uri	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
6.	Organizarea de schimburi de experiență pentru personalul medical	9.1.1	Facilitarea accesului personalului medical la schimburi de experiență	Mediu - lung	U.A.T Atid ONG-uri	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
7.	Dezvoltare/modernizare rețea transport școlar	3.1.2.	Achiziționarea unui număr suficient de microbuze/autobuze școlare pentru transportul elevilor	Scurt	U.A.T Atid I.S.J.	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local I.S.J. Fonduri europene Fonduri guvernamentale
8.	Centru “After School”	3.1.3. 6.2.2.	Construirea unui centru “After School”	Mediu - lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene
9.	Reabilitare/modernizare/dotare grădiniță	3.1.3.	Achiziționarea de echipamente pentru modernizarea grădiniței, reabilitare termică	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
10.	Reabilitare/modernizare/dotare școală	3.1.3. 6.2.2.	Dotare cu echipamente IT în școli, modernizare clădire	Scurt	U.A.T. Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
11.	Renovare și/sau reabilitare termică școli	3.1.3	Renovarea și/sau reabilitarea termică a școlilor ce necesită aceste lucrări	Scurt	U.A.T. Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
12.	Creare spațiu de joacă pentru copii	3.2.4	Amenajarea spațiului de joacă	Mediu - lung	U.A.T Atid Investitori privați	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
13.	Campanie de informare educațională	3.1.2. 3.2.2.	Realizarea unei campanii de informare în școli	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
			privind oferta educațională din regiune. Organizarea unui schimb de experiență educațională		Licee/Facultăți de profil ISJ		Ministerul Educației Naționale
14.	Bază sportivă	3.2.4	Infrastructura de sport	Imediat	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
15.	Cămin pentru persoane vârstnice	4.1.4	Realizarea unui cămin pentru persoane vârstnice ce asigură servicii de găzduire	Scurt	U.A.T. Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
16.	Campanie agricultură ecologică	5.2.1 6.1.6	Realizarea unei campanii de informare a cetățenilor cu privire la avantajele practicării agriculturii ecologice	Mediu Lung	U.A.T. Atid Asociații agricole	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Asociații agricole
17.	Modernizare infrastructură rutieră	6.1.5 7.1.1 7.1.2	Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere în punctele cheie	Imediat	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
18.	Informare ofertă locuri de muncă	2.1.1 2.1.7 3.2.3 5.1.8 6.1.2 6.1.8 6.1.9	Realizarea unui sistem de informare prin afișaj sau prin intermediul internetului privind locurile de muncă disponibile în comună sau localitățile învecinate	Scurt	U.A.T Atid ALOFM/AJOFM Domeniul privat	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local ALOFM/AJOFM Domeniul privat

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
19.	Rețea de apă și canalizare	7.1.3 10.1.2	Realizarea/extinderea rețelei de apă și canalizare în zonele prioritare	Imediat	U.A.T Atid ADI	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
20.	Rețea de gaze naturale	3.1.5 7.1.6 10.1.1	Realizarea unei rețele de distribuire a gazelor naturale în zonele prioritare	Imediat	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
21.	Reducerea riscului de producere a calamităților naturale	1.1.2 1.1.3 4.1.7 7.1.7 10.2.1	Achiziționare echipamente de intervenție în situații de urgență. Diguri, rampe de protecție. Măsuri de protejare a solului împotriva alunecărilor de teren	Imediat	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
22.	Crearea infrastructurii de sprijin a sectorului agricol-zootehnic	5.1.1 5.1.3 5.1.4 5.2.1 5.2.5 6.1.3 6.1.6	Înființare de asociații de producători Consilierea micilor fermieri în vederea obținerii de fonduri europene	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
23.	Programe de specializare, reconversie și formare profesională	2.1.3 2.1.7 3.2.1 3.2.3 4.1.2 5.1.8	Organizare cursuri formare- profesională	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
		5.2.5 6.1.1 6.2.1 6.2.2					
24.	Modernizarea, renovarea infrastructurii sociale	4.1.1 4.1.6	Înființare/dotare cămin de bătrâni și înființarea unui centru social.	Imediat	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
25.	Înființarea unei piețe	5.1.2 5.2.1 5.2.2 5.2.4 6.1.3	Crearea unui spațiu special amenajat pentru piața agro-alimentară	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
26.	Organizarea de târguri cu produse tradiționale	5.1.2 5.2.3 5.2.4 6.1.6 11.1.2 12.1.4	Crearea unor evenimente locale/regionale unde producătorii și meșteșugarii să își promoveze produsele	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
27.	Asigurarea de echipamente necesare în agricultură	5.1.4 5.1.6 6.1.4	Achiziționare utilaje agricole	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
28.	Dezvoltarea/modernizarea infrastructurii de telecomunicații	7.7.8	Extinderea infrastructurii de telecomunicații și oferirea de servicii de	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale

Nr. Crt.	Titlu proiect	Obiectiv asociat	Indicator țintă	Termen de realizare	Instituții implicate	Valoarea estimată a proiectului	Sursa de finanțare
			telefonie, internet, cablu cetățenilor				
29.	Înfrățirea comunei cu alte localități	8.1.4 8.1.6 12.1.5 7.1.1	Realizarea de parteneriate cu alte localități din țară și din alte state membre ale uniunii europene	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
30.	Gestionarea deșeurilor menajere și a dejecțiilor animale	10.1.4	Colectarea selectivă a deșeurilor, depozitarea acestora în spații special amenajate. Campanie de informare a cetățenilor cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor	Scurt	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
31.	Organizarea de evenimente culturale	11.1.2 12.1.1 12.1.4 12.1.5 12.1.6	Organizare târguri,concerte, festivități specifice zonei	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
32.	Reabilitarea/modernizarea/dotarea muzeului de pălării	12.1.2	Întreținerea exponatelor muzeului	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
33.	Reabilitare/modernizare/dotare unități de cult	11.1.5	Amenajarea corespunzătoare a bisericilor și altor unități de cult din comună	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale
34.	Modernizare/dotare cămin cultural	11.1.1 11.1.6	Realizarea de investiții necesare bunei funcționări a căminului cultural	Mediu-lung	U.A.T Atid	Va fi stabilită prin H.C.L.	Buget local Fonduri europene Fonduri guvernamentale

Prioritizarea proiectelor pentru perioada 2014-2020

Prioritizarea proiectelor se realizează pe baza unor criterii bine definite, cum sunt următoarele:

- **Urgența implementării proiectului** – este redată de posibilitatea apariției unor dezastre financiare sau naturale ce ar afecta însemnat mediul socio-economic precum și mediul înconjurător
- **Importanța implementării proiectului** – este redată prin faptul că prin implementarea unui proiect se rezolvă mai multe probleme simultan, atingându-se în acest sens mai multe obiective concomitent
- **Convergența proiectului cu documentele strategice** elaborate la nivel european, național, regional și județean – este redată de faptul că prin proiectul ce urmează a fi implementat se ating obiective urmărite la nivelurile strategice mai ridicate
- **Oportunitatea delimitată temporal** – acest criteriu presupune existența unor posibilități certe de finanțare pentru implementarea unui proiect și realizarea unui obiectiv, posibilități limitate de un anumit termen, după a cărui trecere posibilitățile devin incerte sau inexistente
- **Oportunitate delimitată de colaboratorii externi** – acest criteriu presupune existența posibilității de a fructifica oportunități de dezvoltare și de atingere a obiectivelor prin intermediul colaboratorilor localității precum Agenții Intercomunitare de Dezvoltare, Grupuri de Acțiune Locală, parteneri privați, localități înfrățite, alte țări precum și administrația publică centrală.

1. **Realizarea/extinderea rețelei de apă în zonele prioritare – Proiect nr. 19**
2. **Realizarea/extinderea rețelei de canalizare în zonele prioritare – Proiect nr. 19**
3. **Modernizarea și reabilitarea infrastructurii rutiere în punctele cheie – Proiect nr. 17**
4. **Bază sportivă - Proiect nr.14**
5. **Înființare/dotare centru social – Proiect nr 24**
6. **Înființare/dotare cămin de bătrâni - Proiect nr 24**
7. **Achiziționare echipamente de intervenție în situații de urgență – Proiect nr. 21**
8. **Dezvoltare rețea de iluminat public alimentată prin panouri cu celule fotovoltaice – Proiect nr.3**

CONCLUZII

Strategia de Dezvoltare Economico - Socială a comunei Atid a fost concepută pentru a sprijini, prin mijloace și instrumente specifice administrației publice locale, atingerea obiectivelor generale de dezvoltare economico-socială ale comunei, în concordanță cu obiectivele și prioritățile generale de dezvoltare a României, precum și cu obiectivele UE în domeniul coeziunii economice și sociale.

Strategia de dezvoltare socio-economică pentru perioada 2014 – 2020 va folosi drept suport la dezvoltarea durabilă a localității, vizând creșterea calității vieții în comunitate. Prin realizarea strategiei de dezvoltare, autoritățile locale își asumă în totalitate rolul de coordonator al procesului de transformare al comunei, favorizând și fructificând oportunitățile de care aceasta beneficiază.

Astfel, strategia de dezvoltare a localității impune prin realizarea ei o dezvoltare armonioasă, o competitivitate puternică, rezultatul fiind o zonă prosperă cu impact în toate domeniile de dezvoltare.

Documentul propune tuturor partenerilor interesați un limbaj comun de abordare și înțelegere a realităților, a obiectivelor strategice, a direcțiilor de dezvoltare, a programelor și proiectelor prioritare în vederea realizării cerințelor exprimate în mod oficial. În același timp, prin metodologia de întocmire și adoptare strategia de dezvoltare exprimă o politică transparentă de administrare publică în spirit european.

Realizarea strategiei de dezvoltare permite identificarea și validarea anumitor priorități viitoare de acțiune, acestea fiind alese în funcție de resursele existente cât și de hotărârile și deciziile ce se iau ca număr comun cu locuitorii. În strategie se pot regăsi direcții de dezvoltare care au orizonturi diferite de realizare, unele imediate, altele în viitorul apropiat sau în viitorul îndepărtat.

Implementarea strategiei se va realiza prin scrierea de proiecte și realizarea acestor direcții de dezvoltare. Proiectele enunțate pot suferi modificări sau chiar pot fi completate cu altele ori chiar anulate dacă mediul dinamic al realității viitoare va genera alte împrejurări și perspective, însă reprezintă un punct de reper ce permite o permanentă evaluare a depărtării sau apropierii de anumite deziderate. Realizarea obiectivelor propuse este în strânsă corelație cu sursele de finanțare nerambursabilă care pot fi atrase întrucât bugetul local nu dispune de capacitatea de a susține realizarea acestora, dar poate manageria astfel de documente strategice pentru a beneficia de oportunitățile financiare oferite de Uniunea Europeană. Strategia de dezvoltare elaborată este realizabilă în condițiile precizate și se va adapta cerințelor și necesităților ori de câte ori va fi nevoie, astfel încât aceasta să fie realistă și aplicabilă.

În acest sens, periodic, strategia de dezvoltare trebuie revizuită, astfel încât țintele fixate să țină cont de evoluția la nivel național, starea economico-socială la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea sa. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică și socială se multiplică.

Pentru buna implementare a strategiei de dezvoltare este necesară o implicare a tuturor factorilor reprezentativi ai comunei, dar și o foarte bună colaborare între cetățeni și administrația locală. Astfel, strategia de dezvoltare este văzută ca și document al întregii localități și este realizabilă cu implicarea tuturor membrilor comunității.

SURSE DE INFORMARE

1. Agenția Națională pentru Protecția Mediului, <http://apmhr.anpm.ro/>
2. Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Harghita, <http://www.harghita.anofm.ro/>
3. Direcția Județeană de Statistică Harghita, <http://www.harghita.insse.ro/main.php>
4. Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Harghita, <http://judetulharghita.ro/judetul-harghita/cultura-si-educatie/directia-general-a-de-asistenta-sociala-si-protectia-copilului-harghita.html>
5. Oficiul Național al Registrului Comerțului, <http://www.onrc.ro/index.php/ro/>
6. INS- Baze de date statistice - Tempo – Online Serii de timp, <https://statistici.insse.ro/shop/>
7. Strategia de Dezvoltare a Județului Harghita 2002- 2013, <http://www.judetulharghita.ro/consiliul-judetean-harghita/informatii-publice/strategii-judetene.html>
8. Recensământul Populației și al Locuințelor 2011, <http://www.recensamantromania.ro/>
9. Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020, <http://regio-adrcentru.ro/Detaliu.aspx?t=ADElaborare%20PDR%202014-2020&eID=1440>
10. Analiza socio-economică a Regiunii Centru 2014-2020, http://regio-adrcentru.ro/Document_Files/ADElaborare%20PDR%202014-2020/00001440/vik1o_2.%20Analiza%20socioeconomica.pdf
11. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020, <http://www.adrcentru.ro/Detaliu.aspx?t=Strategia2014-2020>
12. Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, [http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Doc_prog/PND_2007_2013/1_PND_2007_2013\(Ro.\).pdf](http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Doc_prog/PND_2007_2013/1_PND_2007_2013(Ro.).pdf)
13. Strategia Nationala pentru Dezvoltare Regionala 2014-2020 – DRAFT
14. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030, <http://www.insse.ro/cms/files/IDDT%202012/StatagiaDD.pdf>
15. Romania si Strategia Europa 2020, http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/Documente_Suport/Studii/1_Studii_POR/10_Romania_si_strategia_ue_2020.pdf
16. Programul național de reformă 2014, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_romania_ro.pdf
17. Strategia de dezvoltare rurală a României 2014-2020, <http://www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/programare-2014-2020/Strategia-de-dezvoltare-rurala-2014-2020-versiunea-I-22-nov-2013.pdf>
18. Politica de Coeziune a UE 2014 – 2020, <http://www.fonduri-structurale.ro/detaliu.aspx?eID=10115&t=fs2014-2020>
19. Programele Operațional Sectoriale, <http://www.fonduri-structurale.ro/>
20. Dicționar explicativ de statistică, <http://thor.info.uaic.ro/~val/statistica/StatGloss.htm>
21. Plan Județean de Gestionare a Deșeurilor - județul Harghita, http://www.judetulharghita.ro/_user/browser/File/Strategii/Plan_judetean_de_gestionare_a_deseurilor.pdf
22. *Cod de Bune Practici Agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole*, București 2005
23. Manual ASA 2013, Ancheta Structurală în Agricultură, Manualul Operatorului de interviu
24. Septimiu Chelcea, (2007), „*Cercetarea sociologică. Metode și tehnici*”, Editura Economică, București;

25. Arthur Haupt și Thomas T. Kane, (2004), *Ghid pentru jurnaliști, politicieni, profesori, studenți și pentru toți cei interesați de demografie Populația - Definiții și indicatori*, ediția în limba română: Dr Filofteia Panduru, Marcela Postelnicu – Institutul Național de Statistică;
26. Balogh Marton, (2003) *Revista Transilvană de Științe Administrative, IX, Etapele de Elaborare a Strategiilor de Dezvoltare Locală*;
27. Institutul Național de Statistică (2013), *Turismul României – Breviar statistic*;
28. Constantin Vert, (2001) *Geografia populației - Teorie și metodologie*, Editura Mirton, Timișoara.